

UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI” DIN CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ
ȘCOALA DOCTORALĂ „ISIDOR TODORAN”

**PREOȚIMEA ORTODOXĂ DIN
BUCOVINA ÎN TIMPUL OCUPAȚIEI
HABSBURGICE
(1775-1918)**

-TEZĂ DE DOCTORAT-

ÎNDRUMĂTOR:

PR. PROF. UNIV. DR. ALEXANDRU MORARU

DOCTORAND:

IOAN-PAUL VALENCIUC

Cluj- Napoca
2011

Cuprins

Abrevieri.....	8
Introducere.....	9
a. Motivația alegerii temei de cercetare.....	9
b. Actualitatea temei și stadiul ei de cercetare	11
I. Eparhia Bucovinei sub ocupație habsburgică	18
I.1. Ocuparea Bucovinei	18
I.2. Jurământul de credință față de Austria.....	20
I.3. Administrația austriacă în Bucovina	22
I.4. Organizarea administrativă a Bisericii din Bucovina la data anexării	25
I.5. Eparhia Bucovinei în secolul al XIX-lea începutul secolului XX	33
II. Paroh și parohie în Bucovina. Prevederi legislative. Organizare	38
II.1. Legislația austriacă în privința organizării administrative a diecesei bucovinene.....	38
II. 2. Patronatul în viața parohiilor ortodoxe din Bucovina.....	47
II.3. Obligațiile administrative ale parohului din Eparhia Bucovinei	56
II.3.1. Cancelaria parohială. Generalități.....	56
II.3.2. Arhiva parohială	58
II.3.3. Dispoziții cu privire la limba folosită în elaborarea documentelor	59
II.3.4. Dispoziții privitoare la redactarea corespondenței.....	61
II.3.5. Obligațiile parohului cu privire la completarea mitricilor parohiale: născuți, cununați și decedați	62
II.3.6. Obligațiile parohului în privința completării Condicii convertiților.....	71
II.3.7. Obligația parohului de a completa „Condica cronicală”	73
II.3.8. Obligația parohului de a completa Registrul inventar al bibliotecii parohiale	74
II.3.9. Ștampila parohiei	75
II.3.10. Obligația parohului de a completa „Protocolul exhibitelor”	77
II.3.11. Obligația parohului de a completa „Protocolul poruncilor”	78
II.3.12. Obligația parohului de a întocmi și completa la zi Registrul conscripției parohiale	79
II.3.13. Obligația parohului de a întocmi și folosi corect „Jurnalul de poștă și intimări” ...	80
II.3.14. Obligația preotului a întocmi și completa corect „Jurnalul Predicilor”	81
II.3.15. Datoria parohului de a întocmi și ține „Evidența credincioșilor care nu s-au mărturisit”	82

II.3.16. Datoria parohului de a alcătui și completa „Evidența concubinajelor”	82
II.3.17. Datorii ale parohului privitor la ținerea în bună rânduială a Registrelor privind averea bisericească	82
II.4. Datorii pastorale ale parohilor bucovneneni.....	85
II.4.1. Obligații privind predica	85
II.4.2. Datoria preotului de a catehiza pe credincioși	95
II.4.3. Obligația preotului de a urmări respectarea sărbătorilor ortodoxe aprobate de autoritatea de stat	107
II.4.4. Obligațiile preotului în privința cimitirului și înmormântărilor.....	111
II.4.4.1. Obligația de a întreține curate cimitirele și de a le îngrași	112
II.4.4.2. Îndatoriri privitoare la săvârșirea slujbei de înmormântare	113
II.4.4.3. Prevederi legale de observat privind înmormântarea	114
II.4.5. Obligatorietatea prezenței preotului în parohie	117
II.4.6. Ocupații oprite preoților bucovneneni.....	118
II.4.7. Datoria preotului de a combate alcoolismul	122
II.4.8. Datoria preotului de a se îngriji de starea de sănătate a credincioșilor	126
II.4.9. Datoria preotului de a se îngriji de reintegrarea în societate a foștilor condamnați la închisoare.....	127
II.4.10. Datoria preotului de a sprijini societățile de interes public, cultural și economic	129
II.4.11. Datoriile preotului în ceea ce privește combaterea concubinajelor	132
II.4.12. Responsabilitatea preotului ca scriitor de testamente	134
II.4.13. Obligații ale parohului privind păstrarea patrimoniului istoric și artistic	134
II.5. Colaboratorii parohului.....	136
II.5.1. Preotul cooperador	137
II.5.2. Epitropii bisericești	142
II.5.3. Cantorul bisericesc.....	146
II.5.4. Pălmarii (Ponomarii)	153
II.6. Rolul Asociației clerului gr.or. în viața preoțimii române	156
II.6.1. În problemele Fondului bisericesc gr. or. din Bucovina.....	163
II.6.2. În problema salarizării clerului.	165
II.6.3. În problema construcției de biserici și case parohiale	168
II.6.4. În continua pregătire profesională a clerului	169
II.6.5. Contribuția Asociației la construirea unei case de odihnă pentru preoți	172
II.6.6. În problema pensionării clerului	172

II.6.7. În problema văduvelor și orfanilor de preot	176
II.6.8. În problema unui internat, sub patronajul Asociației clerului	177
II.6.9. Decizii ale Asociației privitoare la împrumuturile din salarii.	178
II.6.10. Implicarea Asociațiunii pentru obținerea de scutiri în călătoriile pe calea ferată.	179
II.7. Parohia în Bucovina.....	180
II.7.1. Primul plan de reorganizare a parohiilor (1786).....	181
II.7.2. Al doilea plan de reorganizare al parohiilor (1843).....	183
II.7.3. Transformări ale parohiilor bucovinene între 1855-1910.....	188
III. Starea culturală a clerului ortodox din Bucovina.....	192
III.1. Pregătirea clerului ortodox până la 29 aprilie 1786.....	192
III.2. Școala teologică în Bucovina	197
III.2.1. Școala clericală din Suceava	199
III.2.2. Institutul Teologic din Cernăuți.....	205
III.2.3. Facultatea de Teologie Cernăuți.....	209
III.2.3.1. Doctoratul la Facultatea de teologie din Cernăuți	210
III.2.4. Seminarul clerical	214
III.2.5. Societatea studențească „Arboroasa”	221
III.2.6. Societatea studențească „Academia ortodoxă”	227
III.3. Conferințele preoțești ca formă de pregătire continuă a clerului	237
III.4. Biblioteca parohială și cea protoprezviterială – mijloace de continuare a pregătirii teologice	248
III.5. Contribuția preoțimii bucovinene la dezvoltarea culturii române în Bucovina	258
III.5.1. Contribuția preoțimii la dezvoltarea presei românești în Bucovina	259
III.5.2. Contribuția preoțimii din Bucovina la dezvoltarea literaturii române.....	265
III.5.3. Contribuții ale preoțimii la valorificarea și conservarea folclorului românesc din Bucovina.....	267
III.5.4 Contribuții ale preoțimii la dezvoltarea muzicii bisericești.....	269
III.5.5. Preocupări de arheologie	270
III.6. Contribuția preoțimii bucovinene la dezvoltarea Teologiei ortodoxe.....	272
III.6.1. Contribuția preoțimii la dezvoltarea Teologiei biblice.....	275
III.6.2. Contribuții la dezvoltarea Teologiei istorice	278
III.6.3. Contribuții la dezvoltarea Teologiei sistematice	282
III.6.4. Contribuții la dezvoltarea Teologiei practice	283
IV. Situația materială a preoțimii bucovinene.....	291

IV.1. Veniturile clerului din Bucovina, în preajma anexării	291
IV.2. Fondul bisericesc gr. or. din Bucovina.....	293
IV.3. Salarizarea clerului	300
IV.4. Venitul parohial - Stola	302
IV.5. Venituri din exploatarea sesiei parohiale	308
IV.6. Darurile benevole aduse de credincioși.....	312
IV.7. Congrua suplimentară	313
IV.8. Pensionarea clerului	322
V. 9. Forme de protecție socială.....	329
IV.9.1. Casa de odihnă și tratament „Vladimir”	329
IV.9.2. Problema văduvelor și orfanilor de preot	335
IV.9.3. Lemne de ars pentru preoți și văduve de preoți	337
V. Conștiință națională și acțiune politică. Implicarea preoțimii în societatea bucovineană și în relațiile interconfesionale.....	339
V.1. Preoțimea și viața politică a provinciei	342
V.2. Căi și mijloace folosite de către preoțimea ortodoxă bucovineană în apărarea caracterului românesc al provinciei.....	355
V.2.1. Înființarea și sprijinirea acțiunilor de redeșteptare națională. Cazul „Societății Mazililor și Răzeșilor Bucovineni”	356
V.2.2. Sprijinirea școlii românești	367
V.2.3. Internate pentru elevi	380
V.2.3.1. Internatul Francisc-Josefin de băieți români din Cernăuți.....	381
V.2.3.2. Societatea „Internatul de băieți români ortodox orientali în Sirete”	385
V.2.3.3. Societatea „Internatul Ștefan cel Mare de băieți ort. - or. în Rădăuți.....	388
V.2.3.4. Internatul de băieți „Vasile Cocârlă” din Suceava	391
V.2.4. Societăți create și conduse de către preoții ortodocși în cadrul comunităților românești din Bucovina.....	393
V.2.4.1. Cabinete de lectură	393
V.2.4.2. Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina.....	403
V.2.4.3. Societatea „Doamnelor române din Bucovina”	410
V.2.4.4. Societatea „Școala Română”	412
V.2.4.5. Societatea „Clubul român” din Suceava.....	420
V.2.4.6. Alte fundații și fonduri școlare	421

V.3. Căi și mijloace folosite de către preoțimea ortodoxă din Bucovina în apărarea caracterului ortodox al eparhiei.....	424
V.3.1. Pelerinajele	424
V.3.2. Societatea „Surorile bisericești”	429
V.3.3. Menținerea caracterului românesc al Consistoriului diecezan	432
V.4. Relațiile preoțimii ortodoxe cu celelalte confesiuni creștine și necreștine.....	444
V.4.1. Legislația privitoare la culte în Bucovina.....	444
V.4.2. Relațiile cu bisericile supuse episcopului Romei	447
V.4.3. Relații cu armenii ortodocși.....	456
V.4.4. Relațiile cu credincioșii evanghelici.....	457
V.4.5. Relațiile cu comunitatea evreiască	458
Concluzii.....	462
Bibliografie.....	471
Curriculum vitae	510
Declarație.....	511

Cuvinte-cheie:

Bucovina, Eparhia Bucovinei, preoțimea ortodoxă, organizare, condici mitricale, legislație, cultură, relații interconfesionale

Rezumat

„Țară mică, dar bogată cum nu mai e alta în deosebiri, în nepotriviri și în dușmăanii, - ale pământului și ale oamenilor! Spre văile ei, Cârmuirea austriacă și-a cărat toate neamurile, și ele stau încă în ființă, muncind împreună acest pământ moldovenesc și smulgându-și unul de la altul drepturile asupra lui. Socoteala dibace a făcut aici ceia ce nu poate face niciodată întâmplare amestecului” scria Nicolae Iorga, la sfârșitul periplului bucovinean în urma căruia ne-a dat „Românismul în trecutul Bucovinei”.¹

Pentru a înțelege drumul prin istorie al locuitorilor Bucovinei, care, în ciuda tuturor răutăților, au păstrat limbi și graiuri, datini și rânduieli care erau demult apuse, în locurile de baștină de unde veniseră în căutare de pâine mai ușor de câștigat, nu lipsită de importanță este cunoașterea cât mai profundă a relațiilor interetnice și interconfesionale care au stat la baza formării spiritului bucovinean. Aceste relații, dezvoltate și consolidate prin trecerea vremii, dau un farmec aparte oamenilor și satelor din Bucovina, celui care, astăzi, lepădat de orice prejudecată, ar căuta să retrăiască vremurile prin care neamul românesc din Bucovina, alături de celelalte naționalități conlocuitoare a trecut.

Până la apariția lucrării, în 1993, *Din istoria Bucovinei, vol. I (1774-1862). De la administrația militară la autonomia provincială* a reputatului profesor dr. Mihai Iacobescu, o istorie completă în limba română² pentru perioada de început a stăpânirii austriece asupra acestei provincii, nu a existat. Este adevărat, prof. Ion Nistor ne-a dat o *Istorie a Bucovinei*, tipărită postum în 1991, dar ea este o sinteză a mișcărilor politice și culturale, înglobând în cuprinsul ei și capitole întregi din *Istoria Bisericii din Bucovina și a rostului ei național-cultural în viața românilor bucovineni*, tipărită în 1916 la București. Profesorul Mihai Iacobescu abordează în lucrarea sa și istoria aparatului administrativ, sub aspect economic, social și politic și, tangențial, istoria confesiunilor din această provincie.

Importanța smeriților slujitori ai altarelor strămoșești pentru istoria Bucovinei reiese, mai ales, din implicarea lor dezinteresată și jertfelnică, în aproape toate ramurile vieții sociale, politice și culturale a provinciei, fapt surprins și de jurnalul „Deșteaptă-te Române”, care, afirma: „Preoții din Bucovina au fost odată străjerii, nu numai ai credinței strămoșești, ci și ai conștiinței naționale, care mulțămitor, dăinuiește și până astăzi în spiritul poporului românesc din această scumpă țărișoară. Preoții români bucovineni au fost peste tot fala și mândria neamului românesc”³.

¹ N. Iorga, *Românismul în trecutul Bucovinei*, București, 1938, p. 26.

² Emigrația ucraineană și cea evreiască din Bucovina au beneficiat de lucrări aproape complete de istorie a Bucovinei, pe care, din punctul nostru de vedere, le considerăm subiective și uneori puternic îndoctrinate politic, mergându-se până la șovinism.

³ Deșteaptă-te Române, 1923, nr. 33, p.2 apud Dimitrie Dan, *Rolul preoțimii bucovinene în menținerea românismului de la robirea (1775) – la desrobirea Bucovinei (15/XI 1918). Un adaos la istoria bisericii române*, Cernăuți, 1925, p. 64.

Pornind de la convingerea că istoria Bisericii Ortodoxe din Bucovina este mai înainte de toate, nu prezentarea vieții și activității ierarhilor sau a monahilor, ci prezentarea *sine ira et studio* a activității preoțimii de mir care a știut să-și călăuzească eforturile spre ridicarea culturală și materială a credincioșilor încredințați lor, demersul nostru, desigur incomplet, are scopul de a prezenta și valorifica aceste eforturi în adevărata lor lumină.

Am structurat cercetarea în cinci capitole mari, fiecare format din mai multe subcapitole, precedate de o scurtă *introducere* în care, pe lângă motivația alegerii temei, am inclus și o scurtă prezentare a spațiului Bucovinei, din punctul de vedere al geopoliticii deoarece acest teritoriu a reprezentat o regiune de interferențe culturale în care Imperiul habsburgic a cristalizat, după expresia unor cercetători, imaginea unei *Europe în miniatură*⁴. În această parte introductivă am analizat și stadiul actual al cercetării temei, prezentând, fondurile documentare, mai ales din Arhivele Statului Regiunii Cernăuți, Ucraina, și din Arhivele Statului-Suceava, care constituie fundamentul întregului nostru demers. Deși, s-a scris mult despre Bucovina, asupra temei noastre nu avem nici o lucrare ce se poate constitui într-o sursă directă, toate resursele bibliografice conținând informații lacunare sau indirecte pentru tema propusă.⁵ Demersul istoriografic, deși conține numeroase studii și lucrări închinare preoțimii ortodoxe românești, totuși nu conține nici o lucrare dedicată corpului clerical ortodox, din nici una dintre provinciile românești. Spațiul temporal și geografic, care circumscrie tema noastră nu face, nici el, excepție de la această situație.

⁴ Datorită istoriei ce a cunoscut în timp conviețuirea pașnică a mai multor etnii, Bucovina, ultima mare achiziție teritorială a Imperiului, a devenit o regiune de interferențe culturale situată, conform aprecierii cercetătorului german Erich Beck, „între Orient și Occident”, iar prin apartenența la zone geografice, culturale și geopolitice diferite și prin schimbarea frecventă a națiunii politice dominante, destinul istoric și cultural al acestei regiuni este unul de excepție. Asupra problemei a se vedea mai ales: Mihai Iacobescu, *Bucovina între mitul habsburgic și realitatea istorică* în *A.Bu.* an XII, 2005, nr.2, p. 289; Adriana Babeți, Cornel Ungureanu, *Europa Centrală. Nevroze. Dileme. Utopii*, Iași, Ed. Polirom, 1997, p.8.; iar asupra sincretismului cultural dezvoltat în Imperiul Habsburgic și lucrările lui Michael Pollak, *Viena 1900. O identitate rănită*, Iași, Ed. Polirom, 1998; William M. Johnston, *Spiritul Vienei. O istorie intelectuală și socială, 1848-1938*, Iași, Ed. Polirom, 2000, precum și excelenta lucrarea a lui Erich Zöllner, *Istoria Austriei. De la începuturi până în prezent*, traducere de Adolf Armbruster, ed. a VIII-a București, Ed. Enciclopedică, 1997.

⁵ Sub aspect confesional, o cercetare riguroasă pentru Bucovina austriacă, nu avem, încă, în limba română. Dacă comunitățile romano-catolice și evanghelice au format obiectiv de cercetare istorică, mai ales din partea istoricilor germani, pentru români, rămân cele publicate de către Simion Reli, *Începuturile catolicismului austriac în Bucovina. Studiu istoric bisericesc din trecutul Bucovinei după acte și documente*, Cernăuți, 1928; *Politica religioasă a Habsburgilor față de Biserica ortodoxă-română în secolul al XIX-lea în lumina unor acte și documente inedite din arhiva Curții imperiale din Viena*, Cernăuți, 1929; *Propaganda catolică împotriva Bisericii ortodoxe în Bucovina (După acte și documente)*, Cernăuți, 1928 precum și D. Onciulescu, *O încercare de catolicizare a Bucovinei (cu anexe documentare)*, Cernăuți, 1939. Desigur, nu omitem lucrările lui Ion Nistor, *Istoria Bisericii din Bucovina și a rostului ei național-cultural în viața românilor bucovineni*, București, 1916, cu o reeditare neprofesionistă în 2003, la Rădăuți și *Istoria Bucovinei*, București, 1991. Interesante informații, dar și interpretare deosebită a evenimentelor confesionale din Bucovina o face Constantin Ungureanu (Chișinău) în lucrarea sa *Bucovina în perioada stăpânirii austriece (1774-1918). Aspecte etnodemografice și confesionale*, Editura Civitas, 2003. În ceea ce privește istoria acestei provincii de un real folos sunt: Mihai Iacobescu, *Din istoria Bucovinei, vol. I, De la administrația militară la autonomia provincială*, București, Ed. Academiei Române, 1993, cu o bogată bibliografie asupra problematicei; Ștefan Mihai Ceașu, *Bucovina Habsburgică de la anexare la Congresul de la Viena*, Fundația Academică A.D. Xenopol, Iași, 1998 și *Un iluminist bucovinean: boierul Vasile Balș (1756-1832)*, ed. Junimea, Iași, 2007; Constantin Ungureanu, *Bucovina în perioada stăpânirii austriece (1774-1918): aspecte etnodemografice și confesionale*, Chișinău, Editura Civitas, 2003; Ioan Cocuz, *Partidele politice românești din Bucovina 1862-1914*, Ed. Cuvântul nostru, Suceava, 2003; Marian Olaru, *Mișcarea Națională a românilor din Bucovina*, Editura Septentrion, Rădăuți, 2002.

Primul capitol al lucrării - *Eparhia Bucovinei sub ocupație habsburgică* – este structurat pe patru subcapitole și anume: Ocuparea Bucovinei, Jurământul de credință față de Austria, Administrația austriacă în Bucovina și Organizarea administrativă a Bisericii din Bucovina la data anexării. În acestea atenția noastră a fost concentrată pe prezentarea situației juridico-canonice a Eparhiei Bucovinei, în contextul în care, folosindu-se de climatul politic european Imperiul Habsburgic a ocupat partea de nord a Moldovei, cu complicitatea trupelor rusești de ocupație, aflate în Moldova după războiul ruso-turc din 1768-1774. Tratatul de pace de la Ciucic-Kainargi din 1774 a reprezentat momentul ce a permis noi deschideri între statele europene, iar diplomația austriacă a profitat reușind să ocupe pașnic nordul Moldovei. În urma tratatelor încheiate între Înalta Poartă și Curtea de la Viena, granița a fost fixată, cu numeroase probleme, abia la 1776, cuprinzând un spațiu mai redus decât cel ocupat inițial de trupele habsburgice.⁶ După ocuparea acestui spațiu, numit de noii stăpâni Bucovina, s-a instaurat aici o administrație militară sub comanda generalului Gabriel von Spleny de Mihaldy, iar apoi sub cea a generalului-maior Karl von Enzenberg, în timpul cărora s-a definitivat instaurarea administrației habsburgice prin prestarea jurământului de credință a locuitorilor în frunte cu elitele laice și bisericești, și s-au pus în aplicare reformele poruncite de Curtea din Viena, cunoscute în istorie ca reforme iosefiniste. Acest spirit, a fost aplicat în toate aspectele vieții sociale, culturale, politice și religioase a provinciei. Ultimul subcapitol este dedicat prezentării organizării administrative a Bisericii ortodoxe din Bucovina la data anexării. În acesta am analizat, pornind de la documentele cunoscute istoriografiei, evoluția episcopiei de Rădăuți în cadrul Mitropoliei Moldovei precum și întinderea jurisdicțională a acesteia. Astfel o problemă puțin cunoscută este aceea a jurisdicției episcopului rădăuțean și asupra Hotinului, care s-a întins temporal, după unii cercetători de la înființarea acesteia (sec. XV) până la 1712 când din porunca pașei de Hotin, credincioșii de aici au fost trecuți în jurisdicția mitropoliei Proilaviei, care păstora în teritoriile din dreapta și de la stânga Nistrului. Apoi la 1749 documentele menționează pe episcopul Iacob Putneanul și ca episcop al Hotinului, însă clar se exprimă abia la 1771 mitropolitul Gavriil Calimachi, considerând că episcopul de Rădăuți avea jurisdicție și asupra Hotinului, care avea două protopopiate: al Hotinului cu 57 de sate și al Prutulului cu 49 de sate. Această jurisdicție va continua până la 1793, când episcopul Daniil Vlahovici, nu știm din ce motive va renunța la ea.⁷ La data anexării jurisdicția episcopului de Rădăuți de întindea, conform recensămintelor, și după transformările teritoriale suferite, peste 277 de localități cu 55 de atenanse.⁸ Conform organizării Bisericii din Moldova, și în Bucovina, episcopul păstora ajutat de protopopi, care inițial nu aveau atribuții bine delimitate. După ocuparea Bucovinei, episcopul Dositei, prin Circularul episcopal din 22 apr./3 mai 1786 modifică obligațiile protopopilor, stabilind că ei sunt datori să meargă din sat în sat pentru a supraveghea activitatea fiecărei parohii și a fiecărui paroh. Tot episcopul Dositei a propus o împărțire mai exactă a eparhiei, lucru care s-a făcut prin aplicarea „Planului regulativ” din 29 aprilie 1786, după îndelungi discuții dintre episcop și autorități. Tot în această perioadă episcopul Dositei a fost nevoit să-și părăsească scaunul de la Rădăuți,

⁶ Constantin Ungureanu, *Delimitarea frontierei Bucovinei, în anii 1775-1776*, în „Abu”, an XII, 2005, nr. 2, p.483-492.

⁷ Dr. Simeon Reli, *Raiua Hotinului în timpul ocupației austriece ...*, p.5; Isidor de Onciul, *Fondul religionariu...p.7*.

⁸ *Tabelul localităților din Bucovina ...*, p.232.

fiind mutat la Cernăuți și instalat în 1782 ca episcop exempt al Bucovinei, iar mai apoi a fost supus Mitropoliei sârbe de la Carloviț.⁹

Cel de-al doilea capitol al lucrării – *Paroh și parohie în Bucovina. Prevederi legislative. Organizare* - este format din șapte subcapitole. Am pornit de la prezentarea legislației austriece în privința organizării administrative a diecesei deoarece am considerat că prezentarea preoțimii și a parohiilor din Bucovina trebuie să creionăm mai întâi climatul legislativ care formulează obligațiile, drepturile și organizarea lor. În acest prim subcapitol am prezentat, inițial, cadrul legislativ moldovenesc, pentru ca apoi să prezentăm marile colecții legislative austriece. În prezentarea legislației austriece privitoare la Biserica Bucovinei am fost nevoiți să structurăm multitudinea de legi, decrete, rezoluții imperiale pentru o mai bună înțelegere astfel: Legi de stat, decrete și publicații cu aplicare și în Eparhia ortodoxă a Bucovinei; Rezoluții imperiale, legi de stat, decrete, publicații cu aplicare în Eparhia ortodoxă a Bucovinei; Legi de stat, decrete, publicații cu privire la Fondul bisericesc gr.[eco] or.[iental] al Bucovinei; Legi de stat, decrete, publicații cu privire la organizarea internă a Eparhiei Bucovinei; Reglementări cu privire la activitatea protopopilor; Decrete și ordine consistoriale cu privire la instituția patronatului în Eparhia ortodoxă a Bucovinei și Regulamente interne, elaborate în baza legislației de stat și a „Planului regulativ”.

Pentru organizarea Eparhiei Bucovinei de o deosebită importanță a fost „Planul regulativ” ca este alcătuit din cinci capitole, precedate de un preambul care definește asociația de fundații cunoscută sub numele de „Fondul bisericesc gr. neunit din Bucovina”, cea care urma să asigure baza materială a întreținerii și desfășurării vieții bisericești și școlare din provincie, iar următoarele de organizarea preoțimii de mir, organizarea monahilor, organizarea instituțională a eparhiei și de organizarea școlilor din Bucovina¹⁰. În ceea ce privește organizarea administrativă a Eparhiei, trebuie să avem în vedere și *Uebersicht des dermaligen, unde des fur die Hinkunft einzufuhrenden Standes der Seelsorger-Stationen des g.n.u. Ritus in der Bukowina*¹¹ publicat cu Decretul imperial Nr. 78387 din 1843, cunoscut în istoriografie și ca „Zweite allgemeine Pfarr-Regulirung”, prin care se făcea o nouă organizare a parohiilor bucovinene.

Cel de-al doilea subcapitol analizează importanța patronatului în viața parohiilor ortodoxe din Bucovina, una dintre cele chestiuni cel mai des și mai aprig discutate pe tot parcursul stăpânirii habsburgice. Inițial s-au păstrat vechile rânduieli ale dreptului canonic oriental la nivel de parohie introducându-se modificări majore în ceea ce privește episcopatul. Dacă în Moldova episcopul era ales de sinodul episcopilor și confirmat de către Domnitor, în Bucovina s-a introdus dreptul împăratului de a numi direct pe episcop. Dacă preotul în Moldova era ales de proprietarul moșiei și popor, în eparhia Bucovinei, acest drept al poporului a fost complet neglijat. În Bucovina patronatul era de două categorii: prima categorie era cea a patronatului personal, legat de o persoană și în consecință, putea fi

⁹ Dr. Dimitrie Onciul *Acte privitoare la instalarea episcopului Dosofteiu....*, p. 148.

¹⁰ Capitolul I, are 101 articole, ocupându-se de îndatoririle și drepturile preoților de mir; capitolul II, cuprinde 71 articole și reglementează problemele monahismului; capitolul III, cuprinde 6 articole și se ocupă despre călugărițele ce au mai rămas după desființarea mănăstirilor lor și care trebuiau să se retragă la familie; capitolul IV stabilește normele legale pentru administrarea centrală bisericească iar capitolul V se ocupă de înființarea de școli și finanțarea lor.

¹¹ Publicat de Myron Calinescu în *Normalien....*, vol. I, p.235-263.

transmis ereditar cât se păstrează condițiile legale ale dreptului de exercitare și o a doua categorie, patronatul real, a cărui exercitare era condiționată de posesia unei moșii sau a unei părți de moșie. În primii ani după ocupație, în unele cazuri putem vorbi și despre un patronat personal, dar, imediat după aceea, patronatul bucovinean a devenit unul real. Potrivit prevederilor legale austriece, proprietarul moșiei trebuie să fie obligatoriu patron al bisericii aflate pe moșia sa. Fiind un drept real acesta se transmite prin ereditate, prin donație, cumpărătură sau schimb de moșie. În Bucovina a existat un patronat public – cel al Împăratului, un patronat privat, exercitat de proprietarii de moșii și un patronat mixt. Importanța patronului în viața parohiilor reieșea din drepturile și din obligațiile pe care acesta le avea. Patronul avea unele drepturi¹² însă și numeroase obligații iar de modul în care acesta se îndeplineau era legată și starea materială a parohiei, starea bisericii și a casei parohiale.

Conform legislației austriece aplicabile în Bucovina, dreptul de patronat putea să fie pierdut pentru un caz distinct sau pentru totdeauna în urma unei sentințe judecătorești prin care s-a constatat că patronul a abuzat de dreptul său și a făcut simonie. Tot așa, acest drept putea să fie suspendat, temporar, însă fără să fie anulate îndatoririle care decurg din postura de patron bisericesc. Nu era posibilă sub nici o formă renunțarea la dreptul de patronat și de a se sustrage prin acest act de la obligațiile materiale ale patronatului.¹³

În „preambulul” Planului regulativ din 1786, împăratul s-a autointitulat patron al uniunii de fundații cunoscută sub numele de „Fondul religios n. u. al Bucovinei”: „Principele țării, care are asupra sa îngrijirea pentru prosperitatea comună, este patronul Fondului religios. Administrarea, păstrarea și întrebuințarea lui pentru preoțime și pentru școale, pentru care singur și unic este merit, atârnă numai de la dispunerea lui”.¹⁴ Prin această prevedere patronatul public în Bucovina a fost exercitat de împărat în orașele ducatului bucovinean și în satele de pe moșiile Fondului religios și, ca reprezentant al împăratului și

¹² a) De departe cel mai important drept al patronului era acela de a „prezenta”, de a nominaliza parohul pentru biserica de pe moșia, al cărei proprietar era; b. Potrivit prevederilor art. 59 din cap. I al „Planului regulativ” din 1786 patronul era episcop bisericesc cu dreptul de a participa la administrarea averii bisericești; c. Patronul ctitor împreună cu familia sa, precum și cu urmașii care îl moștenesc aveau dreptul de a fi pomeniți la toate slujbele bisericești, putând dispune înscrierea în dipticele biserici și pe înaintașii săi; d. Dreptul de a avea o strană separată în biserică, deci un loc de onoare, îl avea numai dacă prin aceasta nu se aducea atingere altor persoane mai înalte, precum cea a împăratului; e. Patronul avea dreptul să pretindă întâietatea între mireni la împărțirea anaforei, la ungerea cu untul de lemn sfințit, la litie, la procesiuni, la primirea sfințelor taine, la distribuirea stălpărilor, la tămâiere, la stropirea cu aghiazmă; f. Patronul ctitor al Bisericii avea dreptul de a pune un înscris în exteriorul bisericii, după vechiul obicei practicat în Moldova, iar în biserică avea dreptul să-și zugrăvească portretul său și al familiei sale. În cazul în care deținea un titlu nobiliar, patronul avea dreptul de a picta stema nobiliară a familiei, în interiorul bisericii, doar în cazul în care era și ctitorul acesteia; g. Patronul ctitor în cazul în care ar fi căzut în sărăcie, avea dreptul să pretindă ajutor din prisosul averii bisericești, după vechiul drept al ctitorilor; h. Un drept care nu a fost recunoscut în Bucovina a fost cel de a fi înmormântat în biserică, după vechiul obicei. În curtea bisericii aprobarea pentru înmormântare era dată de către autoritățile politice, dacă nu existau impedimente de ordin sanitar; i. „Planul regulativ” din 1786 în art.64 din capitolul I, dădea dreptul patronului, fie public, fie privat de a cere ca în cazul în care pentru nevoie Bisericii era necesară o cheltuială mai mare de 6 fl., să fie consultat. Tot așa, prin prevederile art. 100 din capitolul I, patronul trebuia informat și avea dreptul să participe la vizitarea canonică a parohiei de către protopop.- Cf. *Nota Guvernului țării nr. 2464 din 23 martie 1824* în Myron Calinescu, „Normalien...” vol. I, p.551; Myron Calinescu, „Normalien ...”, vol. I, p. 89.

¹³ Pentru chestiunile legate de patronat în Bucovina, avem două lucrări: Dimitrie Dan, *Patronatul în Biserica ortodoxă din Bucovina*, Cernăuți, 1904; Dr. Nico Cotlarciuc, *Ceva despre reforma patronatului bisericii din Bucovina*, Cernăuți, 1904.

¹⁴ Isidor de Onciul, *Fondul religios gr. or. al Bucovinei. Substratul, formarea dezvoltarea și starea lui de față*, Cernăuți, 1891, p. 126.

președinte al Direcției bunurilor fondului religios gr. or, de președintele Țării, iar în anumite cazuri, strict limitate, de către ministrul de culte și instrucțiune. Parohiile din eparhia Bucovinei au avut ca patroni și instituții bisericești: a) Mitropolia Moldovei din Iași și-a exercitat dreptul de patronat asupra expoziției mănăstirești de la fosta catedrală mitropolitană din Suceava, deoarece Biserica „Sf. Gheorghe” a fost metoh al mitropoliei după mutarea mitropolitului Moldovei la Suceava dar și datorită faptului că Mitropolia și-a păstrat dreptul de proprietate asupra Cutului, parte din Suceava pe teritoriul căreia se găsea biserica; b) Patriarhia de Ierusalim și-a exercitat dreptul de patronat asupra bisericilor de pe moșiilor Vășcăuți pe Siret și Dimca, proprietatea Patriarhiei dar cu timpul, dreptul ei de proprietate a fost uzurpat. După un proces lung, recâștigându-și dreptul de proprietate, a recâștigat și dreptul de patronat; c) Mănăstirea Barnovschi și-a câștigat tot pe cale juridică proprietatea și dreptul de patronat asupra moșiei și bisericii din Volcineț. d) Potrivit prevederilor legale, Mitropolitul Bucovinei a exercitat dreptul patronatului de a prezenta candidații la postul de paroh la acele parohii care se găsesc în proprietatea evreilor, substituindu-i.¹⁵

Cel de al treilea subcapitol analizează obligațiile administrative ale parohilor din eparhia Bucovinei. Am pornit de la prezentarea obligațiilor privitoare la cancelaria parohială, iar apoi am analizat obligațiile ce reveneau parohului, din punct de vedere legislativ, pentru păstrarea arhivei parohiale, de o deosebită importanță atât pentru autoritățile civile cât și pentru cele bisericești. Aceste obligații, foarte strict reglementate prin decrete ale autorităților de stat și prin diferite circulare consistoriale, pot fi structurate astfel: Dispoziții cu privire la limba folosită în elaborarea documentelor; Dispoziții privitoare la redactarea corespondenței; Obligațiile parohului cu privire la completarea mitricilor parohiale: născuți, cununați și decedați; Obligațiile parohului în privința completării Condiții convertiților; Obligația parohului de a completa „Condica cronică”; Obligația parohului de a completa Registrul inventar al bibliotecii parohiale; Ștampila parohiei; Obligația parohului de a completa „Protocolul exhibitelor”; Obligația parohului de a completa „Protocolul poruncilor”; Obligația parohului de a întocmi și completa la zi Registrul conscripției parohiale; Obligația parohului de a întocmi și folosi corect „Jurnalul de poștă și intimări”; Obligația preotului a întocmi și completa corect „Jurnalul Predicilor”; Datoria parohului de a întocmi și ține „Evidența credincioșilor care nu s-au spovedit și împărtășit; Datoria parohului de a alcătui și completa „Evidența concubinajelor” Datorii ale parohului privitor la ținerea în bună rânduială a Registrelor privind averea bisericească.

Cel de al patrulea subcapitol, cuprinde datoriile pastorale ce reveneau parohilor din Bucovina. Acestea au fost structurate astfel: Obligații privind predica; Datoria preotului de a catehiza pe credincioși; Obligația preotului de a urmări respectarea sărbătorilor ortodoxe

¹⁵ Un caz particular, în care i-a revenit tot mitropolitului dreptul de prezentare a fost și în cazul parohiei Podzharici, deoarece aici proprietatea domnenială a fost parcelată între săteni. Totuși, a existat în Bucovina un caz în care parohul a fost prezentat de un evreu. Parohia Bosanci era în proprietatea lui Mihai Sturza. Acesta, urmaș al familiei domnitoare din Moldova, petrecea în străinătate cea mai mare parte a timpului și a încredințat administrarea moșiilor sale unui evreu, plenitotențiat legal spre al reprezenta în toate afacerile. Principele Mihai Sturza, având dreptul de a prezenta pe parohul de Bosanci după vacantarea postului, a delegat pe administratorul evreu să aleagă pe unul din cei trei aflați în recomandarea Consistoriului arhiepiscopal. Consistoriul nefăcând deosebirea dintre proprietar și administrator al unei moșii, a acceptat tacit această situație, fapt ce a stârnit puternice reacții din partea presei românești.- Cf. *Un caz tipic ca urmare a patronatului așa numit „privat” în biserica noastră* în „Viitorul”, an IX, 1912, nr. 42-43, 1/14 dec., p. 166.

aprobate de autoritatea de stat; Obligațiile preotului în privința cimitirului și înmormântărilor împreună cu care am analizat și: Prevederi legale de observat privind înmormântarea; Îndatoriri privitoare la săvârșirea slujbei de înmormântare: Obligația de a întreține curate cimitirele și de a le îngrași. La acestea se mai adaugă și: Obligatorietatea prezenței preotului în parohie; Ocupații oprite preoților bucovineni; Datoria preotului de a combate alcoolismul; Datoria preotului de a se îngriji de starea de sănătate a credincioșilor; Datoria preotului de a se îngriji de reintegrarea în societate a foștilor condamnați cu închisoare; Datoria preotului de a sprijini societățile de interes public, cultural și economic; Datoriile preotului în ceea ce privește combaterea concubinajelor; Responsabilitatea preotului ca scriitor de testamente și Obligații ale parohului privind păstrarea patrimoniului istoric și artistic.

Cel de al cincilea subcapitol este dedicat colaboratorilor parohului. Episcopul Dositei la 17 mai 1786, se adresa preoților săi, prin cuvânt pastoral, atrăgându-le atenția asupra mării responsabilități ce o au față de credincioșii încredințați lor¹⁶ îndemnând clerul la o mai bogată activitate pastoral-misionară deși era convins de faptul că aceasta nu putea fi desfășurată de unul singur. Principalii colaboratori ai parohului au fost: preotul cooperador, epitropii bisericești, cantorul bisericesc și pălimarul sau ponomarul. Preoții cooperadori au apărut în urma aplicării hotărârilor celui de la doilea plan de reorganizare a parohiilor. Introducerea în activitate a acestor preoți s-a făcut cu condiționarea expresă că vor fi cu totul subordonați parohului, indiferent dacă erau numiți la sediul parohiei sau la o filie, fiind ei numiți direct de către Consistoriu, fără nici o intervenție din partea patronatului. Întreaga lor activitate lor era supusă aprobării parohului, ei neavând nici un drept legal asupra veniturilor din parohie. Primeau un salariu mult mai mic decât al parohului și numai dacă parohul consimțea, primeau și o anume parte de teren din sesia parohială. În ceea ce privește serviciile religioase, acestea erau apanajul parohului, fiind la latitudinea sa să dispună. În timp, preoții expoziți au devenit independenți de paroh, deosebindu-se de aceștia numai prin faptul că aveau titlul, rangul și congrua asemenea cooperadorilor. În timp s-au luat diverse hotărâri pentru a stabili relațiile dintre parohi și cooperadori dar problemele nu s-au rezolvat. Propunerile preoțimii exprimate în adunări publice, în conferințele pastorale și concretizate în memorii adresate scaunului mitropolitan și Consistoriului eparhial, au stat la baza alcătuirii „Ordnaiunii relative la regularea raporturilor de serviciu între parohi și cooperadori”¹⁷ care, aducea multe noutăți, dar avea o scădere capitală pe care cooperadorii au sesizat-o: nu se prevedea nici o sancțiune pentru parohul care nu ar fi respectat prevederile noului act.¹⁸ Epitropii bisericești, cea de a doua categorie de colaboratori, a fost introdusă în parohiile bucovinene în vederea îmbunătățirii vieții parohiale. Se stabilea ca numărul să fie, în funcție de mărimea parohiei, de 6 sau 12 bărbați cucernici. Dintre acești epitropi, doi erau aleși pentru a fi epitropi ai averii bisericești, făcându-se mențiune în procesul verbal de alegere. Alegerea lor trebuia întărită de către protopop, căruia îi revenea și datoria de a „îi îndepărta” în anumite cazuri din funcția lor. Se atrăgea, însă, atenția că datoriile acestora nu se mărgineau doar la păstrarea averii bisericești, ci alături de ceilalți epitropi ai parohiei își împărțeau toate obligațiile ce el

¹⁶ Cf. Dr. Lazăr Gherman, *Epistole pastorale ale episcopilor noștri* în „Candela”, an XXX, 1911, nr. 7-12, iulie-decembrie, p. 523.

¹⁷ „FO”, 1905, nr.13, 14/27 dec., p.97-111.

¹⁸ *Noua ordinațiune relativă la regularea raporturilor de serviciu între parohi și cooperadori*, în „Viitoriul”, an III, 1906, nr.1, 1/14 ian., p.1-2.

reveneau, însă aveau dreptul la întâietate între epitropi.¹⁹ Epitropia se întrunea în ședințe ordinare lunar și în ședințe extraordinare de câte ori o cerea situația. Activitatea cantorilor și a pälmarilor a fost stabilită foarte precis. În privința cântăreților bisericești, odată cu emiterea Circularului consistorial nr. 2701 din 4/16 aug.1874, cantorul bisericesc își capătă un statut aparte, de prim colaborator al preotului în activitatea liturgic-pastorală²⁰, mai ales după adoptarea în 1887 de către Consistoriul eparhial noul „Statut relativ la regularea personalului cantoralu bisericescu”.²¹ Acesta stabilea foarte clar condițiile prin care putea cineva să ocupe un post de cântăreț bisericesc, actele necesare, precum și obligațiile și drepturile acestuia. Situația pälmarilor a fost stabilită de Consistoriul eparhial, prin Circularul consistorial nr. 2.701 din 4/16 aug. 1874 care, în art. 10-12, stabilea că erau eligibili pentru această funcție, acei membri ai comunității parohiale care au un nume bun fiind preferați cei care știau să scrie și să citească și cunosc rânduielile bisericii²². Odată cu trecerea timpului, situația pälmarilor și a cântăreților s-a îngreuiat, ceea ce a determinat numeroase intervenții atât din partea lor, cât și a Asociațiunii clerului pentru a se reglementa mai ales situația lor financiară.²³

Subcapitolul șase analizează importanța pe care a avut-o „Asociațiunea clirului gr. or. din Bucovina” în viața preoțimii române și a parohiilor bucovinene pe baza diferitelor hotărâri ale Asociațiunii clerului gr. or. din Bucovina, precum și a numeroaselor intervenții pe care aceasta le-a făcut către Consistoriul arhiepiscopal cât și către autorități, încă de la constituire. Deși controversată și privită cu o oarecare rețineră nu numai de unii din membrii corpului clerical dar și dintre cei din aparatul Consistoriului eparhial, în timp s-a dovedit faptul că aceasta și-a păstrat menirea de a apăra interesele Bisericii Ortodoxe, de crește nivelul moral al societății, de a întări relația dintre Biserică și credincioșii săi netransformându-se într-un mijloc de a separa preoțimea ortodoxă de credincioși, așa cum acuzau de cele mai multe ori dușmanii acesteia.²⁴ Oiectivele urmărite de Asociațiune și exprimate prin statutul ei, nu se puteau realiza și nici nu era prevăzut a se realiza ceva prin opoziție la hotărârile mitropolitane sau consistoriale; Asociațiunea nu s-a constituit pentru a exercita vreo presiune împotriva ordinii canonice și legale care guverna viața Bisericii bucovinene. Dimpotrivă, Asociațiunea și-a exprimat la fiecare adunare, încrederea în mitropolit și în Consistoriu, cerând doar o mai mare mobilitate în rezolvarea doleanțelor preoțimii care nu erau numai de natură materială. Astfel Asociațiunea s-a implicat în rezolvarea a numeroase probleme, din care noi am analizat aici doar implicarea ei în rezolvarea problemelor Fondului bisericesc gr. or. din Bucovina,²⁵ deoarece acesta constituia suportul material al întregii preoțimi

¹⁹ *Circular consistorial nr. 2397 ex 1857 din 1/13 febr. 1859* publicat de Myron Calinescu în *Normalien...*, ...” vol. I, p. 536.

²⁰ *Circularului consistorial nr. 2701 din 4/16 aug.1874* publicat de Myron Calinescu în *Normalien...*, ...”, vol. I, p. 408.

²¹ „FO”, 1887, nr. 8, 7/19 mai, p.54-63.

²² *Circularul consistorial nr. 2.701 din 4/16 aug. 1874* în „FO”, 1874, nr. 19, 13/25 sept., p.90-91.

²³ *Dotățiunea palamarilor*, în „Viitoriul”, an III, 1906, nr.3, 1/14 febr., p.23.

²⁴ (*) în „Patria”, an II, 1898, nr. 85, 23 ian. /4 febr., p. 1.

²⁵ Înființat prin voință imperială la 29 aprilie 1786, „Planul pentru organizarea problemei bisericești și școlar spirituale”, pentru perioada 1786-1918, această instituție a reprezentat principala sursă de venituri pentru întreținerea bisericii și școlii bucovinene, chiar dacă nu întotdeauna deciziile luate au fost în interesul acestor două instituții cărora le era destinat.

bucovinene, iar administrarea defectuoasă a acestuia putea cauza numeroase dificultăți²⁶; o problemă îndelung discutată a fost cea a salarizării clerului, Asociațiunea intervenind de nenumărate ori atât la Consistoriu cât și la Cancelaria imperială²⁷. De asemenea am analizat și implicarea Asociațiunii clerului în problema construcției de biserici și case parohiale, absolut necesare pentru buna desfășurare a activității pastoral-misionare, în continua pregătire profesională a clerului²⁸, în problema pensionării clerului, în problema văduvelor și orfanilor de preot și în problema construirii unui internat pentru elevi, sub patronajul Asociației clerului. Nu am putut lăsa deoparte nici contribuția Asociațiunii la construirea unei case de odihnă pentru preoți prin intermediul Asociației „Vladimir” din Vatra-Dornei, nici decizii acesteia privitoare la împrumuturile din salarii pentru preoți, și nici implicarea Asociațiunii pentru obținerea de scutiri în călătoriile pe calea ferată pentru personalul clerical.

Ultima parte a acestui capitol prezintă organizarea parohiilor din Eparhia Bucovinei, în urma aplicării prevederilor „Planului regulativ” din 1786, a celui de al doilea plan de organizare a parohiilor din 1843, precum și pe baza diferitelor decrete emise de autorități în perioada 1855-1914. Inițial „Tabelul următoarelor localități situate în Districtul Imperial Regal al Bucovinei, al locuitorilor: nobili mari, mijlocii și mici, popi, țărani, personal administrativ-judecătoresc, negustori, armeni, evrei, țigani nomazi, precum și al mănăstirilor de bărbați și femei”, alcătuit de generalul de Spleny, cuprindea un număr de 290 de localități, cu 62 de atenanțe (cătune), în dreptul fiecărei localități menționând boierilor, a mazililor, a răzeșilor, a clericilor, a țăranilor și a personalului administrativ. În urma definitivării granițelor, prin tratatul de la Balamutca din 2 iulie 1776, în teritoriul ocupat au rămas 277 localități cu 55 de cătune, restul fiind înapoiat Moldovei.²⁹ În ceea ce privește organizarea administrativă a Bisericii ortodoxe din acest ținut, același general, dă puține informații, neuitând însă să amintească numărul lor: 415 preoți și 86 diaconi, care slujeau în 241 de biserici.³⁰ Mai târziu, în 1784, episcopul Dositei Herăscul menționa în „Împărțire a tuturor preoților mirenești în protopopiaturi și care parohii

²⁶ De altfel problema administrării Fondului bisericesc, a rămas nerezolvată până în 1919, când Statul român a făcut ceea ce nu a îndrăznit cel austriac: a trecut pentru o vreme, adevărat, administrarea principalei resurse financiare a Mitropoliei Bucovinei, sub control politic. A se vedea pentru edificare: Isidor de Onciul, *Fondul religionariu gr. or. al Bucovinei. Sustratul, formarea, dezvoltarea și starea lui de față*, Cernăuți, Tipo și litografia Arch. Silvestru Morariu Andrievici, 1891; Dumitru Valenciu, *Fondul bisericesc ortodox român din Bucovina. Probleme controversate*, Ed. Biblioteca Miorița, Câmpulung Moldovenesc, 2010.

²⁷ Una dintre cele mai edificatoare în aceste luări de poziție este: *Cuvântarea Prea Venerabilității Sale d-lui Arhiepiscopul Mitrofor Dr. I. Țurcan pronunțată în senatul imperial în ședința din 25 aprilie 1894 în cauza îmbunătățirii salariului preoților de păstorie în Bucovina*, în „Candela”, an XIII, 1894, nr. 5, mai, p.291-295.

²⁸ O grijă deosebită a acordat preoțimea în realizarea „temelor” pentru fiecare conferință pastorală, pentru rezolvarea problemelor tipiconale, dar și pentru buna înzestrare a bibliotecilor parohiale- Cf. *Adunarea generală a Asociațiunii clerului ort. or. din Bucovina*, în „Candela”, an XX, 1901, nr. 6, iunie, p. 428-438; Protocolant, *Adunarea generală a asociațiunii clerului din Bucovina*, „Viitoriul. Foaie clericală independentă”, an IX, nr. 28 și 29, 19 iulie / 1 august 1912, p. 109

²⁹ Numărul localităților ocupate, diferă mult de la autor la autor. Dacă luăm în calcul faptul că delimitarea teritoriului cesionat a format obiectul a patru convenții (7 mai 1775; 12 mai 1775; 30 iunie 1776 și 2 iulie 1776), putem să realizăm faptul că nu putem considera nici una din evidențe completă. Recensământul din 1774 consemna un număr de 237 localități iar cel din 1779, 259 localități. I. Nistor, în *Românii și rutenii din Bucovina. Studiu istoric și statistic*, București 1915, considera că au fost ocupate 278 de localități. O analiză a diferitelor teorii în legătură cu această problemă găsim la Constantin Ungureanu, *Bucovina în perioada stăpânirii austriece 1774-1918*, Civitas 2003, p. 22-39.

³⁰ Gabriel von Spleny, *Descrierea Bucovinei...*, p.77.

vor fi subțovăuira fiește căruia protopop³¹ un număr de 239 parohii cu 247 biserici și 296 de preoți. Din cap. I, art. 7 al „Planului regulativ”, aflăm că s-a discutat situația viitoare celor 448 de preoți pe care îi înregistrase autoritatea de stat. Acesta recunoștea 186 parohii cu 259 posturi de preoți, rămânând 49 supranumerari precum și un număr de 36 preoți bătrâni și bolnavi³², parohiile fiind împărțite în șase protopopiate: 1. *Protopopiatul Cernăuți*: 31 parohii cu 36 biserici parohiale și 3 în filii, deservite de 52 de parohi, fiind declarați 7 preoți supranumerari și 3 bătrâni și bolnavi. 2. *Protopopiatul Ceremuș*: 34 parohii cu 38 biserici parohiale și 8 în filii, cu 44 de preoți parohi, 23 de preoți fiind considerați ca supranumerari iar 6, bătrâni și bolnavi. 3. *Protopopiatul Nistru*: 24 parohii cu 25 biserici parohiale și 6 în filii, având 32 preoți parohi, 12 preoți considerați supranumerari și 8 bătrâni și bolnavi. 4. *Protopopiatul Berhomet*: 29 de parohii cu 30 de biserici parohiale și 5 în filii, având 33 de preoți parohi, 1 preot fiind considerat supranumerar, iar 2 bătrâni și bolnavi. 5. *Protopopiatul Vicov și Câmpulung rusec*: 37 de parohii cu 40 de biserici parohiale și 7 în filii, având 54 de preoți parohi, 3 preoți fiind categorisiți ca supranumerari, iar 5 bătrâni și bolnavi. 6. *Protopopiatul Suceava și C. Moldovenesc*: 31 de parohii, cu 39 de biserici parohiale și 9 biserici în filii având 44 de preoți parohi, 3 preoți fiind considerați supranumerari, iar 12 preoți bătrâni și bolnavi³³. Mai apoi Prin planul de reorganizare din 1843, s-a prevăzut un număr de 221 parohii cu 221 de parohi³⁴. În practică, însă pentru respectarea numărului de parohii stabilit, s-a utilizat metoda concentrării parohiilor. Tot atunci au luat ființă 59 de posturi de preoți cooperatori, iar 14 au devenit expoziți parohiali, apărând și două vicarite protoprezviteriale, care, însă funcționau asemenea protopopiatelor. În urma aplicării acestei noi organizări, în eparhie s-au petrecut schimbări, cu consecințe deosebite pentru viitoarea dezvoltare a vieții parohiale. Necesitatea unei noi reorganizări a parohiilor a fost sesizată destul de repede astfel că începând cu 1855, apar numeroase decrete de înființare de noi parohii și de ridicare în rang al unor localități, astfel sunt înființate 33 de posturi noi de cooperator, iar 15 localități sunt ridicate la rangul de expozituri parohiale.

Al treilea capitol al lucrării analizează *Starea culturală a clerului ortodox din Bucovina*, pornind de la prezentarea pregătirii clerului până la aplicarea „Planului regulativ” din 1786, pentru ca apoi să prezentăm situația școlii teologice în Bucovina, conferințele preoțești, ca forme de continuă pregătire a preoțimii, înființarea bibliotecilor parohiale și protoprezviteriale, precum și contribuțiile preoțimii bucovinene la dezvoltarea culturii și a teologiei ortodoxe. Pentru perioada anterioară anexării Bucovinei avem știri despre o școală slavo-română la mănăstirea Sucevița, unde pentru predarea limbii slavone fusese trimis diaconul Ghenadie în 1798 „în voroavă și citire desăvârșit”³⁵; la mănăstirea Dragomirna, școala existentă a fost reorganizată de Paisie Velicovski, devenind o adevărată școală de copişti și traducători fiind semnalate 44 manuscrise ca aparținând numai acestuia³⁶; s-au păstrat știri despre școlile de la Coțmani și la Gordun „în fosta raia a Hotinului” unde dascălul

³¹ I. Nstor, *Istoria Bisericii din Bucovina...*, p.203-210.

³² *Planul regulativ* publicat de Myron Calinescu în *Normalien...*, vol. I, p. 64.

³³ *Ibidem*, p. 64.

³⁴ *Ubersicht des dermaligen, und des fur de Hinkunft Einzufuhrenden Standes der Seelsorger- Stationen des g.n.u. Ritus in der Bukowina* publicat de Myron Calinescu în *Normalien...*, vol. I, p.241.

³⁵ Enescu, N.C., *Școli particulare în Moldova și studiile în străinătate* în „Din istoria pedagogiei românești, II, București E.D.P., 1966, p.35.

³⁶ Mihail, P., *Stareul Paisie de la Neamț* în *MMS*, 1962, nr. 5-6, p. 444.

Ștefan avea 300 școlari”.³⁷ De asemenea numeroase grafite, ajunse până la noi, amintesc despre astfel de școli. Nu putem lăsa de o parte nici școala de la Putna, înființată mitropolitul Iacov și având conducător pe Vartolomei Măzăreanu,³⁸ cu o activitate strălucită în epocă, chiar dacă a funcționat numai patru ani, 1774-1778. În ceea ce privește situația școlii teologice după anexare am prezentat situația școlii clericale din Suceava, înființată de episcopul Dositei Herăscu, în 1786, și pusă sub conducerea lui Daniil Vlahovici, iar mai apoi transferată în 1789 la Cernăuți, și închisă la scurtă vreme. Apoi am prezentat, pe baza planurilor de învățământ activitatea Institutului Teologic din Cernăuți, înființat prin grija episcopului Isaia Balășescu, în urma aprobării imperiale din 6 august 1826 comunicată prin adresa Cancelariei Aulice nr. 23.113 din 16 august 1826³⁹. Până în 1850 situația acestui Institut a rămas neschimbată, iar mai apoi, în urma intervențiilor episcopului Eugeniu Hacman, prin rezoluția imperială din 15 aprilie 1850, devine „Institut împărătesc”, deci de stat, burându-se de recunoașterea diplomelor eliberate. În 1851, la conferința episcopilor ortodocși din imperiu, episcopul Eugeniu Hacman a cerut părerea celor prezenți dacă ar fi oportună înființarea unei facultăți de teologie ortodoxă la Cernăuți. Planul său nu s-a realizat, astfel că Institutul va fi ridicat în rang în temeiul rezoluției imperiale din 29 august 1875, fiind încorporat ca Facultate de Teologie în Universitatea Francisco-Josefină din Cernăuți, pentru care se fixează un statut special, prevederile legale în vigoare pentru facultățile de teologie romano-catolice din Imperiu, neavând aplicativitate în acest caz.⁴⁰ Remarcabil era faptul că planul de învățământ al noii Facultăți, respecta principiul libertății de studiu, cu fixarea unor constrângeri numai pentru acei studenți care aspiră la un serviciu în slujba Statului sau a Bisericii sau care intenționează obținerea gradului de „Doctor în teologie”.⁴¹ Pentru aceștia, a fost fixat un „Plan provizoriu” prin care se stabileau ordinea de studiu a obiectelor propuse.⁴² Facultatea de Teologie ortodoxă din cadrul Universității „Francisc Josef” din Cernăuți în temeiul rezoluției imperiale din 28 august 1875 comunicată prin ordinul ministerial nr. 13240 din 30 august 1875, a primit și dreptul de a acorda titlul de „Doctor în Teologie”.⁴³ Statutul pentru examenele riguroase, a fost aprobat prin rezoluția imperială din 14 aprilie 1879.

În acest cadru am analizat și participarea preoțimii ortodoxe din Bucovina la Conferințele pastorale, precum și implicarea în organizarea bibliotecilor parohiale și protoprezviteriale. Conferințele au fost inițiate de episcopul Eugenie Hacman, în urma

³⁷ Hurmuzachi, E., *Documente privitoare la istoria românilor*, Vol. IXXII, București, 1876-1942, p. 64.

³⁸ Pr. prof. Petru Rezuș, *În legătură cu Academia Duhovnicească de la Mănăstirea Putna* în MMS, an XXXI, 1955, nr.9, sept., p. 496.

³⁹ *Adresa Cancelariei Aulice nr. 23.113 din 16 august 1826*, publicată de Miron Călinescu în *Normalien...*, vol.II, p. 902-903.

⁴⁰ Mircea Grigoroviță, *Universitatea din Cernăuți în perioada interbelică*, Suceava, 2005, p.15-16. și 65-67.

⁴¹ Isidor Onciul, *Ceva despre mersul...* p. 297-299.

⁴² **Anul I:** Semestru I: 1. Enciclopedia și Metodologia studiilor teologice, 2-3 ore/ săptămână; Semestru II: 1. Studiul biblic și Exegeza Testamentului Nou, 3-4 ore/ săptămână; Ambele semestre: 1. Limba ebraică; 2. Studiul Biblic (Arheologia biblică și Isagogia); 3. Exegeza Testamentului Vechi, împreună 8-9 ore / săptămână; **Anul II:** Semestru I: 1. Studiu biblic și exegeza Testamentului Vechi, 3-4 ore/ săptămână; Ambele semestre: 1. Studiul biblic și Exegeza Testamentului Nou, 3-4 ore/ săptămână; 2. Istoria și Statistica bisericească, 7-8 ore /săptămână; **Anul III:** Ambele semestre: 1. Dogmatica, 7-8 ore/săptămână; 2. Teologia morală, 7-8 ore/ săptămână; **Anul IV:** Ambele semestre: 1. Teologia practică (păstorală) inclusiv Catehetica, Omiletica, Liturgica cu exercițiile corespunzătoare, în semestrul I câte 10-12 ore/ săptămână și semestrul II, câte 7-8 ore / săptămână; 2. Dreptul canonic și stilul curial bisericesc, 5-6 ore / săptămână.

⁴³ Isidor Onciul, *Ceva despre mersul...* p. 300-302.

propunerilor venite din partea preoțime încă de la 1850 prin Epistola pastorală, emisă sub forma unui Circular consistorial alcătuită încă din 1856 și înregistrată la Consistoriu sub nr. 3.924 din 1856, însă comunicată în teritoriu numai la 8/20 februarie 1857⁴⁴. Aceasta stabilea că de două ori pe an, în noiembrie și mai, protopopul va convoca o adunare pastorală, fie la sediul protopopiatului, fie la o parohie care va fi stabilită de protopop,⁴⁵ anunțându-se din vreme ziua și locul desfășurării lucrărilor, atât preoților din subordine dar și căpitanatul c. r. de cerc. Din vreme, eventual chiar la sfârșitul unei conferințe, se anunța temele de dezbateră la viitoarea întâlnire pentru a se da posibilitatea fiecărui preot de a se pregăti, deoarece lucrările prezentate erau notate și rezultatul trecut în statul de funcțiuni a fiecărui preot, deoarece „scopul adunării este sporirea științei clericale și a lucrării păstorești pre-n esamenu și sfătuirea asupra obiectelor, a cuvântului și a păstoriei”⁴⁶. În ceea ce privește înființarea și organizarea unor biblioteci parohiale și protopresviteriale aceasta a stat în atenția autorității de stat dar și a celei eclesiatice, începând cu decembrie 1788 când s-a dispus ca, prin contribuiri benevole, să se cumpere cărțile considerate necesare pentru continuarea pregătirii clerului și după terminarea studiilor și hirotonie, iar fiecare protopop avea să achite câte 2 fl., parohii câte un fl. iar preoții de ajutor, câte 30 cr., urmând ca din fondul astfel creat, fiecare protopopiat avea să-și creeze propria bibliotecă. Colecta aceasta, nu și-a putut îndeplini scopul, deoarece adunându-se numai 158 fl. nu s-a putut începe punerea în aplicare a acestui plan.⁴⁷ O reglementare importantă în acest sens a fost ordinul consistorial nr. 4327 din 5/18 dec. 1909 cu privire la bibliotecile protoprezviteresti prin care se cere să se întocmească o listă cu cărțile aflate în biblioteca parohială, care să fie pusă la dispoziția parohiilor și expoziturilor parohiale, protopopii având obligația de a o completa anual cu noile titlurile nou intrate.⁴⁸

În acest capitol am prezentat și contribuțiile preoțimii la dezvoltarea culturii române în Bucovina prin numeroase contribuții la dezvoltarea presei românești, a literaturii române, a muzicii bisericești și mai ales prin activități de valorificare și conservare a folclorului românesc. Însă preoțimea bucovineană nu s-a limitat doar la dezvoltarea culturii ci s-a implicat și în dezvoltarea teologiei ortodoxe, mai ales prin munca deosebită depusă de cadrele didactice de la Facultatea de Teologie din Cernăuți. Acestea au publicat numeroase lucrări privitoare la teologia Vechiului și Noului Testament - Isidor de Onciul (1834-1897), Silvestru Octavian Isopescu, Emilian Voiutski, Vasile Tarnavski (1859-1945), Vasile Ianovici (1806-1866) sau Vasile Gheorghiu (1872-1859) -, la dezvoltarea Teologiei sistematice - Alexiu Comoroșan (1842-1881), Vasile Găină (6/18 mai 1868-18 aug. 1907), Ștefan Saghin (1860-1920) - a Teologiei practice - Vasile Mitrofanovici (1831-1888), Juvenal Stefanelli (1834-1914), Constantin (Clementie) Popovici (1846-1938), Eusebie Popovici (1838-1922), C.

⁴⁴ *Actele adunărilor păstorale în ținutul protoprezviteral al Cernăuților*, Cernăuți, Tipărit la Ioan și Rudolf Ekhardt, 1863, p.4-12.

⁴⁵ În Bucovina, sediul protopopiatului era parohia unde activa ca paroh, cel numit în această funcție. Numai în mod excepțional, aceste adunări se organizau localități care ofereau un spațiu adecvat și/sau posibilități de a se asigura masa participanților. În general însă, protopopul era cel care oferea cazarea și masa colegilor preoți participanți.

⁴⁶ *Actele adunărilor păstorale în ținutul protoprezviteral al Cernăuților...*, p. 4.

⁴⁷ *Instituțiunea bibliotecilor în dieceza noastră* în „Viitorul”, an II, 1905, nr. 3, 1/14 febr., p.19.

⁴⁸ *Raport special asupra conferinței pastorale din protoprezviteratul Gurahumorului* în „Viitorul”, an VIII, 1910, nr.1, 1/14 ian. 1910, p.5.

Popovici senior (1807-1890), Nico Cotlarciuc (1875- 1933), Vladimir de Repta (1841-1926), Nicolae Cotos (1883-1959) ș.a. – și a Teologiei istorice - Eusebie Popovici (1838-1922), , Teofil Bendela (1814-1875), Dimitrie Dan,(1856-1927), Constantin Morariu (1854-1927), Gherman Lazăr (1872-1929), Eugen Kozak (1857-1933), Nestor Vorobchievici, (1838-1902), Zaharie Voronca (1851-1920) ș.a. Preoțimea a acordat o deosebită importanță și manualelor absolut necesare școlilor din Bucovina.

Capitolul patru prezintă *starea materială a preoțimii bucovinene* pornind de la analiza veniturilor clerului în preajma anexării, pentru ca apoi să prezentăm importanța Fondului bisericesc bucovinean pentru veniturile corpului clerical. Am prezentat apoi, pe baza diferitelor decrete, situația salarizării clerului, precum și veniturile obținute din stolă, din exploatarea sesiei parohiale, a congruei suplimentare și a diferitelor donații ale credincioșilor. Toate acestea erau strict reglementate, astfel că deși parohii aveau o situație financiară mai bună preoții expoziți și cooperatori au avut mereu numeroase dificultăți materiale, ceea ce a determinat trimiterea a numeroase memorii atât cancelariei imperiale cât și autorităților bisericești. Tot aici am prezentat și hotărârile luate în privința pensionării corpului clerical, fapt absolut nou pentru preoțimea ortodoxă, precum și numeroasele discuții legate de această prevedere legislativă. În acesta capitol am prezentat și diferitele forme de protecție socială luate de preoțimea bucovineană ca: situația văduvelor și a orfanilor de preot, construirea casei de odihnă și tratament „Vladimir” din Vatra Dornei⁴⁹, precum și intervențiile pentru acordarea gratuită a lemnelor de foc pentru preoți și pentru văduvele de preoți, din pădurile Fondului religios⁵⁰.

Cel de al cincilea și ultimul capitol: *Conștiință națională și acțiune politică. Implicarea preoțimii în societatea bucovineană și în relațiile interconfesionale*, prezintă implicarea preoțimii în viața politică a provinciei în contextul creșterii tendințelor de separare a preoțimii ortodoxe pe baza elementului etnic, influența „mitului bunului împărat” în crearea unei atitudini prohabsburgice a acesteia, precum căile și mijloacele folosite de către corpul clerical bucovinean pentru apărarea caracterului românesc al provinciei (înființarea și sprijinirea acțiunilor de rededeptarea națională exemplificând prin cazul „Societății mazililor și răzeșilor bucovineni”, sprijinirea școlii românești prin înființarea de școli în sate, înființarea și susținerea materială a diferite internate pentru elevii veniți la școlile gimnaziale și liceale din Cernăuți, Suceava, Siret și Rădăuți, înființarea de societăți culturale și naționale și a numeroase fundații și fonduri ș.a) precum și a caracterului ortodox al eparhiei prin înființarea Societății „Surorilor bisericești”, cu sprijinul mitropolitului Vladimir de Repta și instituirea unor mari pelerinaje la moaștele Sf. Mare Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava. Tot aici am prezentat și lupta pentru păstrarea caracterului românesc al Consistoriului diecezan în fața tendințelor de acaparare a acestuia, cu sprijinul autorităților habsburgice de către ruteni.

În acest capitol am prezentat și relațiile preoțimii ortodoxe cu celelalte confesiune existente în această provincie, pornind de la prezentarea cadrului legal privitor la culte în Imperiul habsburgic. Din această perspectivă am prezentat relațiile cu bisericile supuse episcopului Romei, anume cu Biserica romano catolică și cu cea greco-catolică, reprezentate

⁴⁹ Vezi mai ales actele conținute de ASRC Fond 3, inv.1, dosar 9424, precum și *Adunarea generală constituantă a societății „Vladimir”*, în „Candela”, an XXIV, 1905, nr.9, septembrie, p.618-619.

⁵⁰ *Circular consistorial nr. 81 din 15/28 ianuarie 1911* în „FO”, nr. 1 din 3/16 febr. 1911, p.1-2;Dimitrie Dan, *Patronatul în biserica ortodoxă din Bucovina*, în „Candela”, an XII, 1903, p.710-712.

mai ales de etnici ruteni, relații cu armenii ortodocși, relațiile cu credincioșii evanghelici, precum și relațiile cu comunitatea evreiască din Bucovina. Deși bisericile supuse Romei au manifestat o continuă activitate prozelitistă, folosindu-se de sprijinul acordat de autoritățile habsburgice, preoțimea ortodoxă a știut să răspundă cu demnitate în fața a numeroaselor provocări (cazul Boian este ilustrativ în acest sens), astfel că numărul credincioșilor nu s-a diminuat prea mult. În ceea ce privește relațiile dezvoltate cu celelalte culte, acestea au fost de respect reciproc, iar pentru exemplificare cele trei mari pelerinaje ale credincioșilor ortodocși la Suceava sunt mai mult decât ilustrative. În privința relației cu comunitatea evreiască, preoțimea a manifestat mai mult decât respect, mai ales în timpul arhipăstoriei mitropolitului Vladimir de Repta⁵¹. Abia târziu și în Bucovina a început să se manifeste un antisemitism de paradă, nu îndeajuns elucidat încă. Din cele prezentate aici concluzia nu poate fi decât cea la care a ajuns și învățatul Acad. Simion Mehedinți Soveja: „Să pui pe cineva pe rug, ori să-l junghii în numele lui Iisus, să măcelărești prunci, să ucizi femei și bătrâni, să dărâmi biserici, să arzi orașe și sate, pustiind ținuturi întregi numai din ură confesională, smintenia asta nu s-a pomenit niciodată între fruntariile noastre. Nu doar că noi, Românii, am fi niște sfinți. Nu. Avem și prea avem destule scăderi. Dar, cu toate păcatele noastre, crime în numele Evangheliei n-am făcut”.⁵²

Deși demersul istoriografic contemporan se apleacă tot mai mult asupra spațiului bucovinean, totuși nu avem încă o prezentare a situației preoțimii ortodoxe din Bucovina, astfel că aceste rânduri constituie un prim pas în acoperirea acestei zone lacunare din istoria provinciei. Totuși, deși am atins aproape toate dimensiunile vieții preoțimii bucovinene în spațiul delimitat temporal între 1775-1918, rămân încă numeroase probleme neelucidate. Arhivele cernăuțene păstrează încă numeroase răspunsuri, pe care, în timp, ne propunem să le dăm la lumină, mai ales în ceea ce privește relațiile dintre preoțimea ortodoxă română și cea ruteană, precum și tendințele de divizare a corpului preoțesc pe motive lingvistice și de naționalitate.

Bibliografie

I. Izvoare a) Inedite

Arhiva parohiei Arbore, protocolul poruncilor, Suceava, 1789, fila 59/2

Arhiva Parohiei Câmpulung, Protocolul poruncilor, vol. V, documentele 858 și 1012/1865, p. 150-151,

Arhiva Protopopiatului Rădăuți, Dosare cuprinzând inventarele bunurilor cu valoare de patrimoniu în 1967: nr. 8; 16; 19; 19 a; 20; 21 a; 22; 25; 27, 28; 29; 30; 34; 37; 38; 40; 43; 45; 50; 58.

⁵¹ Asupra acestor relații vezi Valenciu Ioan Paul, *Mitropolitul Bucovinei, Vladimir de Repta și comunitatea evreilor din Cernăuți* în „Analele Bucovinei” an XVII, 2010, nr.1 (34), p. 109-116.

⁵² Simion Mehedinți-Soveja, *Creștinismul românesc...*, p. 24.

Arhivele Statului, București, Fond Guvernământul Bucovinei, Ministerul Cultelor și Învățământului, dos.27/1864, vol. I,

Arhivele Statului, Suceava, Fond Mitropolia Bucovinei, Secția III/1, Dosar 44; secția 6/2, dos. 71, secția 6/2, dos. 30/1824; Secția 9/1, dosar 710; secția 11/4, dos.8, Secția Diverse, dosar 95/1786, Secția Diverse, dosar 114/1788.; Secția Diverse, Dosar 120/1788,

Arhivele Statului Regiunea Cernăuți, Ucraina, - Dosar cu privire la răspândirea literaturii religioase, corespondență.(1887-1902), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 1, dosar 2096, 35 file.

Dosar cu privire la rezultatele coletelor de bani pentru elevii nevoiași.(1886-1889), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 1, dosar 3139, 37 file.

Dosar cu privire la Statutul Congresului bisericesc ortodox. (1871-1891), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 2, dosar 41, 41 file.

Dosar privitor la Regulamentul Congresului eparhial. (1873-1924), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 2, dosar 51, 18 file.

Dosar cuprinzând corespondență privind răspândirea cărții lui Andrievici „Cuvântări bisericești”, (1898-1907), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 2, dosar 2220, 41 file.

Dosar cuprinzând corespondență privitoare la răspândirea lucrării „Psaltichia bisericească” (1899-1908), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 2, dosar 2253, 74 file.

Dosar cuprinzând corespondență cu privire la lucrarea „Cuvântări bisericești”.(1908-1913), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 2, dosar 2276, 16 file.

Dosar cuprinzând documente cu privire la desfășurarea conferințelor pastorale la Storjineț. (1879-1939), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 2, dosar 2732, 599 file.

Dosar cuprinzând extrase din procesele verbale ale conferințelor pastorale. (1882-1887), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 2, dosar 2733, 22 file.

Dosar cuprinzând extrase din procesele verbale ale conferințelor pastorale, (1889-1895), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 2, dosar 2734, 35 file.

Dosar privitor la disciplina și statutul preoților, (1841-1921), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 3, dosar 53, 107 file.

Dosar cuprinzând „Proiectul legii privind biserica ortodoxă, schimbarea denumirii din greco-orientală în ortodoxă” (1885-1913), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 3, dosar 83, 108 file.

Dosar cuprinzând documente privitoare la predarea religiei în gimnaziile din Cernăuți, (1839-1894), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 3, dosar 1287, 168 file.

Dosar cu privire la disciplina seminariștilor precum și scrisoare pastorală a mitropolitului Silvestru către seminariști, Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 3, dosar 1391, 181 file.

Dosar conținând corespondență cu Seminarul arhidiecezan în privința activității lui, (1839-1897), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 3, dosar 1392, 104 file.

Dosar cu privire la editarea și răspândirea literaturii religioase. (1842-1894), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 3, dosar 1638, 293 file.

Dosar cu privire la colectele pentru nevoiași (1859-1899), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 3, dosar 1641, 233 file.

Dosar cu privire la adunarea de cărți vechi pentru muzeul mitropoliei, (1867-1903), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 3, dosar 1682, 237 file.

Dosar cuprinzând dispoziții privitoare la pictarea bisericilor și numirea pictorilor de icoane etc. (1871-1895), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar3, dosar 2094, 124 file.

Dosar cuprinzând dispoziții și comunicări la conferințe pastorale (1856-1894), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 3, dosar 2291, 189 file.

Dosar conținând Statutul sinodului bisericesc ortodox al Bucovinei (1882), Fond F-320, Mitropolia Bucovinei, inventar 4, dosar 35, 2 file.
Emis al Ordinariatului gr. or. bucovinean nr. 161 din 18/30 sept.1848,
Emis consistorial nr. 2.156 din 7/19 mai 1876,
Emis consistorial nr. 2156 din //19 mai 1876,
Emis consistorial nr. 2819 din 5/17 sept. 1856
Emis consistorial nr. 3690 din 16/28 sept. 1882,
Emis consistorial nr.3248 din 22 oct./3 nov. 1864
Condica cronică a Parohiei Volovăț, vol. I, mms.,
Condica exhibitelor, Parohia Dorna Candreni.
Arhiva Mănăstirii Dragomirna, inv. 1691, cota V-7, Inv. 326, Cota I-3.
Parohia Gemenea, Cronica parohială, ms.,
Parohia Sf. Arhangheli din Pârteștii de Sus, inv.754

b) Edite

Actele adunărilor păstorale în ținutul protoprezviteral al Cernăuților, Cernăuți, Tipărit la Ioan și Rudolf Ekhartdt, 1863,
Afacerea regulării tarifului stolei, în „Viitoriul”, an VI, 1909, nr.1, 1/14 ian., p.1-2.
Aurelianu., P.S., Bucovina. Descriere economică însoțită de ua charta, București, typographia Laboratorilor romani, 1876.
Balan, Teodor, Documente bucovinene, Cernăuți, Institutul de Arte grafice și editură „Glasul Bucovinei”, vol. I (1507-1653), 1933; vol. II (1519-1662), 1934; vol.III (1573-1720), Editura Consiliului Eparhial al Mitropoliei Bucovinei; Tiparul „Glasul Bucovinei”, 1937; vol.IV (1720-1745) Editura Mitropoliei Bucovinei, Tiparul „Mitropolitul Silvestru”, 1938; vol. V (1745-1760) Editura Mitropoliei Bucovinei, Tiparul „Mitropolitul Silvestru”, 1939; vol. VI (1760 -1833), 1942; vol. VII (1464-1740), Iași, Editura Taida, 2005; vol. VIII (1741-1799) și vol. IX (1800-1899) Iași, Editura Taida, 2006.
Balan, Teodor, Familia Onciu, Studiu și documente, Cernăuți, 1927.
Balș, Vasile, Descrierea Bucovinei și a stării ei lăuntrice (1789) în vol. „Bucovina în primele descrieri geografice, istorice, economice și demografice”, Editura Academiei Române, București, 1998.
Bech, Erik, Bibliographie zur Kultur und Landeskunde der Bukowina, Dortmund, 1985,
Bech, Erik, Bibliographie zur Landeskunde der Bukowine, Munchen, 1966.
Bibliografia românească modernă (1831-1918), vol. III, (L-Q), Editura Științifică și Enciclopedică,
Bodnărescu, Leonidas, Autori români bucovineni, Cernăuți, Mitropolitul Silvestru, 1902.
Braniște, Valeriu. Amintiri din închisoare (însemnări contimporane și autobiografice), București, Editura Minerva, 1972, p.374-375.
Bucovina în primele descrieri geografice, istorice, economice și demigrafice. Ediție bilingvă îngrijită cu introduceri, postfețe, note și comentarii de acad. Radu Grigorovici. Prefață de D. Vatamaniuc, Editura Academiei Române, bucurești, 1998.
Bucovina. Date din punct de vedere administrativ, politic, financiar, industrial, economic, agricol, statistic, juridic, ecleciastic, de A. M. București, 1915.
Călinescu, Myron M., Normalien der Bucovinaer gr. or. Diocese von 1777-1886, Band I-III, Erbischofliche Buchdruckerei, Czernowitz, 1887-1893.
Cionca Nina, Scrisorile lui Iraclie Porumbescu, Editura Ars Docendi, București, 1999.
Circular consistorial nr. 2864 din 17/29 sept. 1830 în vol. Myron Calinescu, Normalien..., vol. I, p. 303-304.

Circular consistorial nr.2047 din 23 iunie 1833 în vol. Myron Calinescu, *Normalien...*, vol. I, p.304.

Circular consistorial nr. 1188 ex 1837 din 2/14. martie 1838 în vol. Myron Calinescu, *Normalien...*, vol. I, p.560.

Circular consistorial nr. 2279 din 26 mai 1849 în vol. Myron Calinescu, *Normalien...*, vol. I, p.393-394

Circular consistorial nr. 3525 ex 1847, din 30 iul./11 aug.1849, în vol. Myron Calinescu, *Normalien...*,p.1505-1506.

Circular consistorial nr. 4.381 ex 1851 publicat în 19/31 ian. 1852 în vol. Myron Calinescu, *Normalien...*, p.1506-1507

Circular consistorial nr. 2.813 din 5/17 sept.1856 în vol. Myron Calinescu, *Normalien...*, p.1507-1508

Circular consistorial nr. 3372 /1857, în vol. Myron Calinescu, *Normalien...*, vol. I, p. 395-396.

Circular consistorial nr. 2868 /1862, în vol. Myron Calinescu, *Normalien...*, vol. I, p.396-397.

Circular consistorial nr. 3.248 din 22 oct./3 nov. 1864 în vol. Myron Calinescu, *Normalien...*, p.1516-1517.

Circular consistorial nr. 3228 din 28 aug./9 sept. 1866 în vol. Myron Calinescu, *Normalien...*, vol. II, p. 1051.

Circular consistorial nr.4725 ex 1865 din 18/30 iunie 1866 în vol. Myron Calinescu, *Normalien...*, vol. II, p. 1096.

Circular consistorial nr. 2910 din 6/18 iunie 1868 în FO. 1868, nr.8, 21 iul./4 aug., p.39-60.

Circular consistorial nr. 921 ex 1868 din 27 mart./8 apr. 1869 în FO., 1869, nr.7, 11/23 aprilie, p. 7-58.

Circular consistorial nr. 3.975 ex 1870 din 1/13 febr.1871 în FO., 1871, nr.2, 27 febr./11 mart., p. .

Circular consistorial nr. 4053 din 6/18 oct. 1871 în FO., 1871, nr. 14. 4/16 nov., p.65-66.

Circular consistorial nr. 5.375 ex 1870 din 6/18 aug.1871 în FO., 1871, nr. 9, 4/16 sept., p.39.

Circular consistorial nr. 597 din 10/22 mart 1859 și nr. 1360 din 25 aprilie/7 mai 1873 în FO. 874, nr. 18, 10/22 aug., p.86-87.

Circular consistorial nr. 2.901 din 1/13 iulie 1874 în FO., 1874, nr. 17, 11/23 iulie, p. 75-76.

Circular consistorial nr. 2692 din 25 sept./7 oct. 1874 în FO., 1874, nr.23, 9/21 oct., p. 111-113

Circular consistorial nr. 2701 din 4/16 august 1874 în FO., 1874, nr.19, 13/25 sept., p.91.

Circular consistorial nr. 3467 din 10/22 sept. 1874 în FO., 1874, nr.21, 24 sept./6 oct., p.104-1108.

Circular consistorial nr. 3164 din 10/22 aug. 1875 în FO, an 1875, nr.21, 4/16 sept, p. 117-118.

Circular consistorial nr.5148 din 25 ian. /6 febr. 1875 în FO, 1875, nr.4, 10/22 febr., p. 20-21.

Circular consistorial nr. 2.570 din 18/30 iunie 1875 în FO., 1875, nr.15, 28 iun./10 iul., p.99-100.

Circular consistorial nr. 3054 ex 1872 din14/26 febr. 1875 în FO., 1875, nr. 10, 17/29 apr., p. 69-4.

Circular consistorial nr. 1679 din 12/24 mai 1876 în FO., an 1876, nr.6, 17/29 iun., p.25-26.

Circular consistorial nr. 139 din 19/31 ianuarie 1876 în vol. Myron Calinescu, *Normalien...*, p.1526.

Circular consistorial nr. 2.156 din 7/19 mai 1876, în vol. Myron Calinescu, *Normalien...*, p.1527.

Circular consistorial nr. 5.033 din 16/28 ian. 1876 în FO., 1876, nr.1, 13/25 febr., p.1-2.

Circular consistorial nr. 3112 din 15/27 nov. 1877 în FO., 1877, nr. 12, 30 nov./12 dec., p.57.

Circular consistorial nr. 2090 din 25 mai/6 iun. 1878 în vol. Myron Calinescu, *Normalien...*, p 1529.

Circular consistorial nr. 3729 din 12/24 nov. 1880 în FO., 1880, nr. 21, 10/22 dec., p.125-126

Circular consistorial nr. 5141 din 13/25 iunie 1880 în FO., 1880, nr.12, 15/27 iulie, p.53-59.

Circular consistorial nr. 3307 din 29 iul./10 aug. 1881 în FO., 1881, nr.11, 31 iul./12 aug., p.69-70.

Circular nr. 30 pres din 8/20 aprilie 1882 în FO., 1882, nr.4, 17/29 apr., p.13.

Circular consistorial nr. 1664 din 5/17 iunie 1882 în vol. Myron Calinescu, *Normalien...*, vol. II, p.1226.

Circular consistorial nr. 2.117 din 30 aug./11 sept. 1882 în FO., 1882, nr.10, 8/20 oct., p.45-48.
Circular consistorial nr. 1.807 din 15/27 mai 1884 în F.O., 1884, nr.13, 22 iun./4 iul., p.103.
Circular consistorial nr. 3896 din 28 mart./9 apr. 1884, în FO., 1884, nr. 10, 5/17 mai, p.79-81.
Circular arhiepiscopal nr.2335 din 7/19 iunie 1885 în FO., 1885, nr.9, 22iun./4 iul., p. 61-62.
Circular consistorial nr. 143 din 16/28 ian 1885 în FO., 1885, nr. 2, 1/13 febr., p. 8-10.
Circular consistorial nr. 4.683 din 18/30 apr. 1885 în FO., 1885, nr.8, 7/19 mai, p.56.
Circular consistorial nr. 4.937 din 12/24 ian. 1885 în FO.,1885, nr. 2, 1/13 febr., p. 8.
Circular consistorial nr.2335 din 7/19 iunie 1885 în FO, 1885, nr.9, 22iunie/4 iulie, p.61-62.
Circularul 39 praes, 12/24 iulie 1885, în FO., 1885, nr. 10, 15/ 27 iulie 1885, p. 73.
Circular consistorial nr. 1632 din 3/15 oct.1886, în FO. nr. 15 din 29 oct./10 nov. 1886, p.87-90.
Circular consistorial nr. 1632 din 3/15 octombrie 1886 în FO., 1886, nr. 15, 29 oct./10 nov., p.87-90.
Circular consistorial nr. 5.203 din 25 nov./7 dec. 1887 în FO., 1887, nr. 16, 17/29 dec. 1887, p.93-10.
Circular arhiepiscopal nr. 1516 din 5/17 aprilie 1888 în FO. 1888, nr.5, 12/24 aprilie, p. 15-18.
Circular nr. 3920 ex 1887, din 8/20 iunie 1888 în FO., 1888, nr. 8, 25 iunie/7 iulie, p. 42.
Cerculariu arhiepiscopal nr. 59 praes din 1/13 oct. 1889 în FO., 1889, nr.15, 13/25 oct. 1889, p.67-70.
Circular arhiepiscopal nr. 1290 din 3/15 aprilie 1889 în FO., 1889, nr.7, 13/25 apr., p.39-40.
Circular arhiepiscopal nr. 4 pres. din 18/30 mart. 1889 în FO.,1889, nr.5, 24 mart./5 apr., p.22.
Circular consistorial nr.3522 din 2/14 sept. 1889 în FO., nr.13 din 11/23 sept.. 1889, p. 64.
Circular consistorial nr. 667 din 3/15 apr. 1889 în FO., 1889, nr.6, 24 apr./6 mai 1889, p.49.
Circular consistorial nr. 905 din 20 nov./2 dec. 1889 în FO., 1889, nr.19, 14/26 dec., p. 87-90.
Circular consistorial nr.2489 din 8/20 oct. 1889 în FO., 1889, nr. 16, 30 oct./11 nov., p. 75.
Cerculariu nr. 520 din 3/13 mai 1890 în FO., 1890, nr. 10, din 16/28 mai, p.35.
Circular arhipastoral nr. 74 pres din 24 ian./5 febr. 1890 în FO., 1890, nr.2, 25 ian./6 febr., p.3.
Circular consistorial nr. 1170 din 14/26 martie 1891 în FO., 1891, nr.4, 20 mart./1 apr., p.11.
Circular consistorial nr. 1989 din 17/29 mai 1891 în FO., 1891, nr.9, 23 mai/4 iunie, p.27-28.
Circular consistorial nr. 4177 din 17/29 oct. 1891 în FO., 1891, nr.18, 18/30 dec., p.70-71.
Circular consistorial nr. 2.524 ex 1892 din 3/15 aug. 1893 în FO., 1893, nr. 10, 3/15 aug., p.54-64.
Circular consistorial nr. 3.845 din 24 mai/5 iunie 1838 și Circular consistorial nr. 2.524 ex 1892 din 3/15 august 1893 în FO., 1893, nr. 10, 3/15 aug., p.53-64.
Circular consistorial nr. 1117 din 18/30 mart. 1895 în FO., 1895, nr.9, 6/18 mai, p.60-61.
Circular consistorial nr. 120 din 18/30 mart. 1895 în FO., 1895, nr.8, 28 apr./10 mai, p.42-43.
Circular nr. 97 praes. din 25 aug./6 sept. 1895 nr. 97 în FO., 1895, nr.13, 5/17 sept., p.75-82.
Circular consistorial nr. 3358 din 3/15 oct. 1869 în FO., 1896, nr.17, 4/16 nov., p.26.
Circular consistorial nr. 4031 din //19 oct. 1895, în FO., 1896, nr.1, 13/25 ian., p. 4-5.
Circular consistorial nr. 5.703 din 16/18 nov. 1896 în FO., 1896, nr.20, 19/31 dec., p.88.
Circular nr. 385 din 7/19 mai 1871 în „FO”, 1896, nr.6.
Circularul consistorial nr. 6020 din 15/28 dec.1898 în FO, 1898, nr.20, 19/31 dec. p.139.
Circular consistorial nr. 1.118 ex 1895 din 1/13 nov. 1899 în FO., 1899, nr. 17, 23 nov./4 dec., .118.
Circular consistorial nr. 841 din 21 febr./5 martie 1899 în FO, 1899, nr. 8, 18/30 mai, p. 60.
Circular consistorial nr.1263 din 31 martie/12 apr. 1899, în FO., 1899, nr.2, 1/13 iunie, p.61-63.
Circular consistorial nr. 1.875 din 30 mart./12 apr. 1900 în FO., 1900, nr.4, 9/22 apr., p.25-26.
Circular consistorial nr. 2192 din 26 apr./9 mai 1902 în FO.,1902, nr. 8, 3/16 mai, p. 32.
Circular consistorial nr. 7.959 ex 1901 din 17/30 apr. 1902 în FO., 1902, nr.8, 3/16 mai, p.33-34.
Circular 2087 din 21 iul./3 aug. 1904 în FO., 1904, nr. 9, 10/23 sept., p.51-52.
Circular consistorial nr. 7.762 din 8/16 dec. 1904 în FO.,1904, nr.12, 17/30 dec., p.68-69.
Circular consistorial nr. 1.314 din 26 martie/8 apr. 1904 în FO., 1904, nr.5, 29 mai/11 iun., p.26-7.

Circular consistorial nr. 2.383 din 7/20 apr. 1904 în FO., 1904, nr. 5, 29 mai/11 iunie, p. 28.

Circular consistorial nr. 8.088 ex 1903 din 22 dec. 1903/2 ian. 1904 în FO., 1904, nr.1, 22 ian. /4 ebr., p. 1.

Circular consistorial nr. 3759 din 26 sept./9 oct.1905 în FO, 1905, nr.11, 23 nov/11 dec.,p. 81-82.

Circular consistorial nr. 120 din 13/26 mai 1905 în FO., 1905, nr.7, 8/21 iulie, p.43.

Circular consistorial nr. 1221 din 21 febr./6 mart. 1905 în FO., 1905, nr.4, 24 mart./6 apr., p.15

Circular consistorial nr. 402 din 25 ian./7 febr. 1905 în FO., 1905, nr.2, 1/14 febr., p. 5.

Circular consistorial nr. 519 din 22 ian./11 febr. 1905 în FO., 1905, nr.3, 15/28 febr., p. 7.

Circular consistorial nr. 6.354 din 15/28 oct. 1905 în FO.,1905, nr. 14, din 18/31 dec., p.113-122.

Circular consistorial nr. 6161 din 5/18 oct. 1905, în FO, 1905, nr. 13 din 14/27 dec., p. 97.

Circular consistorial nr.2.765 din 29 apr./12 mai 1906 în FO.,1906, nr.9, 13/26 iunie, p.44.

Circular consistorial nr. 1201 din 25 febr./10 mart. 1907 în FO., 1907, nr. 2, 3/16 mar. p.10-11.

Circular consistorial nr. 1606 din 13/26 mart. 1907, în FO., 1907, nr.3, 7/20 apr., p.13.

Circular consistorial nr. 3.748 din 14/27 iul. 1907 în FO., 1907, nr.6, 27 aug./9 sept., p. 26.

Circular consistorial nr. 2.603 din 18 apr./1 mai 1909 în FO., 1909, nr.6, 30 mai/12 iun., p. 41.

Circular consistorial nr. 726 din 2/15 mai 1909 în FO., 1909, nr. 6, 30 mai/12 iun., p. 42.

Circular consistorial nr. 9.637 din 17/30 dec. 1909 în FO., 1909, nr. 12, 28 dec. 1909/ 10 ian. 1910, .87-88.

Circular consistorial nr. 9.687 ex 1908 din 15/28 ian. 1909 în FO., 1909, nr.3, 14/27 mar. p.24.

Circular consistorial nr. 81 din 15/28 ianuarie 1911 în FO., nr. 1 din 3/16 febr. 1911, p.1-2.

Circular consistorial nr. 2248 din 7/20 mai 1914 în FO., nr. 3 din 12/25 mai 1914, p.25.

Circular consistorial nr. 1190/D din 27 iun./10 iun. 1915 în FO., 1915, nr.6, 2/15 iulie, p.25-27.

Cocuz Ioan V., Hulubei Matei, *Presa românească în Bucovina 1809-1944*, Suceava, 1991.

Codrescu Teodor, *Uricariulu cuprinzătoriu de: hrisoave, anaforale, tratate și alte acte de a le moldovalahiei, de la suta XIV până și din aceea a XIX, partea a patra*, Iași, Tipografia Buciumului Romanu, 1857,

Codrescu, Teodor, *Uricariul cuprinzătoriu de hrisoave, anaforale și alte acte care pot servi la istoria românilor*, vol. I – XXV, Iași, 1852-1895.

Consemnătura cărților liturgice și sciințiale, cu carile au a se provedea teologii absolvanți mai înainte de chirotonie, în Normalien..., p.1528.

Constăchescu, M., *Documente înainte de Ștefan cel Mare*, vol. I (1374-1437), Editura „Viața românească”, Iași, 1931; vol. II (1387-1458), Iași 1932.

Constăchescu, M., *Documente moldovenești de la Bogdan Voievod (1504-1517)*, București, 1940.

Constăchescu, M., *Documente moldovenești de la Ștefan cel Mare*, Iași, 1933.

Constăchescu, M., *Documente moldovenești de la Ștefăniță Voievod, (1517-1527)*, Iași., 1943.

Dan Dimitrie, *Codicele dornean numit Mântuirea păcătoșilor,Extras din „Candela” nr.5-8/1899*, Cernăuți 1899.

Dan Dimitrie, *Cronica Episcopiei de Rădăuți. Cu apendice și documente slavone originale și traduse*, Editura Fondului religiosar gr. or. al Bucovinei, în Cernăuți,Viena, 1912,

Dan Dimitrie, *Mănăstirea Sucevița cu anexe de documente ale Suceviței și schitului celui mare*, București, 1923,

Dărdală, Ionel, *Două documente inedite cu privire la interzicerea limbii române și a alfabetului latin în unele lucrări și acte clericale în Bucovina* în „Suceava. Anuarul Muzeului Județean, VIII (1981).

Decret aulic nr. 1626 din 16 august 1805 în „ Normalien ...”,p. 300.

Decret nr. 55373 din 21 august 1781, în „Normalien...” de M. Calinescu, p. 15-16.

Decretul aulic din 23 nov. 1791, 3 martie 1792, în „Normalien”. p.28.

- Descrierea Bucovinei de generalul Spleny, editată de Joann Polek, custode al Bibliotecii Universității din Cernăuți, 1893, în vol. „Bucovina în primele descrieri geografice, istorice, economice și demografice”, Editura Academiei Române, București, 1998.*
- DGASRSR, *Suceava. File de istorie. Documente privitoare la istoria orașului 1388-1918*, vol. I, București, 1989, doc. nr. 292 din 22 noiembrie 1779,
- Diaconovici C., *Enciclopedia Română*, Tom I, Sibiu, 1896, Tom. III, Sibiu, Editura W. Krafft, 1900, p. 1036.
- Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, Editura Academiei R.S.R., București, 1979,
- Dimitriev, P.G., *Moldova în epoca feudalismului*, vol. VII, Partea a II-a. Recensămintele populației Moldovei din anii 1772-1773 și 1774, Alcătuirea cuvântului introductiv și comentariile de P.G. Dmitriev sub redacția lui P.V. Sovetov candidat în științe istorice, Academia de științe a Republicii Moldova, Chișinău, 1975; vol. II, partea I, Chișinău, 1975.
- Direcția Generală a Arhivelor Statului din R.S.R., *Din Tezaurul documentar Sucevean. Catalog de Documente 1393-1849*, , București, 1983,
- Direcția Generală a Arhivelor Statului din RSR. *Suceava. File de istorie. Documente privitoare la istoria orașului 1388-1918*, vol. I, București, 1989,
- Erast Diti Tarangul, *Cronica familiilor Tarangul, Țurcan și Bendevschi*, ms.,Fondul memorial documentar „Erast Tarangul”, Muzeul Suceava, inv. 786, p.
- Erbiceanu, C., *Istoria Mitropoliei Moldovei și Sucevei și a catedralei mitropolitane din Iași urmată de o serie de documente, de facsimile și de portrete privitoare la istoria națională și bisericească a românilor*, București, 1888.
- Floca, Arhid. Prof. Dr. Ioan N., *Canoanele Bisericii ortodoxe. Note și comentarii*, Ediția a III-a îmbunătățită, Sibiu, 2005.
- General Gabriel Spleby von Mahldy, *Descrierea districtului bucovinean*, în vol. Academia Română, Bucovina în primele descrieri geografice, istorice, economice și demografice, Ediție bilingvă îngrijită cu introduceri, postfețe, note și comentarii de acad. Radu Grigorovici, Editura Academiei Române, București, 1998,
- Gheorghiu, Dr. Vasile, *Două documente relative la satul Toporăuți în „Candela”, an XXXII, 1913, sept., p. 524-527.*
- Grămadă Nicolai., *Vechile peceți bisericești bucovinene*, Cernăuți, 1939.
- Grămadă, N. *Topografia minoră a Bucovinei. Îngrijirea ediției , studiu introductiv, bibliografia și indicele: Ion Pop-Sireteanu. Introducere: D. Vatamaniuc*, vol. I- II, Editura Anima, 1996.
- Grigorovitz, Emilian, *Dicționarul geografic al Bucovinei*, București, 1908.
- Gubernial-Verordnung vom 29 octomber 1789, nr. 25.135 ad Con. Nr. 432/1789 betreffend die Anwendung der behufs Versetzung der Beneficianten in den Deficiente-Stand bestehenden Normen auch auf die Bucovinaer gr. or. Seelsorger*”. M.M. Calinescu, *Normalien....* p. 373-377.
- Jordan Datcu, S. C. Stroescu, *Dicționarul folcloriștilor. Folclorul literar românesc. Cu o prefață de Ovidiu Bîrlea*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979,
- Iraclie Porumbescu, *Amintiri*, Ediție îngrijită, prefață, note și glosar de Nicolae Oprea, Editura „Dacia”, Cluj-Napoca, 1978,
- Larionescu, Traian, *Familii vechi bucovinene*. Extras din „Arhiva Genealogică Română”, București, Tipografia Ministerului de Război, 1944.
- Lexicon Pallas*, art.1089
- Loghin Constantin, *Antologia scrisului bucovinean până la Unire*, Cernăuți, Editura Mitropolitului Silvestru, 1938,

- Marian, Simion Florea, *Inscripțiuni de pe manuscrise și cărți vechi din Bucovina*, partea I, Suceava, 1900.
- Mechisedec, *Cronica Hușilor și a Episcopiei cu aseminea numire București*, 1869,
- Memoriul românilor bucovineni dresat ministrului președinte Franz Anton – conte de Thun și Hohenstein din 19 septembrie 1899*, în Teodor Balan, *Lupta pentru tricolor...*, p. 264-265.
- Milaș, Nicodem, *Dreptul Bisericesc oriental*, Traducere făcută cu învoirea autorului după ediția II germană de Dim. I. Cornilescu și Vasile S. Radu. Revăzută de Irineu Mihălcescu, profesor la Facultatea de Teologie, București, Tipografia „Gutenberg”, Joseph Gobl, 1915.
- Miron, Vasile Gh, Ceașu, Mihai-Ștefan, Caproșu, Ioan, Irimescu, Gavril. *Suceava. File de istorie. Documente privitoare la istoria orașului 1388-1918*, vol. I, București, 1989.
- Mitric, Olimpia, *Carte românească veche în Județul Suceava. Catalog*, Editura Universității Ștefan cel Mare Suceava, Suceava, 2005.
- Mitropolia Bucovinei, *Averile bisericesti din Bucovina*, Cernăuți, Editura Mitropoliei Bucovinei, 1939,
- Mitropolia Bucovinei, *Fapte și gânduri pentru Biserica Bucovinei*, MO. Imprimeria Națională București .f.a., p. 149-150.
- Mitropolia Bucovinei, *Fapte și Gânduri pentru Biserica Bucovinei*, MO. Imprimeria națională, București, f.a., p.149-150
- Mitropolia Bucovinei. Administrația Fondului Bisericesc. *Averile bisericesti din Bucovina*, Cernăuți, Editura Mitropoliei Bucovinei, 1939.
- Morariu Andrievici Silvestru, *Proprietățile fundamentale ale Bisericii gr. or. în Bucovina după istorie, așezămintele canonice și legile de stat*, Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Suceava, 2004;
- Morariu Constantin , *Cursul vieții mele. Memorii*, Editura „Hurmuzachi”, Suceava, 1998,
- Neculce Ion, *Letopisețul Țării Moldovei*, Editura Minerva, București, 1982,
- Papuc Liviu și Doina, *Bucovina în reportaje de epocă*, Editura Alfa, Iași, 2005.
- Papuc Liviu și Doina, *Bucovina în scrieri de epocă*, Editura Alfa, Iași, 2005.
- Papuc Liviu, Papuc Doina, *Bucovina în consemnări de epocă*, Editura Alfa, Iași, 2009.
- Papuc Liviu, Papuc Doina, *Bucovina în relatări de epocă*, Editura „Convorbiri literare”, Iași, 2009.
- Papuc, Liviu, *Bucovina în mărturii de epocă*, Editura Alfa, Iași, 2010.
- Păcurariu,, Preot. Prof. univ. dr. Mircea *Dicționarul teologilor români* Editura Univers enciclopedic, București,1996, p.111-112.
- Predescu Lucian, *Enciclopedia Cugetarea*, București, 1940,
- Prima Adunare populară în cauza autonomiei bisericii dreptcredincioase din Bucovina, ținută în Cernăuți într-a 11/23 iuliu 1870*”, Cernăuți, 1870,
- Pseudo-Enache Kogălniceanu, *Cronici moldovenești*, Editura Minerva, București, 1987.
- Raportul Societății școlare „Dragoș” asupra activității sale în decurs de 25 de ani, 1872-1897*, Voloveț, 1897, Societatea tipografică bucovineană în Cernăuți, Editura Societății,
- Răduică George și Răduică Nicolin, *Calendare și almanahuri românești 1731-1918. Dicționar bibliografic*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981, p.424.
- Răduică,Georgeta; Răduică, Nicolin *Dicționarul presei românești*, Editura științifică, București, 1995, p. 195.
- Rânduiala de pe la sate pentru preoți în ce chip să se urmeze din 24 iunie 1811 în „Uricariul”*, tom I, partea IV, p.109, „Planul regulativ”, cap. I, alin.5.
- Regulamentul organic al Principatului Moldovei 1837*, cap. III, art. I Despre finanțe,
- Rittersberg G. Ritter von, *Biografiile ale celor mai iluștri conducători ai oștirilor î. r. austriece de la sfârșitul campaniilor anilor 1788-1821*, Praga, 1829

- Rusu Doina N., *Membrii Academiei Române. 1866-2003, Dicționar*, Editura Enciclopediei Academiei Române, București, 2003, p. 507-508.
- Sbera I. G., *Ioan Calinciuc*, în „Enciclopedia Română”, tom. I, Sibiu, 1898, p. 676.
- Schematismus der Bukowinaer gr.or.Archiepiskopal-Diozese fur das Jahr 1841- 1914*, Czernowitz, 1841-1914.
- Scrierile lui Iraclie Porumbescu* adunate și însoțite de o schiță biografică de Leonida Bodnărescu. Partea I, Cernăuți. Societatea Tipografică Bucovineană; Editura L. Bodnărescu, 1898.
- Silvestru Morariu Andrievici, *Apologia Bisericii greco-orientale a Bucovinei* în vol. „În apărarea bisericii strămoșești”, Ediție îngrijită de Ioan Paul Valenciuc, Biblioteca „Miorița”, Câmpulung Moldovenesc, p. 92.
- Simedrea, Tit, *Catastivul de hirotonii al Episcopiei Rădăușului pe anii 1757-1782*, Cernăuți, Tipografia Mitropoliei Bucovinei, Cernăuți, 1943.
- Simion Florea Marian și corespondenții săi*, Ediție îngrijită de Eugen Dimitriu și Petru Froicu, Editura Minerva, București, 1991
- Statut pentru însoțirile de surori bisericesti* în FO., 1911, nr. 10, din 1/14 noiembrie, p. 49-66.
- Statutele Societății academice ARBOROASA*, Cernăuți, 1875, Tipografia Văduvei lui G. Piotrovski, Proprietatea Societății;
- Statutul de organizare pentru internatul de băieți români al „Societății pentru cultura și literatura română din Bucovina”* în „Gazeta Bucovinei”, an VI, 1896, nr.58, 21 iulie/2 august, p.1.
- Statutul relativ la regularea personalului cantoralu bisericescu* în FO. 1887, nr. 8, 7/19 mai, p.54-55.
- Stoicescu N., *Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova (XIV-XVII)*, Editura enciclopedică română, București, 1971.
- Stoicescu, N., *Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova*, București, 1974.
- Stroescu Iordan, Datcu, S. C., *Dicționarul folcloriștilor. Folclorul literar românesc. Cu o prefață de Ovidiu Bîrlea*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979, p.15-16.
- Tabelul localităților din Bucovina de general Gabriel Spleny von Mihaldy (1775)* în vol. „Bucovina în primele descrieri geografice, istorice, economice și demografice”, București, 1998,
- Tarangul, Erast *Amintiri*, manuscris aflat în biblioteca Muzeului din Suceava, inv. nr. 663,
- Tofană Stelian (coordonator), *Cercetarea nouetamentară românească. Ghid bibliografic*, Cluj Napoca, 2004,
- Torouțiu, I. E., *Poporația și clasele sociale din Bucovina cu 12 hărți*, București, 1916.
- Valenciuc Dumitru, *Candela. Revistă teologică și bisericască. Seria a II-a (1923-1946). Ghid bibliografic*, Editura „Mușatinii”. Editura „Bucovina viitoare”, Suceava, 1999,
- Werenka, Dr. Daniel, *Topographie der Bukowina zur Zeit ihrer Erwerbung durch Oesterreich (1774-1785)*, Czernowitz, 1895.
- Zweite allgemaine Pfarr- Regulirung* vol. Myron Călinescu, „Normalien...”, vol. I, p. 235- 260.

II. Lucrări generale și speciale

- Aflorei, Ion, *Izvoarele Sucevei, o comună din Munții Bucovinei*, Editura Accent Print, Suceava, 2009.
- Andrievici, Samuil, *Cuvântări bisericesti pe toate Dominicile și serbătorile de preste anu dupre Tipăcūl Evangheliilor și învățatura unia, sfintei, soborniceșii și apostolești Biserice a resârîtului, compuse de Samuil Andrievici, parohul satului Ceahor în dreptcredincioasa Eparhie a Bucovinei și cu Buna cuvântare a preasfințitului Episcop diecesan D. D. Evghenie Hacman comtur al ordinului Franțisc Iosif I, tipărite*, Cernăuți la Ioann Exhardt și Fiiu, 1860.

- Babeți Adriana, Ungureanu Cornel, *Europa Centrală. Nevroze. Dileme. Utopii*, Iași, Ed. Polirom, 1997,
- Balan Teodor, *Forum Nobilium din Bucovina*, Institutul de arte grafice și editură „Glasul Bucovinei”, Cernăuți, 1927
- Balan Teodor, *Istoricul artei grafice din Bucovina*, Cernăuți, 1937;
- Balan Teodor, *Lupta pentru Tricolor. Un capitol din istoria politică a Bucovinei, 1898-1904*, Bditura Academiei Române, București, 2008,
- Balan Teodor, *Procesul Arboroasei. 1875-1878*, Cernăuți, 1937,
- Balan Teodor, *Teodor Racocce și Chrestomaticul Românesc*, Estras din „Codrul Cosminului”, Cernăuți, 1927;
- Bănățeanu Wlad, Knittel Etel. *Ghidul Municipiului Cernăuți*, Cernăuți, 2007.
- Bejan Dionis cav de, *Istoricul „Societății mazelilor și răzeșilor din Bucovina”* în vol. „Românii din Bucovina”, Cernăuți, 1906.
- Bobulescu Constantin, *Fețe bisericești în războaie, răzvrătiri și revoluții*, Chișinău, 1930,
- Boca, Vasile, *Monografia satului Botoșana*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 2001.
- Bocșan Nicolae, *Contribuții la istoria iluminismului românesc*, Ed. Facla, Timișoara, 1986;
- Bodea Cornelia, *1848 la Români. O istorie în date și mărturii*, vol. I, București, 1982.
- Bogdan-Duică, George, *Bucovina. Notițe politice asupra situației*, Sibiu, Institutul tipografic T. Liviu Albini, 1895.
- Botiș, Teodor *Istoria Școlii Normale (Preparandiei) și a Institutului Teologic ortodox român din Arad*, Arad, 743 p.
- Bratiloveanu Gheorghe; Spânu Mihai, *Monumente de arhitectură în lemn din ținutul Sucevei*, Editura Meridiane, București, 1985,
- Bumbac Ioan, Halip Grigore, *Privire istorică asupra trecutului politic, social și național din ducatul Bucovinei*, Brașov, 1886,
- Camer, Dan, *Mazilii și răzeșii din Bucovina*, Editura Omega, Buzău, 2009.
- Cartojan N., *Alexandria în literatura românească. Noi contribuții. Studiu și text*, Editura „Cartea Românească”, București, 1922.
- Căpreanu Ion , *Bucovina pământ românesc*, Iași, 1995,
- Cândea Romulus, *Arborosenii. Trădători austriaci și naționaliști români*, Cernăuți, 1937,
- Cârlan, Nicolae, *Studii și materiale de istoria culturii române vechi*, Editura Lidana, Suceava, 2006. p.17.
- Ceaușu Mihai-Ștefan, *Parlamentarism, partide și elită politică în Bucovina habsburgică (1848-1918)*, Editura Junimea, Iași, 2004,
- Ceaușu, Mihai – Ștefan, *Un iluminist bucovinean: boierul Vasile Balș (1756-1832)*, Editura Junimea, Iași ,2007.
- Ceaușu, Mihai- Ștefan., *Bucovina Habsburgică de la anexare la Congresul de la Viena*, Fundația Academică „A.D.Xenopol”, Iași, 1998.
- Chaunu Pierre, *Europa Luminilor*, Ed. Meridiane, București, 1982;
- Ciachir, Nicolae, *Din istoria Bucovinei (1775-1944)*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1993
- Ciobanu Veniamin, *La granița a trei imperii*, Ed. Junimea, Iași, 1975,
- Cojocaru, Nicolae, *Pîrteștii de sus, o așezare din Bucovina*, București, 1980.
- Comoroșan Alexiu, *Prelegeri academice din dogmatica Ortodoxă. Partea specială*, Cernăuți, 1889
- Corlățeanu, Dragoș, *Mănăstirea Humorului*, Editura „Cuvântul nostru”, Suceava, 2000.
- Cornean Nicolae, *Monografia Eparhiei Caransebeș*, Caransebeș, 1940,
- Cossaris, Victor Nicolae, *Dărmănești. Mărturii ale trecutului*, Suceava, 1993.
- Costea, Erast Costea, *Istoricul fostei mănăstiri de maici din Pătrăuți pe Suceava*, 1929

- Costea, Erast, *Ctitoria Voievodului Ștefan Tomșa al II-lea dela Solca (1613-1785-1938)*, Cernăuți, Editura Mitropoliei Bucovinei, 1939.
- Costiuc, Erast, *Schiturile și sihăstriile Bucovinei de altă dată*, Cernăuți, 1936.
- Cotlarciuc, Dr. Nico, *Ceva despre reforma patronatului bisericeii din Bucovina*, Societatea tipografică bucovineană, Cernăuți, 1904.
- Dan Dimitrie, *Rolul preoțimii bucovinene în menținerea românismului de la robirea (1775) – la desrobirea Bucovinei (15/XI 1918). Un adaos la istoria bisericii române*, Cernăuți, Tipografia Mitropolitul Silvestru, 1925,
- Dan Dimitrie, *Armenii orientali*, Cernăuți, 1891,
- Dan Dimitrie, *Lipovenii în Bucovina*, Cernăuți, 1894,
- Dan, Dimitrie, *Patronatul în Biserica ortodoxă din Bucovina*, Cernăuți, 1904.
- Dan, Dimitrie. *Mănăstirea și comuna Putna. Cu două apendice*, București, 1905.
- Diacon Vasile, *Cronicile Suhei bucovinene*, vol. I-II, Ed. TipoMoldova, Iași, 2005,
- Dimitrie Țopa, *Românismul în regiunea dintre Prut și Nistru din fosta Bucovină*, București, Editura Casa școalelor, 1928,
- Din Petre, *Mitul bunului împărat în sensibilitatea colectivă a românilor din Transilvania în secolul al XVIII-lea*, Ed. Napoca Star, Cluj, 2003
- Doboș-Boca Valerian, *Târgoveții Siretului din anul 1787*, Cernăuți, 1938,
- Dobrjanski A., *Mișcarea națională a ucrainenilor din Bucovina în a doua jumătate a sec. XIX-începutul sec. XX*, Editura Timpane de aur, Cernăuți 1999, 574 p.
- Dragoș, I. *Bucovina. Conferință ținută la Ateneul Român în seara de 14 decembrie 1914*, Tipografia „Bucovina” I. E. Torouțiu, București, 1916.
- Drehuță, Emilian (coordonator) *Oameni sub vreme la Baineț. Cronica 1490-2003*, Editura Agora, 2003.
- Dugan Ilie, *Istoricul Societății academice române „Junimea” din Cernăuți, partea întâia „Arboroasa” (1875-1877)*, București, 1930,
- Duică G. Bogdan, *Bucovina. Notițe politice asupra situației*, Sibiu, T.Liviu Albin, 1895,
- Dumea Emil, *Catolicismul în Moldova în secolul al XVIII-lea*, ed. Sapienția, Iași, 2003
- Dușu Alexandru, *Coordonate ale culturii românești în secolul al XVIII-lea*, București, 1968;
- Eminescu, Mihai, *Publicistică. Referiri istorice și istoriografice*, ed. Gh. Buzatu și col., Chișinău, 1990.
- Furtună Dumitru, *Preoțimea românească în secolul al XVIII-lea. Starea ei culturală și materială*, Vălenii de Munte, 1915, 263 p.;
- Galaction Gala, *Jurnal*, vol. I, Editura Minerva, București, 1973.
- Galan, George M., *Un sat din Bucovina Gălănești. Scurt istoric, resurse și îndeletniciri, biserica, școala, obiceiuri la naștere, nuntă și înmormântare*, București, 2004.
- Georgescu Vlad, *Ideile politice și iluminismul în Principatele Române. 1750-1831*, București, 1972
- Gherman Ion, *Cartea Albă a unor teritorii românești, condamnate la înstrăinare*, Ed. Cerna, 1999;
- Gherman Ion, *Cronica Ținutului Herța*, Ed. Viața Medicală Românească, București, 1996;
- Gherman Ion, *Istoria tragică a Bucovinei, Basarabiei și Ținutului Herța*, Ed. All, București, 1993;
- Giurcă, Gh., *Istoria învățământului din Suceava*, Suceava, 2004.
- Goldie Mark, Wokler Robert (ed.), *The Cambridge History of Eighteenth Century political thought*, Cambridge University Press, 2008.
- Goraș I. V., *Învățământul românesc în ținutul Sucevei 1775-1918*, Editura didactică și pedagogică București, 1975,
- Grămadă, Nicolai, *Sătenii și stăpânii în Bucovina între 1775 și 1848*, Institutul de Arte grafice și Editură „Glasul Bucovinei”, Cernăuți, f.a.

- Greciuc, V., *Cultura românească în Bucovina*, Cernăuți, 1913.
- Greco V., *Erotocritul lui Cornaro în literatura românească*. Extras din „Dacoromania. Buletinul Muzeului limbii române”, an I, 1920, Cluj, Tipografia „Ardealul”, 64 p.
- Grigorovița M., *Din istoria colonizării Bucovinei*, Editura didactică și pedagogică, R.A, București, 1996
- Grigorovița Mircea, *Din istoria culturii în Bucovina (1775-1944)*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1994.
- Grigorovița Mircea, *Învățământul în nordul Bucovinei (1775-1944)*, Editura Didactică și pedagogică, R.A. 1993,
- Grigorovița Mircea, *Universitatea din Cernăuți în perioada interbelică*, Suceava, 2005,
- Grunberg Dr. Sigmund, *Das Volksschulweswn der Bukowina in seiner historischen Entwicklung und seinem jetzigen Stade*, Wien, 1888
- Hofbauer, Hannes Viorel Roman, *Bucovina, Basarabia, Moldova*, ed. Tehnică București, 1995;
- Hostiuc Prof. Erast, *Schiturile și sihăstriile Bucovinei de altă dată*, Cernăuți, 1936,
- Hurmuzachi, E., *Documente privitoare la istoria românilor*, Vol. IXXII, București, 1876-1942,
- Iacobescu Mihai, *Din istoria Bucovinei. Vol. I (1774-1862). De la administrația la autonomia provincială*, Editura Academiei Române, București, 1993, p. 361.
- Iețcu Dr. Ioan, (coordonator), *Părtești de sus*, Editura „Cuvântul nostru”, Suceava, 2000,
- Ion Nistor, *Istoria Bucovinei*, Editura Humanitas, București, 1991,
- Iorga Nicolae, *Oameni care au fost*, vol. III, Fundația pentru literatură și artă „Regele Carol II”, București, 1936,
- Iorga Nicolae, *Românismul în trecutul Bucovinei*, București, 1938.
- Iorga Nicolae, *Sate și preoți din Ardeal*, București, 1902, 349 p.;
- Iorga, N. *Legăturile culturale între Bucovina și Principatele românești*, București, 1914.
- Isihasm și viață monahală la Schitul Mare Maniava din Pocuția în secolul XVII*, studiu introductiv maica prof. Sophia Senyk, prezentare și traducere diac. Ioan I. Ică jr., ed. Deisis, Sibiu, 2004;
- Johnston William M., *Spiritul Vienei. O istorie intelectuală și socială, 1848-1938*, Iași, Ed. Polirom, 2000,
- Justinian Chira Maramureșanul, *Darurile Bisericii*, Cluj- Napoca, 1983.
- Kogălniceanu Mihail, *Răpirea Bucovinei după documente autentice*, București, 1875,
- Kosary Domokos, *Culture and Society in Eighteenth Century Hungary*, Budapest, 1987;
- L. Marian „Contribuțiuni la istoria literaturii române în veacul al XIX-lea”, Chișinău, Tipografia eparhială „Cartea românească”, 1927
- Larionescu Traian, *Familii vechi bucovinene* (Extras din Arhiva Genealogică Română), București, Tipografia Ministerului de război, 1944,
- Lazăr, preot Viorel, Melinte, Preot Florin, *Mihoveni. Rădăcini și orizonturi. Studiu monografic*, Editura George Tofan, Suceava, 2009.
- Leca Morariu, *Iraclie Porumbescu (1823-1896)*, Cernăuți, 1938, Tiparul „Glasul Bucovinei”,
- Lemayr Dr. Karl, *Die Verwaltung der osterreichischen Hochschulen von 1868-1877, in Auftrage des k.k. Ministers fur Cultus und Unterricht dargestellt*, Wien, 1878,
- Loghin Constantin, *Istoria literaturii române din Bucovina 1775-1918 (în legătură cu evoluția culturală și politică)*, Tipografia Mitropolitul Silvestru, Cernăuți, 1926,
- Loghin Constantin, *Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina (1862-1942). La 80 de ani. Istoric și realizări*, Editura „Mitropolitul Silvestru”, Cernăuți, 1943,
- Lucian Blaga, *Gândirea românească în Transilvania în secolul al XVIII-lea*, Ed. Minerva, București, 1995,
- Lupșa Ștefan, *Istoria bisericească a românilor bihoreni*, vol. I, Oradea, 1935,

- Lupșa Ștefan, *Catolicismul și românii din Ardeal și Ungaria până la 1665*, Cernăuți, M(orariu)A(urel), *Bucovina. Date din punctul de vedere: administrativ, politic, Financiar, Industrial, Economic, Agricol, Scolastic, Juridic, Ecclesiastic, etc., etc.* Theodosiu Jonnițiu, București, 1915,
- Marian Simion Florea, *Istoria literaturii române din Bucovina*, Suceava, 2007,
- Mănuță Dan, *Lectură și interpretare Un model epic*, București, Editura Minerva, 1988.
- Metేశ Ștefan, *Emigrări românești din Transilvania în secolele XIII-XX*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977,
- Milici, Constantin, *Monografia comunei Soloneț*, București, 1937.
- Mironescu Atanasie, *Manual de teologie morală*, București, 1895,
- Mitropolia Bucovinei, *Averile bisericesti din Bucovina*, Cernăuți, Editura Mitropoliei Bucovinei, 1939, 23.
- Moldoveanu, Gheorghe C., *Limba română în Bucovina. Statutul socio-cultural și politic*, Iași 1998.
- Moraru Alexandru, *Biserica Ortodoxă Română între anii 1885-2000*, vol. III, tom. I *Biserică. Națiune. Cultură*, Ed. IBMBOR, București, 2006
- Moraru Alexandru, *Învățământul teologic universitar ortodox român din Cluj-Napoca. Schiță istorică*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009
- Morariu Aurel, *Bucovina 1774-1914*, București, 1915.
- Morariu C., *Părți din Istoria Bucovinei*, Cernăuți, 1893,
- Morariu Constantin, *Părți din istoria românilor bucovineni*, Cernăuți, 1893
- Morariu Leca, *Codicele pătrăuțean și asasinarea lui Grigorie Ghica*. Extras din „Revista Moldovei”, an 1921-1922, Botoșani, Tipografia „Reînvierea”, 1922.
- Morariu Leca, *Irachie și Ciprian Porumbescu*, vol. I, Editura muzicală, București, 1986,
- Morariu Leca, *Un nou manuscris vechiu. Isopia Voronețeană, Reproducere din „Glasul Bucovinei, 1922*, Cernăuți, Editura Glasul Bucovinei”, 1922.
- Morariu Leca, *Războiul Troadei după codicile C. Popovici (1796)*. Extras din „Glasul Bucovinei”, av VI (1923), editura „Glasul Bucovinei”, cernăuți, 1923.
- Morariu, Leca, *Ce-a fost odată. Din trecutul Bucovinei*, București, Tipografiile române unite, 1926.
- Muntean, George, Cârdei, Vasile, *Bilca, o așezare din valea Sucevei. Monografie*. 1971.
- Mușlea Candid C. *Istoria bisericii Sfântul Nicolae din Șcheii Brașovului*, vol. I, București, 1943, 427 p.; vol. 2, 1947; vol. 3, 2010, Cluj-Napoca, 401 p.;
- Niculică Bogdan Petru, *Din istoricul preocupărilor arheologice în Bucovina. Societatea arheologică română*, Editura Universității Suceava, Suceava, 2009,
- Nistor I. Iancu, *Românii și rutenii în Bucovina*, București, 1914,
- Nistor I., *Românii și rutenii din Bucovina. Studiu istoric și statistic*, București, Editura Socec, 1915
- Nistor Ioan, *Un capitol din viața culturală a românilor din Bucovina. 1774-1857*, București, 1916,
- Nistor Ion, *Istoria Bisericii din Bucovina și a rostului ei național-cultural în viața românilor bucovineni*, ed. Casei Școalelor, București, 1916,
- Nistor Ion I., *Bisericele și școala greco-română din Viena*, București, 1932.
- Nistor Ion, *Istoria Fondului Bisericesc din Bucovina*, Cernăuți, 1921,
- Nistor, Dr. I. *Istoria Bucovinei*, ed. a II-a, Editura Humanitas, București, 1991.
- Nistor, Ion., *Problema ucraineană în lumina istoriei*, Ed. Septentrion, Rădăuți, 1997;
- Novac, Diaconul Teodor *Dosotei Herescu. Viața și activitatea sa ca episcop de la 1750-1789*, București, 1901
- Onciul Aurel Constantin, *„Aurel Ritter von Onciul und der Naționale Ausgleich in der Osterreichischen”*, Nurnberg, 1999,

- Onciul Isidor de, *Fondul religionariu gr. or. al Bucovinei. Sustratul, formarea, dezvoltarea și starea lui de față*, extras din Candela, Cernăuți, Tipo și litografia Arch. Silvestru Morariu Andrievici, 1891,
- Pacurariu Mircea, *Legăturile Bisericii ortodoxe din Transilvania cu Țara Românească și Moldova în secolele XVI-XVIII. Teză de doctorat în teologie*, Sibiu, 1968,
- Panaiteanu P.P., *Călători polonezi în Țările Române*, București, 1932,
- Păcurariu Mircea, *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu 1786-1986*, Sibiu, 1987,
- Păcurariu Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. II, Ed. IBMBOR, București, ed. a II-a, 1994,
- Pollak, Michael, *Viena 1900. O identitate rănită*, Iași, Ed. Polirom, 1998;
- Popescu Ion, Ungureanu, Constantin *Românii din Ucraina între trecut și viitor, vol. I. Românii din Regiunea Cernăuți (studiu etnodemografic și sociolingvistic)*, Ed. Primus, Oradea, 2009.
- Popescu, Ilie, *Pătrăuții pe Siret. Pagini de istorie și contemporaneitate*, Suceava, 2001.
- Popescu, Nicolae M, *Preoți de mir adormiți în Domnul*, Editura IBMBOR, București, 1942, p.3-4
- Popescu-Prahova N. Gr., *Raporturile dintre stat și biserică*, Chișinău, 1936,
- Popescu-Sireteanu, Ion. *Orașul Siret și împrejurimile*, Editura Bucovina, Iași, 1999.
- Popovici Eusebiu, *Istoricul liceului „Ștefan cel Mare” din Suceava, 1863-1963*, Suceava, 1963.
- Porumbescu Iraclie, *Salvus conductus la catastrofa din Boian ratificată în aprilie 1858*, Brașov, 1894.
- Bota Ioan M., *Istoria Bisericii Universale și a Bisericii românești*, Casa de editură Viața Creștină, Cluj Napoca, 1994,
- Procopciuc Valerian I., *Sucevița sat al Obcinilor Bucovinei și gropniță a Movileștilor*, Rădăuți, Editura „Septentrion”, 2003,
- Procopovici, Al., *Luptele naționale din celălalt veac; Bucovina care a fost și care va să fie*, extras din „Transilvania”, an LXXIII, nr.12, Sibiu, 1942.
- Protopopescu Lucia, *Contribuții la istoria învățământului din Transilvania 1774-1805*, Editura didactică și pedagogică, București, 1966, p.172-173.
- Pseudo-Enachi Kogălniceanu, Canta Ioan, *Cronici moldovenești*, Editura Minerva, București, 1987,
- Purici Ștefan, *Mișcarea națională românească în Bucovina între anii 1775-1861*, Liga Tineretului Român din Bucovina, Editura Hurmuzachi, Suceava, 1998,
- Reli Simion , *Din Bucovina vremurilor grele. Schițe istorice*, Cernăuți, 1926,
- Reli Simion , *Propaganda catolică austriacă împotriva Bisericii ort. române din Bucovina (După acte și documente oficiale)*, Cernăuți, Institutul de Arte grafice și Editură „Glasul Bucovinei”, 1928,
- Reli Simeon, *Începuturile catolicismului austriac în Bucovina. Studiu istoric bisericesc din trecutul Bucovinei după acte și documente*, Cernăuți, 1928;
- Reli Simeon, *Politica religioasă a Habsburgilor față de Biserica ortodoxă-română în secolul al XIX-lea în lumina unor acte și documente inedite din arhiva Curții imperiale din Viena*, Cernăuți, 1929;
- Reli Simeon, *Raiua Hotinului în timpul ocupației austriece și legăturile ei bisericești cu Episcopia Bucovinei (1788-1792)*, Extras din „Candela”, an XLI, 1930, nr. 1-3, Cernăuți, 1930,
- Reli, Simion. *Reședința mitropolitană din Cernăuți și meșterul ei, arhitectul Iosif Hlavka*, în Candela, 1932.
- Reli Simeon, *Viața religioasă și morală românească în secolele XVIII și XIX după scriitorii străini*, Cernăuți, 1935, 17 p.;
- Remus Câmpean, (coord.) *În spiritul Europei moderne. Administrația și confesiunile din Transilvania în perioada reformismului terezian și iosefin (1740-1790)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009,

- Românii din Bucovina. Privire scurtă asupra dezvoltării lor pe tărâmul cultural și economic de la încorporarea ei la monarhia austro-ungară până la 1906*, Cernăuți, 1906.
- Rotică G., *Dintr-un colț al României Mari. Ecouri bucovinene (1918-1920)*, București, Editura Cartea Românească, 1921, p. 46
- S. Mehedinți Soveja, *Creștinismul Românesc*, Editura Cugetarea-Georgescu Delafras, f.a.,
- Saghin Dr. Ștefan, „*Momentele cele mai de seamă din viața și activitatea Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina compuse și redactate din incidentul expoziției românilor la București*”, 1906,
- Sbiera, I. Gh. *Mișcări literare la românii din Bucovina*, Cernăuți, 1890,
- Sbiera, I. Gh., *Mișcarea bisericească a Românilor din Bucovina*, extras din „Candela”, an XV, Cernăuți, 1896.
- Sbiera I. Gh., *Familia Sbiera după tradițiune și istorie și Amintiri din viața autorului*, Cernăuți, 1899,
- Sbiera Ion Gh., *Familia Sbiera și Amintiri din viața autorului*, Cernăuți, 1899,
- Schmelzer Dr. Arie Leon, *The Jews in Bukowina (1914-1919). World War and Russian Occupation*. Translated by Jerome Silverbush, p. 67.
- Scriban Arhim. Iuliu, *Chemarea preotului*, București, 1921,.
- Scriban Arhim. Iuliu, *Privești din câmpul omileticii*, București, 1929,
- Scriitori români despre limbă și stil*, Editura Albatros. Antologie îngrijită de Gh. Bulgăre, București, 1976, p. 137.
- Seemann, Helfried, Lunzer Christian, *Czernowitz und die Bucowina, 1890-1910*, Viena, f.a.,
- Simedrea Tit, Mitropolitul Bucovinei, *Catastrul de hirotonii al Episcopiei Rădăușilor pe anii 1757-1782*, Cernăuți, Tipografia Mitropoliei Bucovinei, 1943.
- Simionescu Dan, Buluță Gheorghe, *Pagini din istoria cărții românești*, Editura Ion Creangă, București, 1981, p. 28-29.
- Stefanelli Teodor, *Chestiunea bisericească în Bucovina*,. Extras din revista „Țara Nouă”, nr. 7-8 de la 15 aprilie-15 mai 1912, București, Atelierele grafice SOCEC, & Co societate anonimă, 1912,
- Șeiciuc Adrian, „Problema ucraineană în Bucovina sudică. Punctul nostru de vedere”, Editura Mustang, 2001,
- Tarnavski Vasile, *Arheologia biblică*, Cernăuți, 1930.
- Tcaciuc Dr. Nicolae, *Câteva cuvinte despre Românii rutenizați din nordul Bucovinei*, Cernăuți, 1926, p. 3-13.
- Tipiconul Bisericii ortodoxe orientale...* Cernăuți, 1883,
- Tofan George, *Istoricul Societății “Școala română” din Suceava*, în volumul “Românii la 1905”, p. 60.
- Toma Iorgu G., *Școala română, Societate culturală în Suceava. Monografie ilustrată, scoasă din incidentul jubileului de 25 de ani al Societății*”, Editura „Școala română”, Suceava 1909,
- Tomescu Mircea, *Calendar românești 1773-1830*, București, 1957;
- Tucă dr. Florian; Cociu Mircea, Chirea Dr. F., *Bărbați ai datoriei 1877-1879. Mic dicționar*, Editura Militară, București, 1979,
- Țăranu Petru, *Memoria Dornelor, vol. II. Stațiunea balneoclimaterică*, Editura Biblioteca Bucovinei, 1999, p.47.
- Țopa Dimitrie, *Românismul în regiunea dintre Prut și Nistru din fosta Bucovină*, București, Editura Casei Școalelor 1928,
- Ungureanu Constantin, *Bucovina în perioada stăpânirii austriece 1774-1918*, Ed. Civitas, Chișinău, 2003,
- Ungureanu Constantin, *Învățămintul primar din Bucovina (1774-1918)*, Ed. Civitas, Chișinău, 2007,

- Universitatea „Al. I. Cuza” Iași, *Istoria Universității din Iași*, Editura Junimea, 1985,
- Urechia V. A., *Istoria școalelor*, vol I, București, 1892,
- Valenciuc Dumitru, *Volovățul și locuitorii lui*, Suceava, Grupul editorial Mușatinii-Bucovina viitoare, 2000,
- Valenciuc, Dumitru *Ierarhii Bucovinei*, Suceava, Grupul editorial Mușatinii-Bucovina viitoare, 2001.
- Valenciuc Dumitru, *Mitropolitul Silvestru Morariu Andrievici, o voce a demnității ortodoxe și românești*, Suceava, 2004,
- Valenciuc Pr. Dumitru, *Fondul bisericesc ortodox român din Bucovina. Probleme controversate*, Editura „Miorița”, Câmpulung Bucovina, 2010.
- Vatamaniuc Dimitrie, *Bucovina în viziunea a trei institute de cercetare* în vol. „Bucovina între Occident și Orient. Studii și documente”, Editura Academiei Române, București, 2006,
- Voiutschi Prof. Dr. Emilian, *Proverbele lui Solomon. Traducere și explicare făcută după textul masoretic de...*, Cernăuți, 1901,
- Vorobchievici, Eugenie, *Privire scurtă istorică-statistică asupra arhidiecesei ort. or. a Bucovinei și Dalmației*, Tipo și litrografia concesiunată Arch. Silvestru Morariu-Andrievici, Editura societății „Doamnelor române din Bucovina”, Cernăuți, 1893.
- Vorobchievici, Ipolit, *Istoria sfintei Mănăstiri Dragomirna*, Cernăuți, 1925.
- Vorobchievici, Nestor, *Schițe istorice asupra unor evenimente marcante relativ la organizarea și dezvoltarea bisericii ortodox-orientale sub Împărăția Austriei*, Cernăuți, 1900.
- Xenopol Alexandru D., *Principiile fundamentale ale istoriei*, Iași, 1900,
- Zmoșu, Valeriu, *Un sat bucovinean de pe Valea Siretului: Pătrăuții de Jos. Mărturii spirituale*, Editura Alexandru cel Bun, Cernăuți, 2006.
- Zöllner Erich, *Istoria Austriei. De la începuturi până în prezent*, vol. I-II, traducere de Adolf Armbruster, ed. a VIII-a București, Ed. Enciclopedică, 1997.

Studii și articole

- Andruchovici Vasile, *Contribuții la cunoașterea metodologiei cercetării la Simeon Florea Marian*, în „Suceava. Anuarul Mutezului Județean” an V, 1978, p. 413-420.
- Anuichi Silviu, *Relațiile bisericești româno-sârbe din secolul al XVII-lea și al XVIII-lea*, în, *Biserica Ortodoxă Română*, XCVII 1979, nr. 7-8, p. 869-1056.
- Arghiropol Gh., *Administrația Eparhială din Bucovina între 1775 și 1918*, în „Candela”, an LVII, 1946, adaos, p. III-IV.
- Armbruster A., *Bucovina de-a lungul istoriei* în vol. „In honorem Paul Cernovodeanu”, Ed. Kriterion, f.a., București, p. 291-296.
- Aurel Onciul, (A. Vrâncean) *Condițiunile existenței românilor* în „Privitorul”, an II, 1902, nr. 19, 1 oct., p. 2-3.
- Balan, Teodor, *Sate dispărute din Bucovina* în vol. „Omagiu lui I. Nistor. 1912-1937, Cernăuți, Editura „Glasul Bucovinei”, 1937, p. 92-120.
- Bălan, Teodor, *Mănăstirea Humor*, în MMS, an XXXIII, 1957, nr. 1-2, ian.-febr.) p. 135-139.
- Bejenaru, Luca, *Aspecte din istoria învățământului rădăuțean*, „Analele Bucovinei”, I, 2, 1994, p. 339-349.
- Bejenaru, Luca, *Mihai Horodnic – un zbor frânt*, „Analele Bucovinei”, IV, 1, 1997, p. 39-46.
- Bejenaru, Luca, *Preocupări de istoric literar în activitatea lui Aron Pumnul*, „Analele Bucovinei”, I, 1, 1994, p. 77-84.
- Bejinariu, Petru, „*Revista de pedagogie*”, *știința educației în perioada interbelică*, „Analele Bucovinei”, IV, 2, 1997, p. 369-373.

- Bejinariu, Petru, *Eugen Botezat, biolog cu reputație mondială și apărător al demnității naționale*, „Analele Bucovinei”, III, 1, 1996, p. 47–52.
- Bejinariu, Petru, *Leonida Bodnărescu – pedagog și cărturar*, „Analele Bucovinei”, V, 2, 1998, p. 281–283.
- Bejinariu, Petru, *Revista „Școala” – tribună de luptă pentru drepturile românilor bucovineni*, „Analele Bucovinei”, V, 1, 1998, p. 95–99.
- Bejinariu, Petru, *Societatea culturală „Școala Română” în apărarea românismului din Bucovina*, „Analele Bucovinei”, VIII, 1, 2001, p. 37–49
- Blaj, Pavel, *Structura populației ținutului Cernăuți la recensământul rusesc din iunie 1774 în „Suceava. Anuarul Muzeului național al Bucovinei”*, XXI, 1994, p. 192-203.
- Bocșan, Nicolae, *Identitate și alteritate în Biserica Ortodoxă din Imperiul Habsburgic. Separația ierarhică a Bisericii Române de Biserica Sârbă*, în vol. „Identitate și alteritate. Studii de imagologie”, II, Presa Universitară Clujeană, 1998, p. 135-146.
- Bocșan, Nicolae, *The Habsburgs and the Orthodoxy in the Austrian Empire in the XVIIIth Century*, în „Transylvanian Review”, 2, nr. 2, 1993, p. 16-21.
- Bodnărescu Pr. F., *Mitropolitul Nectarie al Bucovinei. O privire asupra bisericii bucovinene*, în „Opinia”, 9 iulie 1935, reprodus în „Gazeta Bucovinei”, an XVIII, 1935, nr.4.600, 16 iulie, p.2.
- Brașiște Valeriu, „Patria”, an IV, 1900, nr.406, 21 apr./4 mai, p.1.
- Brașiște, Valeriu, *De la Volovăț. Impresiuni* în „Patria”, an I, 1897nr. 60, din 19 nov. /1 dec. p.2.
- Brătulescu Vasile, *Nume de călugări și de dieci în grafitele de la mănăstirile Voroneț și Homor* în MMS, an XLI, 1965, nr-9-10, sept.-oct.,
- Brătulescu Vasile, *Grafitele de la Moldovița* în MMS, an XLI, 1965, nr.7-8, iul.-aug.,
- Bulat Toma G. și Ciurea Al I., *75 de ani de la întemeierea Facultății de Teologie și Institutul Teologic Universitar din București* în BOR, an LXXV, 1957, nr. 11-12, nov.-dec., p. 1070-1251.
- Buliga Gherasim, *Amintiri din viața amicului și colegului meu Simion Florea Marian*, „Junimea literară”, an IV, 1907, nr. 6-7, iun-iul., p. 145-148.
- Bumbac V., *Vasile Cocârlă, mărinimosul binefăcător al poporului român din Bucovina* în
- Buta Sanda Maria, *Scrisori din Bucovina în arhiva Mureșenilor din Brașov*, în „Glasul Bucovinei”, nr. 4/ 1994, p.79-81
- Calistrat Coca, *Întâmpinare* în „Candela”, an XI, 1892, nr. 11, nov., p. 695.
- Caproșu, I., *Biserica Arbore*, în MMS, an L, 1974, nr-5-6, mai - iun., p.404-409.
- Căpreanu Ion, *Bucovina, istorie și cultură românească*, p. 45
- Cărăușu Mihai, *Simeon-Florea Marian. Schiță biografică*, în „Suceava. Anuarul Muzeului Județean” an IV, 1977, p. 200.
- Cărbune Dimitrie, *Istoricul Internatului Francisc-Josef de băieți români în Cernăuți* în volumul „Românii din Bucovina”, Cernăuți, Editura Comitetului românilor din Bucovina pentru expoziție, 1906, p.44.
- Cărbune Dumitru, Director al Internatului Francisc Josef de băieți români în Cernăuți, str. Lumii noue, 24, *Dare de seamă*, în „Gazeta Bucovinei”, an VII, 1906, nr. 31, 20 Iulie /2 august, p.2-3.
- Cândea R., *Românii și rutenii în Biserica gr.ort. din Bucovina*, în R.T., an III (1909), nr. 3, p. 162-163.
- Cândea, Romul, *Românii și rutenii în biserica gr. or. din Bucovina* în „Revista Teologică”, an III, 1909, p.87-94; nr.3, p. 157-165; nr.4, p. 214-221; nr.5, p.260-267.
- Cârlan Nicolae, *Un reportaj despre deșumarea lui Ștefan cel Mare în 1856*, în „Suceava. Anuarul Muzeului Județean”, an VI-VII, 1979-1980, p. 357.
- Ceaușu Mihai Ștefan , *Contribuții la istoricul exploatării sării la sfârșitul secolului al XVIII-lea și în prima jumătate a secolului al XIX-lea în Bucovina*, „Suceava”, IX, 1982

- Ceaușu, Ștefan-Mihai, *Instituirea administrației habsburgice în Bucovina*, „Suceava - Anuarul Muzeului Bucovinei”, XX, 1993,
- Ciupârcă G., *Clerul și politica. Cuvânt rostit de preotul... la conferința pastorală din protoprezviteratul Siretului, ținută la 23/X. 5.XI.1907*, în „Viitoriul”, an IV, 1907, nr.22, 1/14 dec., p.175-177.
- Cocuz, Ioan V., *Începuturile vieții parlamentare în Bucovina* în „Suceava. Anuarul Muzeului Județean” XI-XII, 1984-1895, p. 225-234.
- Cocuz, Ioan V., *Viața politică românească în Bucovina* în „Suceava. Anuarul Muzeului Județean”, X, 1983, p.599- 636.
- Cojocaru, Constantin C., *Daniil Vlahovici – episcop al Bucovinei (23 aprilie 1789 – 20 august 1822)* (I), „Analele Bucovinei”, VII, 1, 2000, p. 43–70.
- Cojocaru, Constantin C., *Daniil Vlahovici – episcop al Bucovinei* (II), „Analele Bucovinei”, VII, 2, 2000, p. 421–432.
- Cojocaru, Constantin C., *Isaia Baloșescu, episcopul Bucovinei (17 iulie 1823 – 14 septembrie 1834)*, „Analele Bucovinei”, VII, 2, 2000, p. 357–385.
- Cotos Nicolae, *Cuvânt înainte* la vol. „Almanach Jubiliar”, Cernăuți, 1909, p.9-10.
- Cristache; Ioana Panait, Elian, Titu, *Bisericile de lemn din Moldova* în MMS, 1969, nr. 7-9, p. 485.
- Cronica Sf. Mănăstiri Suceava*, inv. 861/1964, ms., p.47.
- Cuparencu Iancu, *Omagiul Bucovinei*, în „GMR”, an I, 1911, nr. 4, 7 ianuarie, p. 4.
- Czernowitzer Zeitung*, 1877, nr. 97, 28 aprilie, p. 3.
- Dan Dimitrie, *Armenii orientali din Bucovina*, în „Candela”, an X, (1891), nr. 7, iuliu, p. 389-397; nr. 9, 1 septembrie 1891,
- Dan Dimitrie, *Patronatul în biserica ortodoxă din Bucovina*, în „Candela”, an XII, 1903, p.710-712.
- Dan Dimitrie, *Proiect privitor la salarizarea preoților din Bucovina* în „Candela”, an XXIII, 1904, nr.2, febr., p. 133.
- Dan Dimitrie, *În amintirea lui S.Fl. Marian*, în „Junimea literară”, an IV, 1907, nr. 6-7, iun-iul., p. 156-157.
- Dan Dimitrie., *O societate literară și culturală preotească în Cernăuți la anul 1847* în „Păstorul”, an I, 1919, nr. 8, 6 apr., p.7.
- Dărdală Ionel, *Două documente inedite cu privire la interzicerea limbii române și a alfabetului latin în unele lucrări și acte clericale în Bucovina* în „Suceava. Anuarul Muzeului Județean, VIII (1981), p.450.
- Diaconu, Mircea A., *Bucovina și complexul provinciei*, „Analele Bucovinei”, V, 1, 1998, p. 31–41;
- Dîrdală, I., *Conștiința națională a românilor bucovineni*, în „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie A.D.Xenopol”, tom. XII, Iași, 1975, p.175-190.
- Dörner Anton, *Structuri birocratice din Transilvania în epoca reformelor tereziene și iosefine 1740-1790* în vol. *În spiritul Europei moderne. Administrația și confesiunile din Transilvania în perioada reformismului terezian și iosefin (1740-1790)*, Remus Câmpean, (coord.) Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009, p. 211-212.
- Dr. Vasile Găină, *Arhiepiscopul și Mitropolitul Dr. Silvestru Morariu Andrievici, întemeietorul și primul Protector al „Candelei”* în „Candela”, an XXVI, 1907, nr.7, iulie, p. 394.
- Dr. Vasile Găină, *Arhiepiscopul și Mitropolitul Dr. Silvestru Morariu-Andrievici, întemeietorul și primul protector al „Candelei”* în „Candela” an XXVI, 1907, nr.7, iulie, p.419-421.
- Dragomir Silviu, *Cei mai vechi protopopi români*, în RT, an V, nr. 19-20, 1911, p. 531-534;
- Economu Radu, *1878: Ciprian Porumbescu înfruntă autoritățile habsburgice*, în „Magazin Istoric”, an XXII, 1988, nr.2 (251), februarie, p. 16-17.
- El., *Serbare jubilară în Voloveț „Deșteptarea”*, anul VI, 1898, nr. 19, 1/13 octombrie p.159-160.

- Emandi, Emil Ioan, Șerban Constantin, *Contribuții de geografie istorică la cunoașterea fenomenului demografic din nord-vestul Moldovei la sfârșitul secolului al XVIII-lea*, în „Suceava”, an X, 1983, p.471-529;
- Enescu, N.C., *Școli particulare în Moldova și studiile în străinătate* în „Din istoria pedagogiei românești, II, București E.D.P., 1966,
- Enescu, N.C., *Ștefan vel dascăl de la Putna* în MMS, an XLV, 1969, nr.5-6, mai-iunie, p.348-353.
- Filipciuc Ion, *Manuil Isopescu (1825-1905), întâiul culegător de folclor din Bucovina* în „Analele Bucovinei”, an XII, 2/2005,
- Foaia ordinăciunilor Consistoriului arhiepiscopesc în afacerile Archidiecesei ortodoxe-orientale a Bucovinei*, edată și trimisă în 27 Octombrie/ 8 noevre 1893, p. 65-66.
- Galaction Gala, *Jurnal*, vol. I, Editura Minerva, București, 1973.
- Gavril Reuț, *Mulțumită publică* în „Revista Politică”, an III, 1888, nr. 6, 1 aprilie, p. 9.
- Gazeta Bucovinei*, an VI, 1896, 7/19 ian., p. 3.
- Găină Dr. Vasile, *Arhiepiscopul și Mitropolitul Vladimir de Repta, Protectorul actual al „Candelei”*, în „Candela”, an XXVI, 1907, nr. 7, iulie, p.423-437.
- George de la munte, *Corespondență*, în „Revista Politică”, (Suceava), 1886, nr.11, 15 oct., p.10.
- Gheorghiu Dr. Vasile, h.t. Vicepreședinte al „Asociațiunii clerului”, *Comunicat*, în „Viitoriul”, an XI, 1914, nr. 8, 27 aprilie/ 9 mai, p. 49.
- Gherasim, Oreste, *Biserica lui Dragoș Vodă din Putna*, MMS, an XL, 1964, nr. 3-4, mart. – apr., p.140-144.
- Gherman Lazăr, *Pastoralele episcopilor noștri*, în „Candela”, an XXX, 1911, nr. 11, nov.,
- Glück, Eugen, *Evreii din Bucovina în perioada 1774 – 1786 (I)*, „Analele Bucovinei”,
- Glück, Eugen, *Evreii din Bucovina în perioada 1774 – 1786 (II)*, „Analele Bucovinei”,
- Gluk Eugen, *Evreii din Bucovina în perioada 1786-1849 (I)* în „Analele Bucovinei”, an VI,2,1999,
- Gn. *Domnule Redactor*, în „Viitoriul” an IX, 1912, nr.1, 5/18 ian., p.3.
- Gonța Alexandru I., *Mitropolia și Episcopiile ortodoxe moldovenești în secolul al XVI-lea* în MMS, an XXXIV, 1858, nr.1-2, ian. – febr., p.20-36.
- Grămadă, N., *Biserica din Părhăuți*, în MMS, an XXXV, 1959, nr. 9-12, sept.-dec., p.623-626;
- Grămadă, Nicolai, *O sută de ani de la cea dintâi împroprietărire a sătenilor în Bucovina*, în „Calendarul Glasul Bucovinei” 1935, Cernăuți, Editura „Glasul Bucovinei, 1935, p.49-51.
- Greciuc Vasile, *O centrală a cabinetelor noastre de cultură* în „Foaia Poporului”, 1911, nr. 17, 14 apr., p.5- 7.
- Grigoraș, N., *Biserica Părhăuți, ctitoria marelui logofăt Gavriil Troțușan*, în MMS, an LII, 1976, nr. 5-6, mai-iun., p. 400-410.
- Grigoraș, Nicolae *Situația clerului moldovenesc în prima jumătate a secolului al XVII-lea și reforma domnitorului Miron Barnovschi și mitropolitului Anastasie Crimca*, în MMS, an XXXIII, 1957, nr. 1-2, p. 71-79;
- Grigorovici Radu, *Bucovina, fereastră către Vest*, în „Analele Bucovinei”, an I, 1994, nr. 1, ianuarie-iunie, p. 7-13.
- Grigorovici, Radu, *Studiu critic al recensământului austriac din 1880 cu privire la populația Bucovinei. I. Manipularea ulterioară a datelor*, „Analele Bucovinei”, I, 2, 1994, p. 351–357.
- Grigorovici, Radu, *Studiu critic al recensământului austriac din 1880 cu privire la populația Bucovinei. II. Știința de carte*, I, 2, 1994, p. 359–367.
- Grigorovici, Radu, *Studiu critic al recensământului austriac din 1880 cu privire la populația Bucovinei. III. Bucovina, teritoriu de trecere a evreilor galițieni spre România, între 1880–1900*, „Analele Bucovinei”, II, 2, 1995, p. 339–356.
- Grigorovici, Radu, *Trei lumi paralele*, „Analele Bucovinei”, III, 1, 1996, p. 83–109.

- Grigorovici, Radu, *Studiu comparativ al recensământurilor populației Bucovinei din anii 1772, 1774 și 1775* (I), „Analele Bucovinei”, V, 2, 1998, p. 293–310.
- Grigorovici, Radu, *Studiu comparativ al recensământurilor populației Bucovinei din anii 1772, 1774 și 1775* (II), „Analele Bucovinei”, VI, 1, 1999, p. 47–82.
- Grigorovici acad. Radu, *Studiu comparativ al recensământurilor populației Bucovinei din anii 1772, 1774 și 1775*, în A.B. , an V, 2/1998, p.293-312; A.B. an VI, 1/1999, p.47-82;
- Grigoroviță, Mircea, *Poetul bucovinean Ion Calenciuc în lumina presei de limbă germană*, „Analele Bucovinei”, I, 2, 1994, p. 279–280;
- Grigoroviță, Mircea, *Pedagogi din Bucovina*, „Analele Bucovinei”, VIII, 2, 2001, p. 303–318.
- Hrenciuc, Daniel, *Minoritatea polonă din Bucovina*, „Analele Bucovinei”, VII, 2, 2000, p. 439–456.
- Humoreanu Leon Șandru, *Bogăția spirituală a satelor*, în „Deșteptarea”, 1944, nr.3, 1 martie, p. 2.
- Humoreanu Leon Șandru, *Cultura în viața satelor*, în „Deșteptarea”, 1944, nr. 24, 15 ian., p. 2-3.
- I. Onciu, *Fondul religios gr. or. al Bucovinei, substratul, formarea, dezvoltarea, administrarea și starea lui de față*, în „Candela” an IX, 1890, nr. 6, 1 iunie, *Comunicări*, în „Candela”, 1886, nr. 2, februarie, p. 123.
- I. P. *Teologii absolvați*, în „Viitoriul”, an IX, 1912, nr. 2, 12/25 ianuarie, p.7.
- Iacobescu M., *Documente ale revoluției de la 1848 din Bucovina în „Suceava. Anuarul Muzeului Județean*, VIII, 1981, p.453-4562.
- Iacobescu Mihai, *Acțiuni, pretexte, mijloace ale Habsburgilor pentru a acapara Nordul Moldovei („Cheia Moldovei”). Proteste ale românilor (1771-1777) în „Suceava. Anuarul Muzeului Județean.*, XIII-XIV, 1986-1987, p. 209-219.
- Iacobescu Mihai, *Bucovina în dezbateri științifice internaționale*, în „Codrul Cosminului”, nr. 2 (12) 1996, p. 540-551.
- Iacobescu Mihai, *Bucovina – O „Europă în miniatură” ?* în „Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași (Serie nouă). Istorie. tom XLII-XLIII, Supliment, 1996-1997, p.149-
- Iacobescu Mihai, *Revoluția de la 1848-1849 în Bucovina. Particularități. Revendicări. Consecințe* în „Analele Bucovinei”, an IX, 2002, nr.2, p.417-424.
- Iliescu Victor, *Eusebie Mandicesvchi (1857-1929) în „MMS”, an XXXIII, 1957, nr. 10-12, oct. dec., p. 907-911.*
- Ioan Hostiuc, președinte; Petre Popescu, secretar. *Raportul societății Internatul român de băieți ort.or. din Sirete de la I adunare generală ordinară în 14 iulie 1903 până în iulie 1904* în „Deșteptarea”, an XII, 1904, nr. 58, 25 iulie /7 aug.,p.2; nr. 59 din 29 iulie/11 august p. 2; nr. 60 din 1/14 august, p.2; nr. 61 din 5/18 august p.1- 2.
- Cocuz, Ioan V. *Viața politică românească în Bucovina (1900-1914) în „Suceava. Anuarul Muzeului Județean”, X, 1983, p. 599- 635.*
- Iorga Nicolae, *Un cercetător al vieții poporului românesc* în „Junimea literară”, an IV, 1907, nr. 6-7, iun-iul., p. 164-166.
- Iosep Ioan, *Numele satului Stulpicani* în „Suceava. Anuarul Muzeului Județean”, VI-VII, 1979-1980, p. 667-669.
- Iosif Antohi, *Silvestru Morariu Andrievici* în „Din istoria pedagogiei românești. Culegere de studii, vol. III, Editura didactică și pedagogică, București, 1967, p. 211.
- Isidor Onciu, *Fondul religios gr. Or. al Bucovinei, substratul, formarea, dezvoltarea, administrarea și starea lui de față*, în „Candela”, an X, 1 februarie 1891, nr. 2,
- Isidor Onciul, *Fondul religios gr. or. al Bucovinei. Substratul, formarea, dezvoltarea, administrația și starea lui de față*, în „Candela”, an X, 1891, nr. 2, febr.,
- Isopescu E., *Mulțămărită publică* în „Viața Nouă”, an I, 1912, nr. 11, 16 martie, p.7.

- Istrati, Corneliu *Statistici eclesiastice efectuate în Moldova între anii 1808 și 1812*, în AIIAI, XXV, 1988, p. 331-355;
- Istrătoaie, Georgeta, „*Czernowitzer Zeitung*” și viața culturală din Bucovina, „Analele Bucovinei”, I, 2, 1994, p. 297-299;
- Istrătoaie, Georgeta, „*Czernowitzer Zeitung*” și viața culturală din Bucovina, „Analele Bucovinei”, I, 2, 1994, p. 297-299.
- Istrătoaie, Georgeta, *Viața culturală și artistică din Cernăuți, oglindită în ziarul german „Bukowina” în anii 1862-1868*, „Analele Bucovinei”, I, 1, 1994, p. 123-127;
- Istrătoaie, Georgeta, *Viața culturală și artistică din Cernăuți, oglindită în ziarul german „Bukowina” în anii 1862-1868*, „Analele Bucovinei”, I, 1, 1994, p. 123-127.
- Jivi Aurel, *Patriarhia Ortodoxă Sîrbă de la 1920 până în prezent*, în "Studii Teologice ", 1970, nr. 5-6
- Juravle, Vasile, *Muzica religioasă din Bucovina (secolele XVIII-XIX)*, „Analele Bucovinei”, VII, 2, 2000, p. 387-402.
- Juravle, Vasile, *Muzica religioasă din Bucovina (secolele XVIII-XIX)*, „Analele Bucovinei”, VII, 2, 2000, p. 387-402.
- Lazăr Gherman, *Epistole pastorale ale episcopilor noștri* în „Candela”, an XXX, 1911, nr. 7-12, iulie-decembrie, p. 355, 410, 467,523,634; an XXXI, 1912, nr. 1-5, ian-mai, p.14, 78, 126, 186, 236.
- Lencu Eusebie, *Soc. „Surorilor bisericești” din Cernăuți*, în „Foaia poporului”, 1911, nr. 17, 14 aprilie, p. 17.
- Lencu Eusebie, *Soc. „Surorilor bisericești” din Cernăuți*, în „Foaia poporului”, 1911, nr. 17, 14 aprilie, p. 17.
- Imn, *Ne cupleşesc Galițienii*, în „Gazeta Bucovinei”, an II, (1892), nr. 7, 23 ianuarie/4 februarie 1892, p.3
- Lupșa Ștefan, *Clerici români meșteșugari*, în ST, an II, nr. 7-8, 1950, p. 395-426;
- Mai mulți răzeși din Carapciu pe Ceremuș, *De la țară* în GMR, an II, nr.12, 8 dec., p. 187-188.
- Manastyrski Artemon, *Dare de seamă de consilierul...* în „Candela”, an XXVII, 1908, nr.2, febr., p.104.
- Manstyrski, Artemon, *Sfințirea și zidirea noilor biserici, a noilor case preoțești precum și înregistrarea zilelor și faptelor memorabile*, traducere de Exarhul Victor Zaharovschi, în „Candela”, an XXVIII, 1909, nr.2, febr., p. 119-126.
- Marian Liviu, *Constantin Morariu* în „Floarea Soarelui”, București, an I, 1927, nr.5, mai, p. 150.
- Marinescu Stelian, *Competența și atribuțiile juridice ale clericilor în secolele XIV-XVIII*, în BOR, an LXXXVIII, 1970, nr. 7-8, p. 196-811;
- Marius Iulian Petraru, *Originile și căile de imigrare ale polonezilor în Bucovina* în „Suceava. Anuarul Muzeului național al Bucovinei”, XXII- XXVIII, 1995-1996, p.355-372.
- Mănuță Mihai, *Facultatea de Teologie din Iași 1860-1864* în BOR, an LXXVIII, 1960, nr. 9-10, p. 872-904.
- Meleşcan, Diac. T., *Biserica Sf. Nicolae din Suceava*, în MMS, an LVI, 1980, nr. 9-12, septembrie-decembrie, p. 824.
- Miahai Iacobescu, *Dr. Silvestru Moraru-Andrievici (1818-1895)* în „Codrul Cosminului”. Serie nouă nr. 1 (11) 1995, p. 146-172.
- Mihail, P., *Starețul Paisie de la Neamț* în MMS, 1962, nr. 5-6, p. 444.
- Ignat Mircea, *Un cercetător mai puțin cunoscut a vestigiilor arheologice din Bucovine: Isidor cav. de Onciul* în „Suceava. Anuarul Muzeului Național al Bucovinei”, an XXIV-XXV, 1997-1998, p.346.
- Ștefan Mirela, *Cea mai veche monografie în limba română despre Bucovina* în „Suceava. Anuarul Muzeului Național al Bucovinei”, vol. XXI, 1994, p.204-211.

- Moisil Iuliu, *Enzenberg, general și guvernator al Bucovinei*, în „Arhiva Someșană”, 1937, nr. 21, p. 679.
- Moldovan, Pr. Conf. Ilie, *Rolul preotului în promovarea și cultivarea vieții religioasă morale în parohie*, în BOR, an XCVIII, 1980, nr.11-12, nov.-dec., p. 1144-1158.
- Morariu Constantin, *Amintiri - Procesul Arboroasei* în „Făt Frumos”, an V, 1930, nr.5, p. 159.
- Morariu Constantin, *O amintire din viața lui Ciprian Porumbescu* în „Junimea literară”, 1923.
- Morariu Dr. Aurel, *Câteva însemnări despre prima ocupație rusească în capitala Bucovinei*, în „Calendarul „Glasul Bucovinei” pe anul 1923, Institutul de Arte grafice și editură „Glasul Bucovinei”, Cernăuți, f.a,
- Morariu Dr. Silvestru, *„Cuvântarea Preasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Dr. Silvestru Morariu Andrievici la deschiderea congresului bisericesc al arhidiecezei bucovinene la 14/26 iulie 1882”*, în „Candela..” an I, nr. 2, 1 august 1882, p.71.
- Mucea, Andrei, *Biserica „Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul” din Arbore în MMS*, an XLI, 1965, nr. 3-4, (mart.-apr.) p. 201-207.
- Munteanu, *De la munte*, în „GMR”, an II, 1912, nr.8-9, 10 sept., p.135.
- Nandriș Grigorie, *Migrațiunile românești în Carpații Galiei și Moraviei*, în „Grai românesc” an. I, 1927,
- Nandriș Grigorie, *Românii din Carpații poloni* în „Ramuri-Drum Drept, an XVII, Craiova, 1925,
- Neaga Pr. Prof. Dr. N., *Un orientalist român: S.O. Isopescu (1878-1922)* în MMS, an XXXIII, 1957, nr. 5-7, mai-iulie, p.469
- Neaga Prof. Dr. Nicolae, *Un orientalist român: S.O. Isopescu (1878-1922)* în MMS, an XXXIII, 1957, nr.5-6, mai-iun., p. 468-472.
- Necula Pr. prof. dr. Nicolae, *Contribuția preotului profesor Dr. Vasile Mitrofanovici la dezvoltarea disciplinelor Teologiei practice* în „Studii Teologice”, Seria II, an XL, 1988, nr.5, sept.-oct., p. 104.
- Negruți Ecaterina, *Informații noi privind emigrările din Bucovina în prima jumătate a secolului al XIX-lea* în „Suceava. Anuarul Muzeului Județean Suceava”, vol. VIII,
- Negură, Ion, *Relații agrare din Bucovina sub stăpânirea habsburgică (1775-1918)* în „Ialomița Muzeul Județean”, 1983, p.543-560.
- Niculică, Alis, *Mișcarea corală în Bucovina*, „Analele Bucovinei”, IX, 1, 2002, p.
- Nistor Ion, *Bejenari ardeleni în Bucovina* în „Codrul Cosminului”, II-III, Cernăuți, 1927,
- Nistor Ion I., *Bucovinenii la Plevna, Memorii și acte*, în „Junimea literară, 1931, nr. 5-8, p. 151-152.
- Nistor Ion I., *Consecințele războiului de neatârnare asupra românilor din Bucovina și Basarabia*, în vol. „Războiul neatârării din 1877-1878” (Conferințe ținute la Ateneul Român), București 1927,
- O. Cudalbu Slușanschi, *Opera didactică a Mitropolitului Silvestru Morariu* în „Revista de pedagogie”, Caiet II, nov. 1937.
- Olaru, Marian, *Aurel Onciul și revista „Privitorul”*, „Analele Bucovinei”, I, 2, 1994, p. 281–289.
- Olaru, Marian, *Activitatea politică a lui Aurel Onciul, 1904–1918*, „Analele Bucovinei”, II, 2, 1995, p. 275–289.
- Olaru, Marian, *Lupta de emancipare națională, reflectată în paginile „Foi Societății pentru Literatură și Cultura Română în Bucovina*, „Analele Bucovinei”, I, 1, 1994, p. 85–97.
- Olaru, Marian, *Două memorii reprezentative pentru situația social-economică a românilor bucovineni la sfârșitul secolului al XIX-lea*, în „Analele Bucovinei”, București, II, 1995
- Olaru Marian, *Crezul politic al lui Aurel Onciul* în „Analele Bucovinei” an IV, 1/1997,
- Olaru, Marian, *Aspecte ale vieții politice în Bucovina la sfârșitul secolului al XIX-lea* (I), „Analele Bucovinei”, IV, 2, 1997, p. 399–423.

- Olaru, Marian, *Aspecte ale vieții politice în Bucovina la sfârșitul secolului al XIX-lea* (II), „Analele Bucovinei”, V, 1, 1998, p. 123–134.
- Olaru, Marian, *Lupta pentru tricolor și afirmarea identității naționale românești în Bucovina*, „Analele Bucovinei”, VI, 2, 1999, p. 387–406.
- Olaru Marian, *Ducatul Bucovinei și imperiul Austro-ungar. Dimensiunile politice ale raporturilor dintre provincie și centru la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea* în „Analele Bucovinei”, an IX, 1/2002, p.81-95.
- Olexandr Dobrjanskii „*Formarea organelor administrației provinciale a Ducatului Bucovinei*”, comunicare la Conferința internațională „Bucovina 1775-1862. Aspecte politice, sociale, economice, culturale și demografice”, Rădăuți 31 mai - 3 iunie 1996, în *Analele Bucovinei*”, an IV, 3/1997, p.785-788.
- Onciul Dimitrie, *Acte privitoare la instalarea episcopului Dosofteiu în Cernăuți, la 30 ianuarie/ 10 februarie 1782*, în „Candela”, an IX, 1890, nr. 2, februarie,
- Onciul Isidor de, *Ceva despre mersul și dezvoltământul culturii teologice și clericale în Bucovina* în „Candela”, an II, 1883, nr.2, 1 febr.,
- Onciul Isidor de, *Ceva despre mersul și dezvoltământul culturii teologice și clericale în Bucovina* în „Candela”, an II, 1883, nr.1, 1 ian.,
- Onciul Isidor, *Fondul religios gr. ort al Bucovinei*, în „Candela”, an 1889- 1890;
- OO., *Inteligența românească de origine slavă* în „GMR”, an I, 1911, nr.6, 12 febr., p.29. p.476.
- Pahomi Mircea, *Biserici din Bucovina*, în „Analele Bucovinei”, an III, 2/ 1996,
- Pahomi, Mircea, „*Jurământul Bucovinei*” față de Austria în anul 1777, „Analele Bucovinei”, VIII, 2, 2001, p. 319–329.
- Pahomi, Mircea, „*Jurământul Bucovinei*” față de Austria în anul 1777, VIII, 2, 2001, p. 319–329.
- Pahomi, Mircea, *Boieri și mazili – nobili bucovineni*, „Analele Bucovinei”, IX, 1, 2002, p.
- Pahomi, Mircea, *Boieri și mazili – nobili bucovineni*, IX, 1, 2002, p.
- Participantul, *Adunarea din Rădăuți* în „Viitoriul” an XI, 1914, nr. 8, 27 aprilie/ 9 mai, p. 54.
- Participantul, *Sfințirea casei naționale din Volovăț*, în „Patria” ,anul IV,1909, nr. 66, 26 septembrie, p. 3.
- Patraș Arhim. Teofil, Toma Jud. Iorgu N., vicepreședinte, jur. Eugen Tarnavschi, bibliotecar, *Apel*, în „Gazeta Bucovinei”, an VII, 1906, nr. 25, 29 iunie/12 iulie, p. 2.
- Patraș Teofil, președinte, *Anunț despre Internatul „Ștefan cel Mare” din Rădăuți* în „Viitoriul”, anul III, 1906, nr.15, 1/14 aug., p.118.
- Pentelescu Nicolae, *Români bucovineni în războiul pentru independența 1877-1878* în „MMS”, an LIII, 1977, nr.5-6, mai-iunie,
- Pentelescu, Pr. Nicolae *Un manuscris din secolul al XVIII-lea: inventarul bisericii Sfântul Dumitru - Suceava* în MMS, an XLI, 1965, nr.1-2, ian.-febr., p.95-100.
- Pintescu Florin, *Date statistice relative la populația germană din județul Rădăuți în perioada interbelică*, în „Codrul Cosminului”, Serie nouă, Suceava, nr.6-7, (16-17), 2000/2001
- Plătică Magistrant Mihai, *Canonistul Clementie Popovici. Contribuția lui la dezvoltarea dreptului bisericesc ortodox* în „Studii Teologice”, Seria II, an XIII, 1961, nr.5-6, mai-iunie, p.357.
- Pocitan, Pr. Dr. V, *Capela românească de la Lipsca* în BOR, Seria II, 1927, nr.8, (557), august, 458-467.
- Popescu Ioan, *De ce românii din Țara Fagilor sunt tratați în conformitate cu legea lui Murphy: adevărul învinge totdeauna în trei din șapte cazuri. I. Populația Bucovinei de până la răpire în lumina recensămintelor feldmareșalului Rumianțev* în „Glasul Bucovinei”, an I, 1994, nr.2,
- Popescu, Niculae M. *Preoția veche românească*, în BOR, an LIII, nr. 7-8, 1935, p. 327-331;

- Popovici Eusebiu, *Facultatea teologică din Cernăuți și celelalte școli teologice ortodoxe răsăritene* în „Candela”, an III, 1884, nr.9, septembrie, p. 540.
- Neaga Nicolae, *Un orientalist român: S.O. Isopescu (1878-1922)* în MMS, an XXXIII, 1957, nr. 5-7, mai-iulie, p.469
- Precop, Vasile, Bucovina în „Amintiri din închisoare” de Valeriu Braniște, „Analele Bucovinei”, V, 1, 1998, p. 67–79.
- Prelici, Epaminonda *Propuneri pentru înființarea cântării corale la cultul divin* în „Candela”, an XXIV, 1905, nr. 11, nov., p. 741-742.
- Prelipcean Vladimir, + *Preotul și profesorul Vasile Tarnavschi* în „Candela”, an LVII, 1946, p. 1-10;
- Prelipcean Pr. Prof. dr. Vladimir, *Profesorul preot dr. Vasile Gheorghiu* în „MMS”, an XXXVI, 1960, nr. 1-2, ian.-febr., p. 78-91.
- Procopciuc, Valerian I., *Învățători în viața literară și culturală a Bucovinei istorice*, „Analele Bucovinei”, VI, 2, 1999, p. 291–301;
- Prof. Petre Rezuș, *Prof. Dr. Nicolae Cotos* în „MMS”, an XXX, 1959, nr. 3-4, mart.-apr., p.372-373.
- Protocolant, *Adunarea generală a asociațiunii clerului din Bucovina*, în „Viitorul”, an IX, 1912, nr. 28-29, 19 iulie/1 august, p. 109-113.
- Puiu, I., *Biserica „Sf. Nicolae” din Rădăuți* în MMS, an XXXV, 1959, nr.7-8, iul.-aug., p. 473-479.
- Purici Ștefan, *Colonizări și imigrări în Bucovina între anii 1775-1948*, în „Analele Bucovinei” an, II, 2/1995, p. 357–373.
- Purici Ștefan, *Aspecte ale problemei minorităților naționale în Bucovina istorică între anii 1918 și 1940* în A.B., IV, nr. 2, 1997,
- Purici, Ștefan, *Dacoromânismul în conștiința și activitatea românilor din Bucovina (sfârșitul secolului al XVIII-lea – mijlocul secolului al XX-lea)*, „Analele Bucovinei”, V, 2, 1998, p. 313–331.
- Purici Ștefan, *Considerații privind administrația austriacă în Bucovina în perioada prepașoptistă*, în A.Bu., an XI, 2004, nr. 2,
- R.C. *Date biografice* în „Glasul Bucovinei”, an V, 1922, nr.1096, 6 oct., p. 2-3.
- Reli Simion, *Din trecutul românesc al școlii din Coțmani*, „Școla”, Cernăuți, an. VII, 1922, nr. 10-11,
- Reli Simion , *Din trecutul ceho-slovacilor așezați pe domeniile Fondului Bisericesc Ort. rom. al Bucovinei. Conferință festivă ținută în Aula Universității din Cernăuți cu prilejul aniversării independenței Statului ceho-slovac, în 28 octombrie 1931*, în „Candela”, an XLII, (1931), nr. 4-12, aprilie- decembrie, 1931,
- Reli Simion, *Comunități protestante din România veche, dispărute în masa ortodoxiei românești*, în Candela, an XLV, 1934, nr. 1-12, ianuarie-decembrie, p. 40-58.
- Reli Simeon, *Originea și evoluția istorică a costumului preoțesc la români*, în „Candela”, an XLVI, 1935, p. 71-116;
- Rezuș Prot. Dr. Petru, *Apologeți bucovineni* în „Altarul Banatului” an I, 1944, nr.5-6, mai-iunie, p.216-218.
- Rezuș, Pr. Prof. Petru, *În legătură cu academia duhovnicească de la Mănăstirea Putna*, în MMS, an XXXI, 1955, nr.9, sept., p.496-500.
- Rezuș Petru, *Biserica domnească din Rădăuți*, în MMS, an XXXIV, 1958, nr-1-2, ian.-febr., p. 70-75.
- Rezuș Pr. prof Petru, *Preotul profesor Alexiu Comoroșan* în MMS, an XXXVIII, 1962, nr.1-2, ian.-febr., p.53-56.
- Rezuș Petru, *Anii de studenție ai lui Ciprian Porumbescu. Contribuții biografice* în „Glasul Bisericii”, an XXIX, 1970, nr. 1-2, ian.-febr., p. 106.
- Sacerdoțianu Aurelian, *Eliberarea preoților din „rumânie” în secolul al XVII-lea în Țara Românească*, în BOR, an LXXXVI, 1968, nr. 11-12, p. 1392-1410;

- Saghin Dr. Ștefan, *Arhipresviterul Artemie berariu, Primredactor al „Candelei” (1883-1895)* în „Candela” an XXVI, 1907, nr.7, iulie, p. 449-451.
- Sbiera Dr. I. G., *Sunt sau nu îndătoriți preuții dreptcredincioși răsăriteni din Bucovina la plata taxei echivalentului pentru sesiea parohială ?* în „Candela”, an XXII, (1903), nr. 1, ianuarie, p.58.
- Sbiera Radu, *Scopul cabinetelor de citire*, în „Patria”, an I, 1897, 31 oct/12 nov., p. 1.
- Sbiera, prof. Dr. I. G., *Mișcarea bisericească a Românilor din Bucovina*. Extras din „Candela”, XV., Cernăuți, Tipografia Herman Copp, 1896.
- Schipor, Vasile, *Probleme ale cultivării limbii române în calendarele românești din Bucovina (1809–1918)*, „Analele Bucovinei”, I, 2, 1994, p. 311–319;
- Schipor, Vasile, *Pagini din viața culturală a Bucovinei istorice*, „Analele Bucovinei”, II, 1, 1995, p. 73–99.
- Schipor, Vasile, *Prozatori români în calendarele bucovinene din perioada 1811–1918*, „Analele Bucovinei”, III, 2, 1996, p. 333–347.
- Schipor, Vasile, *Destinul unei biblioteci din Bucovina*, „Analele Bucovinei”, VI, 1, 1999, p. 39–46.
- Schipor, Vasile, *Evoluția și destinul scrisului la Rădăuți. Un tablou cronologic*, „Analele Bucovinei”, VIII, 1, 2001, p. 51–68.
- Schipor, Vasile, *Calendarele și răspândirea lor în spațiul etnocultural românesc*, „Analele Bucovinei”, III, 1, 1996, p. 53–70;
- Schipor I. Vasile, *Centrul pentru Studiarea Problemelor Bucovinei. Destinul unui proiect științific* în „Analele Bucovinei”, an X, 2003, nr. 2, iulie-decembrie, p. 365-380;
- Schipor I. Vasile, *Bucovina istorică, elita bucovinenilor și Academia Română*, în „Analele Bucovinei”, an XII, 2005, nr. 1, ianuarie-iunie, p. 33-57
- Schipor I. Vasile, *Românii din Bucovina în reconstrucția societății civile*, în „Analele Bucovinei”, an XII, 2005, nr. 1, ianuarie-iunie, p. 192-196.
- Sciri mărunte. Călindare de propagandă*, în „Gazeta Bucovinei”, an III, (1893), nr. 86, 31 oct./12 nov. 1893, p. 3.
- Sembratowicz și Bucovinei*, în „Gazeta Bucovinei, an III, (1893), nr. 49, 24 iunie/ 6 iulie 1893, p. 2.
- Sentinela de la Prut, *Uneltirile uniților contra bisericei ortodoxe*, în „Gazeta Bucovinei”, an IV, (1893) nr. 5, 16/28 ian.1893, p. 2-3.
- Sevastița Irimescu, *Relațiile societăților culturale din Bucovina cu celelalte provincii românești* în „Suceava. Anuarul Muzeului național al Bucovinei”, XXI, 1994, p.227-235.
- Simiganovschi V., *Cel mai nou circular consistorial* în „Viitoriul”, an VI, nr. 24, 15/28 dec., p.190.
- Slevoacă Ștefan, *Dare de seamă festivă* în vol. „Cincizeci de ani (o sută de semestre) de existență 1884-1934, Cernăuți, 1935, p.42.
- Slușanschi Emil, *Cine sunt patrioții austriaci?* în „Neamul românesc” (București), An. X, nr. 29, 19 iul. 1915, p. 6-8
- Spiru, Ioan *Biserica și satul românesc*, în BOR, an XCVII, 1979, nr.3-4, p. 511-525 ș.a.
- Stan Simina Octavia, *Mișcarea cultural-națională în Bucovina în a doua jumătate a secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea*, în „Analele Bucovinei”, anul XIII, 2006, nr. 2, p. 519-520,
- Stoicescu, Nicolae *Regimul fiscal al preoților din Țara Românească și Moldova până la Regulamentul organic*, în BOR, an LXXXIX, 1971, nr.3-4, p. 335-354;
- Stempel, Gabriel, *Copiști de manuscrise românești, I*, București, Editura Academiei RSR, 1959,
- Sulică Nicolae, *Preoții de la biserica Sfântul Nicolae din Brașov ca precursori ai lui Coresi*, în Ath, 1939, nr. 1, p. 31-44; nr. 2, p. 127-134; nr. 3, p. 253-261; nr. 4, p. 344-359;
- Șerbănescu Niculae, *Atitudinea preoțimii ortodoxe față de dreptele năzuințe ale poporului*, în BOR, an LXXV, nr. 3-4, 1957, p. 220-242;

- Șesan M., *Patru documente episcopale* în vol. „La cinci ani de existență. Dare de seamă și comunicări”, Suceava, Tipografia Mitropoliei Suceava, 1947, p.47.
- Șesan Valerian , + *Clementie Popovici* în „Candela”, an 1938, nr. 1-2, p. 62-73
- Șesan, M. *Patru documente episcopale* în vol. „La cinci ani de existență. Dare de seamă și comunicări”, Suceava, Tipografia Mitropoliei Suceava, 1947, p.47.
- Șesan, Milan P., *Biserica Sf. Ilie Suceava*, în MMS., an XXXV, 1959, nr. . - 1-2, ian.-febr., p.80-86;
- Ștefanovici Sofia, *Istoricul și activitatea „Societății Doamnelor Române din Bucovina”* în vol. „Românii din Bucovina”, Cernăuți, 1906, p.75-78.
- Ștefureac, Șt. *Biserica, Școala și Limba* în „Revista Politică, anul II, 1887, nr. 2,1 iunie, p. 4.
- Tarnavschi Dr. Ipolit, *Istoricul „Internatului Ștefan cel Mare” de băieți ort. or. în Rădăuți*, în vol. „Românii din Bucovina”, Cernăuți, 1906, p.57-62.
- Tarnavschi Dr. Ipolit, *Istoricul Internatului Ștefan cel Mare de băieți ortodocși români în Rădăuți*, în vol. „Românii la 1906”, p. 69.
- Tarnavschi Dr. Ipolit, *În atenția domnilor candidați de preoție*, Viitoriul, an IX, nr. 22, 31 mai/ 13 iunie 1912
- Tarnavschi Dr. Ipolit, *În atenția domnilor candidați de preuție* în „Viitoriul”, an IX, 1912, nr.22, 31 mai&13 iun., p.86.
- Tarnavschi Dr. Teodor, *Prof. Dr. Vasile Mitrofanovici, primredactor „Candelei” (1882-1884)* în „Candela”, 1907, p. 442-448.
- Tarnavschi T., *Dare de seamă asupra predicilor și cuvântărilor populare de Roman Bărgăuan* în „Candela”, an XXI, 1902, nr.6, iunie, p.422-424
- Tarnavschi Teodor , *Prof. Dr. Vasile Mitrofanovici* în „Candela”, an XXVI, 1907, p. 442-448.
- Tcaciuc – Albu N., *Intrarea Rușilor în Cernăuți (1914) (Note zilnice)*, în Calendarul „Glasul Bucovinei” anul 1940, an XXII, 1940, p.160.
- Tighiliu Iolanda, *Lumea clerului monahal și a clerului de mir în veacurile XVI-XVII*, în SMIM, București, 16, 1998, p. 117-140;
- Torrecvemada, *Ceva despre „stolă”*, în „Viitoriul”, an I, 1904, nr. 13, 15/28 dec., p.102-103
- Țugui Pavel, *Populația Bucovinei între anii 1772-1774* în vol. „Bucovina. Istorie și cultură”, Editura Albatros, București, 2002, p.27-51.
- Țurcan,Dr. I. *Cuvântarea Prea Venerabilității Sale d-lui Arhiepiscop Mitrofor ... pronunțată în senatul imperial în ședința din 25 aprilie 1894 în cauza îmbunătățirii salariului preoților de păstorie în Bucovina*, în „Candela”, an XIII, 1894, nr. 5, mai, p.291-295.
- U.T.a. *Iar „teologii absolvanți”*, în „Viitoriul”, an X, 1913, nr. 5, 28 martie/10 aprilie, p.37.
- Un „mare pericol” pentru ortodoxismul din Bucovina*, în „Gazeta Bucovinei”, an I, nr. 45, 3/15 oct 1891, p. 4-5.
- Un candidat necăjit, *Stări anormale*, în „Viitoriul”, an IX, 1912, nr. 15, 19 aprilie/2 mai, p.58.
- Un cunoscător, *Din viața studenților noștri în teologie* în „Viitoriul”, an VIII, 1911, nr. 15-16, 27 aug./9 sept., p. 115.
- Un preot român, *Correspondențe. Domnule redactor!* în „Viitoriul”, an IV, 1907, nr. 22, 1/14 dec., p.178.
- Un preot, *Institutul seminarial*, în „Viitoriul” an I, 1904, nr.9, 15/28 oct., p. 69.
- Un răzăs, *Rezășimea noastră*, în „Gazeta Bucovinei”, an II, (1892), nr. 68, 27 aug./8 sept. 1892, p. 2.
- Un teolog absolvant, *Iar teologii absolvanți*, în „Viitoriul”, an IX, nr. 32 și 33, 17/30 septembrie, p.128.
- Ungureanu Constantin, *Colonizări și emigrări în Bucovina între anii 1775-1848*, în A.B., an II, 2/1995, p.357-373;

- Ungureanu Constantin, *Populația Bucovinei în preajma anexării ei de către Austria* în „Țara Fagilor”. Almanah cultural-literar al românilor nord-bucovineni, Cernăuți-Târgu-Mureș, an V, 1996,
- Ungureanu, Constantin, *Procese etnodemografice în Bucovina în timpul administrației militare (1775)*, „Analele Bucovinei”, V, 1, 1998, p. 101–121; V, 2, 1998, p. 333–350.
- Ungureanu Constantin, *Procese migraționiste în Bucovina în timpul administrației galițiene* în „Analele Bucovinei”, an VI, 2/1999, p. 347–367.
- Ungureanu, Constantin, *Alegătorii din Bucovina către anul 1910*, „Analele Bucovinei”, IX, 1, 2002, p. V.V. + *Părintele Grigorie Costaș* în „GMR”, an I, 1910, nr.1, 18 nov., p.13-14.
- Valenciuc Dumitru, *Fapte uitate din Bucovina de altădată*, în „TV”, an. III, (LXIX), nr. 11-12, noiemb.-dec., 1993,
- Valenciuc Dumitru, *Mitropolitul Silvestru Morariu Andrievici, o voce a demnității ortodoxe și românești* (Postfață) la Silvestru Morariu Andrievici, „Proprietățile fundamentale ale Bisericii gr. or. în Bucovina după istorie, așezămintele canonice și legile de stat”, Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Suceava, 2004.
- Valenciuc Dumitru, „*Biblioteca populară bucovineană*” –un vis împlinit în „Candela”, Revistă de teologie și cultură a Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, an XIX, 2009, nr.9-10, sept.-oct., p.40-44.
- Valenciuc Ioan Paul, *Mitropolitul Bucovinei, Vladimir de Repta și comunitatea evreilor din Cernăuți* în „Analele Bucovinei” an XVII, 2010, nr.1 (34), p. 109-116
- Valenciuc, Pr. D. *Fapte uitate din Bucovina de altădată*. – în „Teologie și Viață”, an III, 1993, nr. 11-12, nov-dec., p. 127-138
- Vasile Bumbac, *Societatea „Clubul român” din Suceava* în vol. „Românii din Bucovina”, Cernăuți, 1906,
- Vasilovici Leon, în *Deșteptarea*, an VII, 1899, nr.18, 27 sept., p. 142-143.
- Vatamaniuc Dimitrie, *Bukowina-Institut într-o nouă etapă a dezvoltării sale*, în „Analele Bucovinei”, an X, 2003, nr. 2, iulie –decembrie, p. 485-486;
- Vedeanu Gh. Filaret, *Biserica Înălțarea Sfintei Cruci (Călugărița)* în „MMS”, 1976, nr. 9-12., sept-dec., p.777-779.
- Vicoveanu Ioan , *Profesorul Gheorhe V. Mandicevschi (1870-1907)* în „MMS”, XLIV, 1968, nr. 1-2, ian.-febr., p.90-91.
- Vicoveanu Ioan, *Preotul profesor Isidor Vorobchievici* în „MMS”, an XXXVI, 1960, nr. 9-12, sept.-dec., p.675.
- Vicoveanu Ioan, *Un iscusit cântăreț bisericesc de altădată; arhidiacon Mihai Ursuleac, 1863-1928* în „MMS”, an XLII, 1966, nr.5-6, mai-iun., p.365-367.
- Vișanu, *Societatea „Vladimir” din Vatra Dornei* în „Viitorul”, an V, 1908, nr.5,15(28) februarie, p. 29.
- Vișanu, *Societatea „Vladimir” din Vatra Dornei* în „Viitorul”, an V, 1908, nr.4, 15/28 febr.,p.29.
- Vizitiu Mihai, *Popa Virginia, Istoria învățământului teologic superior din Moldova și Bucovina*, în „Teologie și Viață”. Revistă de gândire și spiritualitate, an 2007, nr. 1-6.,
- Voiutschi prof. Emilian, *Sisteme principale morale filosofice și diferite principii morale filosofice* („Candela”, 1903, 457-473, 533-541, 605-613, 694-701, 780-786);
- Voiutschi, Prof. Dr. Emilian *Proiect de normativ pentru ocuparea parohiilor* în „Candela” an XIV, 1895, nr. 5. mai, p.452.
- Voiuțchi Emilian *Istoria și literatura moralei de la finea timpului apostolic până la Constantin cel Mare (70-323)* în „Candela” (1904, p. 757-765); 1905, 18-25, 94-100, 161-168, 228-234, 295-305)

- Voiuțchi Emilian, *Istoria și literatura moralei creștine, periodul II. De la Constantin cel Mare până la îndeplinirea desbinării dintre biserica răsăriteană și cea apuseană i.e. de la 323-1054* (190, 289-297, 350-357, 414-422, 482-489, 542-552, 605-612, 667-674, 730-738; 1907, 18-23, 89-94).
- Voloșciuc, pr. D., *Biserica Adormirea Maicii Domnului din Mănăstirea Humorului*, în MMS, an XLI, 1965, nr.5-6, mai-iunie, p.311-317.
- Vrânceanu A., *Mersul politicii române în Bucovina* în „Privitorul”, Cernăuți, an II, 1902, nr. 12, 15 oct., p.2.
- Zero. *Serbarea jubiliară din Volovăț* în „Patria”, 1898, nr. 169, 26 august/7 septembrie, p.3;
- Zugrav Ioan, *Atanasie Gherman (1873-1916)* în „Candela”, 1926, nr. 8-9, aug.-sept., p. 221-222.
- Zugrav Ioan, *Preoții noștri. Isaia Zugrav* în „Cuvântul Preoțesc, an IV, 1937, nr.9, 1 mai, p.7.
- Zugrav, I., „*Când am fost la Rădăuți de-nvățam carte...*” în MMS, an XLIII, 1967, nr.3-4, mart. - apr., p.306-308.
- Zugrav, Ioan, *Biserica Sf. Onufrie de lângă Siret* în MMS, an XXXVII, 1961, nr. 1-2, ianuarie - februarie, p.81-84.
- Zugrav, Pr. Prof. I., *Un pomelnic manuscris* în MMS, an XXXVII, 1961, sept.-dec., p. 674-682.
- Zugrav Ioan, „*Când am fost la Rădăuți de-nvățam carte...*” în MMS, an XLIII, 1967, nr.3-4,
- Zugrav Ioan, *Biserica Sfântul Ilie de lângă Suceava* în MMS, an XLV, 1969, nr. 10-12, nov. -dec., p. 646-657.
- Zugrav Ioan, *Cărți de preoție păstrate la bibliotecile mănăstirilor Sf. Ioan cel Nou, Suceava și Dragomirna* în „MMB”, an XLIX, 1973, nr.5-6, mai-iunie, p.332.
- (Ștefureac Șt.), *Biserica, Școala și Limba* în „Revista Politică”, anul II, 1887, nr. 2, 1 iunie, p. 4
- *** „*Tarifa stolei*” în *eparchia ortodoxă a Bucovinei* în „Gazeta Transilvaniei”, 1892, nr. 119, 30 mai/11 iun., p. 3.
- *** + *Arhimandritul Emanuil Ciuntuleac* în „Candela”, an XXII, 1903, nr.7, iulie, p. 453-455.
- *** *O mare binefăcătoare* în „Foaia Poporului”, 1910, nr. 20, 24 aprilie, p.5-6.
- *** *Preotul trebuie să facă politică*, în „Viitoriul”, an IX, 1912, nr.6, 9/22 febr., p.21-22.
- *** „*Biserica viitorului în Bucovina*”, în „Gazeta Bucovinei”, an II, (1892), nr. 18, 1/ 13 martie 1892, p.2.
- *** „*Gazeta Polska*”, în „Glasul Bucovinei”, an III, (1893), nr. 45, 10/22 iunie 1893, p. 2.
- *** „*Tarifa stolei*” în *eparchia ortodoxă a Bucovinei* în „Gazeta Transilvaniei”, 1892, nr. 122, 3/15 iunie, p.3.
- *** + *Bărbatu de a căruia faptă de rară nobleță s-a împlutu țara* în „Candela”, an XIII, 1894, nr.2, febr., p. 116-118.
- *** + *Dimitri Seleschi* în „Candela”, an XIII, 1894, nr. 8, aug., p. 508-509.
- *** + *Emilianu Cozubu* în „Candela”, an XIII, 1894 nr.11, nov., p. 708-710.
- *** + *Exarhul Ioan Berariu* în „Candela”, an XIV, 1895, nr.12, dec., p. 582.
- *** + *George Bilașevschi* în „Candela”, an XX, 1901, nr.1, ian., p. 87.
- *** + *Isidor cavalier de Onciul* în „Candela”, an XVI, 1897, p.118-124.
- *** *A doua promoție „sub auspiciis Imperatoris” la facultatea de teologie din Cernăuți* în „Candela”, an XXXI, 1912, nr. 8, august, p.439-445.
- *** *Academia Ortodoxă* în „Viitoriul”, an VIII, 1911, nr.20, 15/28 octombrie, p. 147.
- *** *Activitatea învățătorilor ruteni* în „GMR”, an I, 1911, nr. 19, 3 nov., p.227.
- *** *Activitatea societății pentru cultura și literatura poporului român din Bucovina* în „Gazeta Bucovinei”, an VI, 18/30 ian. 1896, nr 5, p.3.
- *** *Actu de fundațiune* în „Candela”, an II, 1883, nr.11, nov., p.624-625.

- *** *Adunarea constituantă a societății „Internatul român de băieți ort.-orient. în Sirete”* în Petru Popescu, *Istoricul Societății „Internatul român de băieți ortodox orientali” în Sirete* în vol. „Români din Bucovina”, Cernăuți, 1906, p.54.
- *** *Adunarea din Costești*, în „GMR”, an I, 1911, nr.20, 30 nov., p.252-253.
- *** *Adunarea extraordinară a Asociațiunii clerului ort. or. din Bucovina din 1/14 mai a.c.* în „Candela”, an 1914, p.307-310.
- *** *Adunarea generală a „Asociațiunii clerului ort. or. din Bucovina”*, în „Candela”, an XXV, 1906, nr. 1, ianuarie, p.76
- *** *Adunarea generală a „Asociațiunii clerului ort. or. din Bucovina”* în „Candela”, an XXVI, 1907, nr. 1, ianuarie, p.62.
- *** *Adunarea generală a „Asociațiunii clerului ort. orient. din Bucovina*, în „Candela”, an XXIII, 1904, nr. 12, decembrie, p.802.
- *** *Adunarea generală a „Asociațiunii clerului ort. orient. din Bucovina*, în „Candela”, an XXIII, 1904, nr. 12, decembrie, p.802.
- *** *Adunarea generală a „Asociațiunii clerului ort. orient. din Bucovina*, în „Candela”, an XXIII, 1904, nr. 12, decembrie, p.800-801.
- *** *Adunarea generală a Asociațiunii clerului*, în „Candela”, XXI, nr. 6, iunie, p. 390- 396.
- *** *Adunarea generală a Asociațiunii clerului* în „Candela”, an XVIII, 1899, nr. 2, februarie, p.141.
- *** *Adunarea generală a asociațiunii clerului din Bucovina* în „Viitoriul. Foaie clericală independentă”, an IX, 1912, nr. 28 și 29, 19 iulie/1 august, p. 112.
- *** *Adunarea generală a Asociațiunii clerului* în „Candela”, an XXII, 1903, nr. 7, iulie, p. 448-
- *** *Adunarea generală a Asociațiunii clerului* în „Candela”, XVIII, 1899, nr. 2, februarie, p. 140-141.
- *** *Adunarea generală a Asociațiunii clerului*, Candela,an XXII, nr. 7, iulie 1903, p.448-449.
- *** *Adunarea generală a Asociațiunii clerului ort. or. din Bucovina*, în „Candela”, an XX, 1901, nr. 6, iunie, p. 428-438.
- *** *Adunarea generală a Asociațiunii clerului ort. or. din Bucovina*, în „Candela”, an XX, 1901, nr. 6, iunie, p. 428-438.
- *** *Adunarea generală constituantă a societății „Vladimir”*, în „Candela”, an XXIV, 1905, nr.9, septembrie, p.618-619.
- *** *Adunarea generală estraordinară a Asociațiunii clerului gr. or. din Bucovina*, în „Patria”, an II, 1898, nr. 129, 10/22 mai, p. 2-3.
- *** *Adunarea generală estraordinară a Asociațiunii clerului gr. or. din Bucovina*, în „Patria”, an II, 1898, nr. 129, 10/22 mai, p. 2-3.
- *** *Adunarea generală extraordinară a Asociațiunii Clerului gr. or. din Bucovina* în „Candela”, an XVII, 1898, nr. 6, iunie, p. 287.
- *** *Adunarea preoților gr.or. ruteni, Deșteptarea*, an X, 20 iunie/3 iulie, 1902, nr. 47, p. 3
- *** *Adunarea preoților* în „Candela”, an XIII, 1894, nr. 5, 1 mai, p.286.
- *** *Adunarea rutenilor* în „Deșteptarea”, an XI, 1903, nr. 51, 29 iunie/12 iulie, p.2.
- *** *Adunarea rutenilor*, în *Deșteptarea*, an X, 27 iunie/ 10 iulie, 1902, nr. 49, p. 3
- *** *Afacerea ecuivalentului dărilor* în „Candela”, an XXII, 1903, nr.7, iulie, p.374-375.
- *** *Alu treilea peregrinagiu la veneratele relicuie ale s.m.m. Ioanu Nou de la Suceavă* în „Candela”, an X, 1891, aug., p.502-517.
- *** *Alu treilea peregrinagiu la veneratele relicuie ale s.m.m. Ioanu Nou de la Suceavă* în „Candela”, an X, 1891, aug., p.510.
- *** *Alu treilea peregrinagiu la veneratele relicuie ale s.m.m. Ioanu Nou de la Suceavă* în „Candela”, an X, 1891, aug., p.510.
- *** *Alumnii români din Roma*, în „Unirea”, an VII, (1897), nr. 43, 13 nov. 1897, p. 370-371.

- *** *Anunț* în „Viitoriul”, an VI, 1909, nr. 15, 1/14 august, p.119.
- *** *Apel către prea venerabila preoțime* în „Viitoriul”, an IV, 1907, nr.8, 15/28 aprilie, p.62.
- *** *Asilul pentru studenții români în Cernăuți* în „Gazeta Bucovine”, an VI, 1896, nr. 29,
- *** *Asociațiunea clirului ort. or. din Bucovina*, în „Candela”, an XVIII, 1899, nr. 5, mai, p.340.
- *** *Asociațiunea clerului* în „Candela”, an XX, 1901, nr. 5, mai, p. 363.
- *** *Asociațiunea clerului ort. or. din Bucovina*, în „Viitoriul” an V, 1908, nr. 20, 14/ 28 nov. , p. 153.,
- *** *Asociațiunea clirului ort. or. din Bucovina* în „Candela” an XVIII, 1899, nr. 5, mai, p. 341.
- *** *Avansamentele în dieceza noastră*, în „Patria”, an I, 1898, nr. 74, 21 de./2 ian., p. 2.
- *** *Avis Românilor din distr. Storojinețului*, în „Patria”, an V, (1910), nr. 11, 10 februarie 1910, p. 3.
- *** *Barbarie căzăcească* în GMR, an II, 1912, nr.3, 4 mai, nr.47.
- *** *Beneficiu sau sinecură ?* în „Viitoriul”, an VII, 1910, nr.3, 1/14 febr., p.17-18.
- *** *Ca pânea spicioasă legănată de vântu* în „Candela”, an VIII, 1889, nr.7, 1 iulie, p. 438.
- *** *Ca pânea spicioasă legănată de vântu* în „Candela”, an VIII, 1889, nr.7, 1 iulie, p.439.
- *** *Cabinet de cetire pentru popor* în „Deșteptarea”, an III, 1895, nr. 18, 15/27 sept., p. 146-147.
- *** *Care comunități religioase sunt în Austria legal recunoscute din partea statului* în „Candela” an XVII, 1898, nr. 10, oct., p.540.
- *** *Cas de moarte* în „Candela”, an XVI, 1897, nr. 1-2, ian.-febr., p.75.
- *** *Cauza internatului nostru* în „Gazeta Bucovinei”, an VI, 1896, nr.38, 12/24 mai, p. 1.
- *** *Cazul Poeni*, în „Patria” an V, (1910), 12 iunie 1910, nr. 45, p. 1.
- *** *Cazuri de moarte* în „Candela”, an XXVIII, 1909, nr. 4, apr., p. 261.
- *** *Cătră publicul mare al Românilor bucovineni* în „GMR”, an II, 1912, nr. 6-7, 29 iulie, p. 93.
- *** *Către preoții dreptcredincioși răsăriteni* în „Candela”, an XXI, 1902, nr.2, febr., p.120.
- *** *Către publicul român* în „Revista Politică”, an I, 1886, 15 mai, p.1.
- *** *Chestiunea mitropolitului Sembratowicz*, în „Gazeta Bucovinei”, an III,(1893), nr. 47, 17/29 iunie 1893, p. 2.
- *** *Ciangăii bucovineni din Ungaria*, în „Patria”, an II, (1898), nr. 111, 25 martie/ 6 aprilie 1898, p. 3.
- *** *Ciangăii din Bucovina*, în „Patria”, an II, (1898), nr. 107, 15/17 martie 1898, p.3
- *** *Comitetul societății „Vladimir” din Vatra-Dornei* în „Candela”, an XXIV, 1905, nr.11, noiembrie, p.744.
- *** *Competența autorităților administrative cu privire la tarifa stolei* în „Candela” an XVII, 1898, nr. 6, iunie, p.285.
- *** *Comunicări*, „Candela”, 1895, p. 181.
- *** *Conferința pastorală din Protoprezviteria Rădăuțului pe anul 1887* în „Candela”, an VII, 1888, nr. 3, 1 martie, p. 160.
- *** *Conferințele pastorale* în „Viitoriul”, an III, 1906, nr. 11, 1/14 iunie, p.82.
- *** *Conferințele pastorale* în „Viitoriul”, an III, 1906, nr. 11, 1/14 iunie, p.82.
- *** *Conferințele pastorale* în „Viitoriul”, an VI, 1909, nr.20, 15/28 oct., p. 159.
- *** *Conferințele pastorale*, în „Viitoriul”, an III, 1906, nr. 11, 1/14 iun., p.81.
- *** *Congresul românilor de peste hotare aflători în țară. 15 martie 1915*, București, 1915, p. 11-23.
- *** *Corespondență, Din Ruși Moldovița ni se scrie*, în „Revista Politică” (Suceava), an IV, 1889, nr.13, 1 iul., p. 7.
- *** *Crearea de posturi nouă în dieceză*, în „Viitoriul”, an X, 1913, nr. 18, 8/21 septembrie, p.113-114.
- *** *Cronică* în „Candela”, an XXII, 1903, nr. 12, decembrie, p. 732-733.
- *** *Cronică. + Isidor Vorobchievici* în „Candela”, an XXVII, 1903, nr. 10, oct., p.672.

- *** *Cronică. + Nistor Vorobchievici în „Candela”, an XXII, 1903, nr. 1, ian, p. 65.*
- *** *Cronică. Adunarea generală a Asociațiunii clerului ort. or. din Bucovina”, în „Candela”, an XXVI, 1907, nr. 1, ian., p. 60- 63.*
- *** *Cronică. Adunarea generală a Asociațiunii clerului ort. or. din Bucovina în „Candela”, an XXVI, 1907, nr. 1, ianuarie, p. 60- 63.*
- *** *Cronică. Adunarea generală a Asociațiunii Clerului, Candela, an XXI, 1902, p. 396.*
- *** *Cronică. În 20 octomvre/1 Noemvre 1888 în „Candela”, an VIII, 1889, nr.7, 1 iulie, p.430.*
- *** *Cronică. Jubileu Înaltu Prea Sântiei Sale părintelui Arhiepiscopu și Mitropolitu Dr. Silvestru Morariu Andrievici în „Candela”, an XII, 1893, nr.7, 1 iulie, p.476.*
- *** *Cronică. Pentru parochi, în „Candela”, XXI, 1902. nr. 5, mai, p. 328.*
- *** *Cu privire la unirea bisericeii orientale ortodoxe cu biserica romano- catolică, în „Candela”, 1895, an XIV,*
- *** *Cum are să fie purtarea preotului ortodox față cu membrii celorlalte confesiuni creștine ? în „Candela”, an XXVII, 1908, nr. 12, dec., p.735..*
- *** *Cursul de înplitire în Frătăușul nou, Rev. Pol. an Iv. 14 august 1889, nr. 16, p.9- 10.*
- *** *Cuvântare la înaugurarea adunărilor păstorale în ținutul Cernăușilor în „Actele adunărilor păstorale în ținutul protoprezviteral al Cernăușilor”, p.19.*
- *** *Cuvântarea înaltu Preasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit la înnoirea bisericii preacuvioasei m. Parascheve din Cernăuși 14 oct 1882, în „Candela”, an I, nr. 5, 1 nov. 1882, p. 240-248.*
- *** *Cuvântarea Prea Venerabilității Sale d-lui Archiprezviter Mitrofor Dr. I. Țurcan pronunțată în senatul imperial în ședința din 25 aprilie 1894 în cauza îmbunătățirii salariului preoșilor de păstorie în Bucovina, în „Candela”, an XIII, 1894, nr. 5, mai, p.291-295.*
- *** *Cuvântarea Prea Venerabilității Sale d-lui Archiprezviter Mitrofor Dr. I. Țurcan, pronunțată în senatul imperial în ședința din 25 aprilie 1894 în cauza îmbunătățirii salariului preoșilor de păstorie în Bucovina în „Candela”, an XIII, 1894, nr. 5, mai, p.293.*
- *** *Cuvântul cei dintâi președinte al Asociației în vol. „Cincizeci de ani (o sută de semestre) de existență. 1884-1934”, Cernăuși, 1935, p.70-71.*
- *** *De ale „Școlii române” în „Revista Politică”, an III, 1888, nr. 18, 1 oct., p.3- 4.*
- *** *De ale noastre, în „Viitorul”, an IX, 1912, nr.8, 28 febr./7 mart., p.29-30.*
- *** *De ale școlii în „GMR”, an I, 1911, nr.7, 28 febr., p. 38.*
- *** *De ecuivalentul de impositiv sunt scutite numai fundațiunile umanitare, nu însă și cele menite pentru folosul public în „Candela”, an XXX, (1911), nr. 2, febr., p. 107-108.*
- *** *De la țară în „GMR”, an II, 1912, nr. 8-9, 10 sept., p. 134.*
- *** *De la țară. Din Jadova în „GMR”, an I, 1911, nr.19, 3 nov., p.233-234.*
- *** *Demonstrațiunea contra Mitropolitului Sembratovici, în „Gazeta Bucovinei”, an III, (1893), nr. 94, 28 nov./10 dec. 1893, p. 3.*
- *** *Desființarea seminariilor gr. cat. în „Gazeta Bucovinei” an. III, nr 55, din 14/22 iulie 1893, p. 3.*
- *** *Despre mitropolitul Vladimir al Bucovinei, în „BOR”, anul 44, Seria II, 1926, nr.5(542),mai,*
- *** *Despre mitropolitul Vladimir al Bucovinei, în „BOR”, anul 44, Seria II, 1926, nr.5(542),mai,p.287-288.*
- *** *Despre sprijinirea presei din partea creștinului ortodox-oriental în general și din partea clerului nostru în special, temă citită de expozitul parohial Ștefan Cepișca la conferința pastoral a districtului Siretului în 21 octombrie(3 noiembrie)1903 în „Candela”, an XXIII, 1904, nr.2, februarie, p. 127.*
- *** *Deșteptarea, an X, 1902, nr. 67, 29 aug./10 sept., p.3.*
- *** *Deșteptarea, an. VI, 1898, nr. 3, 1/13 febr. p.23.*
- *** *Din Costești în „GMR”, an II, 1912, nr.5, 20 iunie, p.78.*

- *** *Din raportul Arhimandritului Blajevici către Consistor* apud Dr. Simion Reli, *Propaganda catolică austriacă...*, p. 9
- *** *Din țară* în „GMR”, an I, 1910, nr.1, 18 nov., p.10.
- *** *Din țară* în „GMR”, an I, 1910, nr.1, 18 nov., p.13.
- *** *Din țară* în „GMR”, an I, 1910, nr.1, 18 nov., p.9.
- *** *Din țară* în GMR, an I, 1910, nr.2, 7 dec, p. 14.
- *** *Din viața societăților* în „Patria”, an III, 1899, nr. 243, 24 febr / 8 martie, p.3.
- *** *Directorul Internatului de studenți români la Cernăuți*. în „Gazeta Bucovinei”, an VI, 1896, 11/23 iulie, p.2.
- *** *Dotățiunea clerului nostru*, în „Viitoriul”, an I, 1904, nr. 9, 15/28 oct., p. 67.
- *** *Dotățiunea clerului nostru*, în „Viitoriul”, an I, 1904, nr. 9, 15/28 oct., p. 67.
- *** *Episcopie romano-catolică în Cernăuți*, în „Deșteptarea”, an XII, nr. 1, 1/14 ianuarie 1904, p.5
- *** *Evenimente din viața poporului rutean prezentate în lumina lor adevărată de un rutean obiectiv*, în „Gazeta Bucovinei”, an II, (1892), nr. 96, 3/15 dec. 1892, p. 3-4.
- *** *Excursii de studii*, în „Viitoriul”, an IX, 1912, nr.27, 5/18 iulie, p.105.
- *** *Frați Români* în „Deșteptarea”, an X, 1902, nr. 62, 11/24 august, p.3.
- *** *Fundațiune nouă* în „Candela”, an XIII, 1894, nr. 10, oct., p. 650.
- *** *Fundațiune nouă* în „Gazeta Bucovinei”, an V, 1895, nr.54, 9/21 iulie, p.3
- *** *Fundațiune nouă*, în „Deșteptarea”, an XII, 1904, nr.27, 4/17 aprilie, p.2.
- *** *Fundațiunea „Dr. Vasile Găină”* în „Candela”, an XXVII, 1908, nr.12, dec., p. 736.
- *** *Glasul nostru*, în „Cuvântul Preoțesc”, an VII, 1940, nr. 2, 1-29 februarie, p. 1
- *** *Halal să ne fie!*, în „Foaia Poporului”, nr. 8 din 30 ian. 1910, p. 6.
- *** *Iar teologii absolvanți*, în „Viitoriul”, an IX, 1912, nr.32-33, 17/30 sept.,p. 128.
- *** *Iezuiții și prozelitismul în Bucovina* în „Pravoslavnaea Bucovina”, an VI, (1898), nr. 6, 15/27 aprilie 1898,
- *** *Iezuiții și prozelitismul în Bucovina*, în „Patria”, an II, (1898), 26 aprilie/ 8 mai 1898, p. 2.
- *** *Incerări de polonizare în Siret*, în „Gazeta Bucovinei”, an IV, 1894, nr. 3, 9/21 ian. 1894, p. 3.
- *** *Informațiuni. Inundarea Bucovinei cu galițieni*, în „Patria”, an III,(1899), 1/ 13 aug. 1899, nr. 305, p. 3
- *** *Institutul Biblic Românesc din Suceava*, în „Candela” an XXXIII, 1914, nr. 5, mai, p. 354.
- *** *Instituțiunea bibliotecilor în dieceza noastră* în „Viitoriul”, an II, 1905, nr. 3, 1/14 febr.,p.19.
- *** *Inteligența noastră și cabinetele de lectură* în „Gazeta Bucovinei”, an V, 1895, nr. 88, 5/17 nov., p.4.
- *** *Internatele noastre și preoțimea* în „Viitoriul”, an III, 1906, nr. 17, 1/14 sept., p. 131.
- *** *Internatul de băieți români din Cernăuți* în „Viitoriul”, an III, 1906, nr.19, 1/14 oct., p.150.
- *** *Internatul din Rădăuți* în „Patria”, an IV,1909, nr. 84, 28 nov. , p. 4.
- *** *Internatul român de băieți ort. or. în Sirete* în „Viitoriul”, an VI, 1909, nr. 11, 1/14 iunie, p.88.
- *** *Interpelațiunea deputatului prof. C. Popovici*, în „Candela”, an XXIV, 1905, nr. 3, martie, p.205.
- *** *Istoricul societății „Tăranul” de la înființare și până în 31 decembrie 1905* în „Gazeta Bucovinei”, an VII, 1906, nr.38, 13/26 august, p. 3; an VII, 1906, nr.39, 17/30 aug., p.2-3
- *** *Istoricul societății „Tăranul” de la înființare și până în 31 decembrie 1905* în „Gazeta Bucovinei”, an VII, 1906, nr.38, 13/26 august, p. 3; an VII, 1906, nr.39, 17/30 aug., p.2-3.
- *** *Iubileu de 40 ani de preuție* în „Candela”, an XVII,1898, nr.9,sept., p. 475.
- *** *Iubileu*, în „Candela”, an XII,1893, nr. 6, iunie, p. 391.
- *** *Iubileul Înaltu Prea Sânteii Sale părintelui Archiepiscopu și Mitropolitu Dr. Silvestru Morariu-Andrievici* în „Candela”, an XII, 1893, nr.7, 1 iulie, p.464.
- *** în „Gazeta Bucovinei”, an II, (1893), 7/19 martie 1893, nr.19, p.3

- *** *În ajunul adunării din 1 (14) mai* în „Viitoriul”, an XI, 1914, nr.8, 27 aprilie/9 mai, p.50.
- *** *Încă un exemplu de banditism ucrain* în „GMR”, an II, 1912, nr.4, 1 iunie, p.59.
- *** *Înființarea unei academii ortodoxe pentru literatura, ritorica și musica bisericească în seminariul clericalu de aici* în „Candela”, an III, 1884, nr.2, 1 febr., p.127
- *** *Înmormântarea doamnei Maria Constantinovici* în „Patria”, an V, 1910, nr.31, 21 aprilie, p.1-2;
- *** *La promoțiunea sub summis auspiciis imperatoris* în „Candela”, an XII, 1893, nr.8, 1 august,
- *** *La punctul prim din ordinea de zi pentru adunarea din 1/14 mai a.c.* în „Viitoriul”, an XI, 1914, nr. 8, 27 aprilie/19 mai, p. 51.
- *** *Manifestație în contra despărțirii arhidiecesei* în „Candela”, an XXV, 1906, nr. 5, mai, p. 327-330.
- *** *Marea adunare a preoșimii române din 19 sept. (2 oct)* în „Viitoriul”, an X, 1913, nr. 19 și 20, 9 (22) octombrie, p. 131.
- *** Marian Simion. Fl, prof. gimn., în *Gazeta Bucovinei*, an VI, 1896, nr.36, 7 mai, p.4.
- *** *Măsurarea sesiunilor* în „Viitoriul”, an IV, 1907, nr.8, 1/14 apr.,p.60.
- *** *Memorandul preoșimei rusesci* în „Candela”, an XVIII, 1899, nr. 10, octombrie, p. 703-705.
- *** *Memoriu la petiția de stat a Bucovinei din anul 1848 în legătură cu situația provincială specială a Bucovinei*,
- *** *Mișcare confesională în Rarancea*, în „Candela”, 1888
- *** *Moșiile fondului*, „Foaia Poporului”, nr. 8, 30 ianuarie 1910, p. 1.
- *** *Motivul disolvării Societății Arborosa* în „Familia”, an XIII, 1877, nr. 47, 24 nov./2 dec., p. 564.
- *** *Motivul disolvării Societății Arborosa nu este...* în „Familia”, an XIII, 1877, nr.48, 27 nov./9 dec., p. 586.
- *** *Mulțămită* în „Viitoriul”, an VIII, 1911, nr.20, 15/28 octombrie, p. 147.
- *** *Mulțămită publică* în „Revista Politică” an VI, 1891, nr.3, 8 febr., p.6.
- *** *Mulțămită publică* în „Viața nouă”, an. I, 1912, nr. 21, 25 mai, p.7.
- *** *Mulțămită publică*, „Deșteptarea”, an VI, Cernăuți, 15/27 octombrie 1898, nr. 20. p.169.
- *** *Mulțămită publică*, în „Viitoriul”, an III, 1906, nr. 23, 1/14 dec., p.184.
- *** *Mulțămite publice* în „Deșteptarea”, an XI, 1903, nr. 13, 13/26 febr., p. 5.
- *** *Mulțămite publice* în „Viitoriul”, an X, 1913, nr.5, 28 mart./10 apr., p.40.
- *** *Mulțămite publice* în „Viitoriul”, an X, 1913, nr.5, 28 mart./10 apr., p.39.
- *** *Noua invaziune galițiană*, în „Gazeta Bucovinei”, an. V, (1895), 17/29 septembrie 1895, nr. 74, p. 3-4.
- *** *O donațiune care nu trebuie să se uita* în „GMR”, an I, 1912, nr.22, 4 ian., p.286.
- *** *O donăciune rară* în „Candela”, an XII,1893, nr.10, oct., p. 664;
- *** *O faptă nobilă* în „Viitoriul”, an X, 1913, nr.18, 8/21 sept., p.119.
- *** *O faptă nobilă și deamnă de imitat* în „GMR”, an II, 1913, nr.15, 20 febr., p.239.
- *** *O nouă volnicie*, în„Gazeta Bucovinei”, an VI, 1896, nr. 56, p. 1.
- *** *O scrisoare* în „Foaia Poporului”, 11 decembrie 1910, nr. 52, p. 6-7.
- *** *Ocuparea catedrei de Istoria bisericească universală* în „Candela”, XLVIII, 1937, nr.1-12, ian—dec., p. 145.
- *** *Onorată redacție* în „Revista Politică”, an III, 1888, nr. 11, martie, p. 8.
- *** *Onorată Redacție*, în Rev. Politică, an V, 15 martie 1890, nr. 6, p. 12- 13.
- *** *Organisarea studiilor la institutul teologic din Cernăuți*, în „Foaia Societății”, an III, 1867, nr. 5-6, 1 iunie
- *** *Organizarea clasei de mijloc* în „Viața Nouă”, an I, 1912, nr. 1, 6 ianuarie, p.1,
- *** *Pensionarea preoșilor* în „Viitoriul”, an IX, 1912, nr. 21, 24 mai/6 iunie, p. 81.
- *** *Pensionarea preoșilor* în „Viitoriul”, an V, 1908, nr. 18, 15/28 sept., p 139.

- *** *Peregrinagiul la moascele sântului Ioanu celu Nou de la Suceava în a. 1890*, în „Candela”, an IX, 1890, nr.6, 1 aug., p.542.
- *** *Peregrinagiul la moascele sântului Ioanu celu Nou dela Suceavă în a. 1890* în „Candela”, an IX, 1890, nr.8, 1 august, p. 532.
- *** *Peregrinajul la moascele sântului Ioanu celu Nou dela Suceava în a. 1890* în „Candela”, an IX, 1890, nr.8, 1 august, p.536.
- *** *Pericol confesional*, în „Gazeta Bucovinei”, an V,(1895), nr. 73, 14/26 sept. 1895, p. 3.
- *** *Peticiunile pentru primirea în seminarul clerical ort. or. instruite cu alegate* în „Candela”, an VIII, 1889, nr.8, 1 aug., p.616.
- *** *Petriceanca* în „GMR”, an I, 1911, nr. 19, 3 nov., p.231.
- *** *Pr. Roman Bărgăuan*, „Candela”, an XXXI, 1912, nr. 6, iunie,p. 326.
- *** *Prea plecată arătare* în Dr. Dimitrie Onciulescu, *O încercare de catolicizare a Bucovinei. Cu anexe documentare*, Cernăuți, 1939, p.73-75.
- *** *Preotul și politica*, în „Viitoriul”, an IV,1907, nr.5, 1/14 mart., p.43.
- *** *Preoția și agricultura*, în „Viitoriul”, an XI, 1914, nr.5-6, 15/28 martie, p.29-30.
- *** *Preoțimea și școala* în „Deșteptarea poporului”, Cernăuți, 4/17 februarie 1904, nr. 3 p. 17- 18.
- *** *Primirea în seminarul clerical* în „Viitoriul”, an II, 1905, nr. 20, 15/28 oct. 1905, p.156.
- *** *Program de călătorie a creștinilor peregrinători din districtul protoprezviteral al Coșmanului și al Storojinețului de ziua s.m.m. Ioan Novi (patronul țării) ă n 2/14 iuniu 1890 la Suceavă* în FO., 1890, nr. 10, din 16/28 mai, p.37-38.
- *** *Programul de plecare a creștinilor din districtele protoprezviteriale Cozman, ceremuș și Storojineț și a Vicovului la moaștele s.m.m. Ioan Noul (patronul țării) în 2/14 iuniu 1891* în FO., 1891, nr.9, 23 mai/4 iunie, p.29-30.
- *** *Protocolul conferinței păstorale pe anul 1891*, în „Candela”, an XI, 1892, nr.4, 1 aprilie, p. 251.
- *** *Prozelitism în Rădăuți*, în „Patria”, an II, (1898), nr. 96, 18 februarie/ 2 martie 1898, p. 3
- *** *Publicare de concurs*, în „Viitoriul”, an X, 1913, nr.21, 1/14 nov., p.148.
- *** *Raport asupra activității Societăților Mazililor și Răzeșilor bucovineni de la înființarea ei* în „GMR”, an II, 1912, nr.6-7, 29 iunie, p.107-108.
- *** *Raport asupra adunării generale extraordinare a Asociațiunii clerului ort. or. român din Bucovina în 1/14 mai, a.c. în „Viitoriul”*, an XI, 1914, nr. 9, 15/28 mai, p.
- *** *Raport asupra adunării generale extraordinare a Asociațiunii clerului ort. or. român din Bucovina în 1/14 mai a.c. în „Viitoriul”*, an XI, 1914, nr. 9, 15/28 mai, p.61.
- *** *Raport asupra adunării generale extraordinare a Asociațiunii clerului ort. or. român din Bucovina în 1/14 mai a.c. în „Viitoriul”*, an XI, 1914, nr. 9, 15/28 mai, p.61.
- *** *Raport special asupra conferinței pastorale din protoprezviteretul Gurahumorului* în „Viitorul”, an VIII, 1910, nr.1, 1/14 ian. 1910, p.5.
- *** *Raport special asupra conferinței pastorale din protoprezviteretul Gurahumorului* în „Viitorul”, an VIII, 1910, nr.1, 1/14 ian. 1910, p.5.
- *** *Raportul Societății „Unirea” din Crasna Ilschi pe anul 1897* în „Deșteptarea”, an VI, 1898, nr.5, 1/13 martie, p.41.
- *** *Reflexiuni la adunarea preoților din 1/14 mai a.c. în „Viitoriul”*, an XI, 1914, nr. 9, 15(28) mai, p. 57.
- *** *Reforme* în „Viitoriul”, an XI, nr. 8, 27 aprilie/19 mai 1914, p.53.
- *** *Regularea congruei preuști* în „Candela”, an XVIII, 1899, nr. 1, ianuarie p.70-71.
- *** *Repausări* în „Candela”, an XIX, 1900, nr.12, dec., p.793.
- *** *Restaurarea bisericei gr. cat. din Cernăuți*, în „Gazeta Bucovinei”, an I, nr. 9. 19/31 mai 1891, p. 4.

- *** *Ritualul bisericeii ortodoxe în „Candela”, an XXI, 1902, nr. 10, octombrie, p.657.*
- *** *Români gr. or. trecuți la uniști, în „Patria”, an II, (1898), nr. 99, 25 febr./9 mart. 1898, p. 3.*
- *** *Români slavizați, în „Revista Politică”, an III,(1888), Suceava, nr. 11 din 15 iunie 1888, p. 6*
- *** *Rutenii din Bucovina și preținșii lor conducători, în „Gazeta Bucovinei”, an I (1891), nr. 45, 3/15 oct 1891, p. 3-4.*
- *** *Rutenii înaintează, în „Patria”, an V, (1910), 16 oct 1910, nr. 81, p. 3.*
- *** *Satutele Academiei ortodoxe pentru literatură, retorică și muzică bisericească în Seminarul archidieceșanu din Cernăuți în „Candela”, an IV, 1885, nr.5, 1 ian., p.36.*
- *** *Să ne dăm sama...în „Revista Politică”, Suceava, anul II, 1887, nr.5, 15 iulie, p.5.*
- *** *Sentița de drept relativă la schimbarea confesiunii copiilor în Austria în „Candela”, an XXI, 1902, nr.8, aug., p. 517.*
- *** *Serbarea jubileului de 60 de ani alu archipresviterului stauroforu Dimitrie Seleschi în „Candela”, an XI, 1892, nr.12, dec., p. 786.*
- *** *Sfînșirea internatului românesc din Sirete în „Gazeta Mazililor și Rezeșilor”, an I, nr 13, 8 iunie 1911, p. 143*
- *** *Societatea pentru cultură și școalele particulare în GMR, an III, 1913, nr.1, 28 mai, p.1-2.*
- *** *Spre lămurire, în „Viitoriul”, an XI, 1914, nr. 5-6, 16/28 martie, p.25.*
- *** *Starea preoșilor de la țară, în „Gazeta Bucovinei”, an II, 1892, nr.32, 23 apr/5 mai. p. 2.*
- *** *Stipendii în „Candela”, an XX, 1901, nr. 8, august, p.664.*
- *** *Stipendii pentru fii de preoși gr. or. în „Candela”, an XVI, 1897, nr. 6, iunie, p.278.*
- *** *Stipendii pentru fii de preoși gr. or. în „Candela”, an XXIII, 1904, nr.6, iunie, p.383.*
- *** *Știri mărunte în „GMR”, an II, 1912, nr.4, 1 iunie, p.63.*
- *** *Știri mărunte în „GMR”, an I, 1911, nr.4, 7 ian., p.15.*
- *** *Știri mărunte. Dar în GMR, an III, 1914, nr. 15-16, 20 iulie, p. 252.*
- *** *Știri ultime în „GMR”, an II, 1912, nr. 8-9, 10 sept., p. 144.*
- *** *Știri, în „Gazeta Bucovinei”, an II, nr. 68, 27 august/8 septembrie 1892, p. 3*
- *** *Temele pastorale, în „Viitoriul” an III, 1906, nr. 23, 1/14 dec., p.178.*
- *** *Tot Polonii!!, în „Gazeta Bucovinei”, an III, 1893, nr. 62, 8/20 august 1893, p. 3.*
- *** *Trecere la unie, în „Revista politică”, an III, (1888), nr.6, 1 aprilie 1888, p. 9*
- *** *Trecerea de la ritul greco-catolic la cel romano-catolic e din punct de vedere al statului o schimbare a religiunii în „Candela”, an XXIII, 1904, nr.3, martie, p.186.*
- *** *Un dar frumos, în „Deșteptarea”, an VI, 1898, nr. 14, 15/27 iulie, p.117.*
- *** *Un institut biblic românesc în „Candela”, an XXVI, 1907, nr. 10, octombrie, p. 696-697.*
- *** *Un metropolit dat în judecată, în „Gazeta Bucovinei”, an III, (1893), nr.1, 3/ 15 ian 1893, p. 3.*
- *** *Un mitropolit păcălit, „Gazeta Bucovinei” nr. 101 din 1896, p. 3,*
- *** *Un pas înainte în „GMR”, an I, 1911, nr.18, 5 oct., p.210-211.*
- *** *Un siretean, Supliment la Deșteptarea an IX, (1910), 8/21 martie 1901, nr. 18,p. 112*
- *** *Un ziar rusesc despre Bucovina, în „Gazeta Bucovinei”, an IV, (1894), nr. 44, din 4/16 iunie 1894, p. 2.*
- *** *Unele observări relativ la conferințele noastre pastorale, în „Viitorul”, an V, 1908, nr.8-9, 23 apr./6 mai, p.60.*
- *** *Unele observări relativ la conferințele noastre pastorale, în „Viitorul”, an V, 1908, nr.8-9, 23 apr./6 mai, p.61.*
- *** *Unele observări relativ la conferințele noastre păștorale, în „Viitoriul”, an V, 1908, nr. 14, 15/28 iulie, p. 101.*
- *** *Venitul epitrahilului (stola), în „Viitoriul”, an IV, 1907, nr.11, 1/14 iunie, p.82-83.*

- ***, *Evenimentele din viața poporului rutean*, în „Gazeta Bucovinei”, an II (1892), 3/15 decembrie 1892, nr. 96, p. 3.
- ***, *Evenimentele din viața poporului rutean*, în „Gazeta Bucovinei”, an II (1892), 3/15 decembrie 1892, nr. 96, p.4
- ***, *Rutenii din Bucovina și preinșii lor conducători*, în „Gazeta Bucovinei” an I (1891), nr. 46, p. 3.
- ****Adunarea cantorilor bucovineni*, în „Viitoriul”, an I, 1904, nr. 12, 1/14 dec., p.96.
- ****Adunarea extraordinară a Asociațiunii clerului ort. or. din Bucovina din 1/14 mai a.c.* în „Candela”, an 1914, p.307-310.
- ****Adunarea generală a „Asociațiunii clerului ort. or. din Bucovina”* în „Candela”, an XXV, 1906, nr. 1, ianuarie, p.60-63.
- ****Adunarea generală a „Asociațiunii clerului ort. orient. din Bucovina*, în „Candela”, an XXIII, 1904, nr. 12, decembrie, p.802.
- ****Adunarea generală a Asociației clerului*, în „Deșteptarea”, an X, 1902, nr. 38, 16/29 mai , p.3.
- ****Adunarea generală a asociațiunii clerului „Viitoriul”*, nr. 23 din 21 decembrie 1910/3 ianuarie 1911, p. 2
- ****Adunarea generală a Asociațiunii clerului* în „Candela”, an XVIII, 1899, nr. 2, februarie, p.141.
- ****Adunarea generală a Asociațiunii clerului ort. or. din Bucovina*, în „Candela”, an XX, 1901, nr. 6, iunie, p. 428-438.
- ****Adunarea generală constituantă a societății „Vladimir”* în „Candela”, an XXIV, 1905, nr.9, septembrie, p. 118-119.
- ****Adunarea generală estraordinară a Asociațiunii clerului gr. or. din Bucovina*, în „Patria”, an II, 1898, nr. 129, 10/22 mai, p. 2-3.
- ****Adunarea generală extraordinară a „Asociațiunii clerului ort. or. din Bucovina”*, în „Patria”, an III, 1899, nr. 269, 2/14 mai, p.2.
- ****Adunarea generală extraordinară a Asociațiunii Clerului gr. or. din Bucovina* în „Candela”, an XVII, 1898, nr. 6, iunie, p. 287.
- ****Adunarea preoților gr.or. ruteni*, în „Deșteptarea”, an X, 20 iunie/3 iulie, 1902, nr. 47, p. 3
- ****Adunarea preoților* în „Candela”, an XIII, 1894, nr. 5, 1 mai, p. 294.
- ****Adunarea preoților* în „Foaia Poporului”, 1911, nr. 14, 31 martie, p.3-4.
- ****Afaceri cooperatoarești și diecezane*, în Viitoriul”, an VII, 1910, nr. 4, 15/28 febr., p. 3.
- ****Afaceri de ale cantorilor*, în „Viitoriul”, an VI, 1909, nr.23, 1/14 dec.,p. 183.
- ****Apel către toți preavenerabilii păstori sufletești din Bucovina* în „Candela”, an XXII, 1903, nr. 6, iunie, p. 375-376
- ****Apostafii să se țină în evidență* în „Candela”, an XXI, 1902, nr. 10, oct., p.647-648.
- ****Arderea bisericii din Cireșanca*, în „Candela”, an XXI, 1902, nr.11, nov., p.721. 1906, p. 326
- ****Arzendu înainte de opt ani...* în „Candela”, an III, 1884, nr. 11, 1 nov., p.665.
- ****Asalt asupra bisericii ortodox-orientale din Bucovina*, în „Foaia poporului”, 1911, nr. 13, 26 martie, p.14-15.
- ****Asociațiunea (tovărășia) preoților ort. or. din Bucovina* în „Deșteptarea” an VI, 1898, nr. 3, Cernăuți, 1/13 febr., p.23.
- ****Asociațiunea clerului ort. or. din Bucovina*, în „Viitoriul” an V, 1908, nr. 20 , 14/ 28 nov. , p. 153., an XXXIII, 1914, nr. 5, mai, p. 354.
- ****Asociațiunea clerului ort. or. din Bucovina* în „Candela” an XVIII, 1899, nr. 5, mai, p. 341
- ****Avansamentele în dieceza noastră*, în „Patria”, an I, 1898, nr. 74, 21 de./2 ian., p. 2.
- ****Avansuri pe salare* în „Viitoriul”, an XI, 1914, nr. 12-13, 10/23 iulie, p. 82.
- ****Binefăcătorii bisericii* în „Candela”, an XIII, 1894, nr.9, sept., p. 585.
- ****Biserica din Viteliuca* în „Candela”, an XI, 1892, nr.9, 1 sept., p. 584; 1893, 540 ;

- ****Biserica nouă din Viteliuca* în „Candela”, an XVI, 1897, nr.6, aug., p.38.
- ****Biserică jubiliară* în „Candela”, an XXIV, 1905, nr. 1, p.62
- ****Camerile de morți pe cimitiruri confesionale* în „Candela”, an XXXII, 1913, nr.5, mai, p.218.
- ****Cântăreții bisericești* în „Candela”, an XXI, 1902, nr.8, august, p.524.
- ****Chestia locuințelor preoțești din Bucovina* în „Gazeta Bucovinei”, an V, 1895, nr. 102, 24 dec.1895/ 5 ian. 1896, p. 2-3.
- ****Christos a înviat* în „Viitoriul”, an II, 1905, nr.8, 15/28 apr., p. 58.
- ****Cine are să primească jurământul de la gropariul ?* în „Candela”, an XIX, 1900, nr. 5, mai, p.359.
- ****Competența autorităților politice se a primi anunțarea ieșirii dintr-o biserică sau comunitate religioasă* în „Candela”, an XVIII, 1899, nr. 8, aug.,p.552.
- ****Conferința pastorală din protopresviteria Homorului*, în „Candela”, an VI, 1887, nr. 10, 1 oct., p.623-624.
- ****Contribuirea patronului la trebuințele cultului* în „Candela”, an XX, 1901, iulie, p.591.
- ****Cooperaturi nouă*, în Candela, an XXIV, 1905,nr. 8, august, p.554.
- ****Corespondența Patriei, Un apel către preoții ortodocși din Bucovina*, „Patria”, an I, 8/20 oct 1897, nr. 43, p. 2.
- ****Cronică* în „Candela”, an XX, 1901, nr.6, iunie, p. 440.
- ****Cronică. Adunarea generală a Asociațiunii clerului ort. or. din Bucovina*”, în „Candela”, an XXVI, 1907, nr. 1, ian., p. 60- 63.
- ****Cronică. Adunarea generală a Asociațiunii Clerului*, în „Candela”, an XXI, 1902, nr.5, mai, p. 396.
- ****Cronică. Chestia înființării unui pensionat*, în „Candela”, an XXI, 1902, nr. 7, iulie, p. 463.
- ****Cronică. Pentru parochi*, în „Candela”, XXI, 1902. nr. 5, mai, p. 328.
- ****Cuvântarea înaltu Preasânțitului Archiepiscopu și Mitropolitu la înnoirea bisercii precuvioasei m. Parascheve din Cernăuți 14 octomvre 1882* în „Candela”, an I, 1882, nr. 5, nov., p. 240-248.
- ****De cari mijloace să se folosească catehetul spre a promova emulațiune în școală ?* în „Candela”, an XXIX, 1910, nr.7, iulie, p. 382.
- ****Decizia Curții de administrație nr. 2890 din 21 sept. 1892* în „Candela”, an XXIII, 1904, nr.6, iunie, p.378.
- ****Decizia Curții de administrație nr. 3384 din 5 iulie 1898* în „Candela”, an XXIII, 1904, nr.5, mai, p.312.
- ****Deputatul preoțesc*, în „Viitorul”, an IX, 1912, nr. 40-41, 17/30 noiembrie, p. 162.
- ****Desconsiderarea bisericii noastre*, în „Viitoriul”, an IV, 1907, nr.3, 1/14 febr., p.18-19.
- ****Despre cari casuri de moarte are să facă păstoriul de suflete ca purtătoriu al matriculelor arătare și cui ?* în „Candela”, an XVII, 1898, nr.8, august, p.409-410.
- ****Despre însemnătatea sigiliului oficial pe documente publice* în „Candela”, an XVII, 1898, nr.4, aprilie, p.179.
- ****Domnule Redactor* în „Viitoriul”, an VI, 1909, nr. 20, 15/28 oct., p. 159.
- ****Dotățiunea palamarilor*, în „Viitoriul”, an III, 1906, nr.3, 1/14 febr., p.23
- ****Duminică, în 2/14 dec...* în „Candela”, an IV, 1885, nr.1, ian., p. 67.
- ****Earăși chestia locuințelor preoțești* în „Gazeta Bucovinei”, an VI, 1896, nr. 5, 18/30 iun., p. 2-3.
- ****Egala tratare a copiilor de școală* în „Viitoriul”, an V, 1908, nr. 17, 1/14 sept., p.132.
- ****Exortele și catihizațiunile*, în „Viitoriul”, an IV, 1907, nr.7, 1/14 apr., p.49-51.
- ****Extras din protocoalele ședințelor consistoriale* în „Candela”, an XXXI, 1912, nr.10, oct., p.558.
- ****Extras din protocoalele ședințelor consistoriale* în „Candela”, an XXVIII, 1909, nr. 5, mai, p. 328.
- ****Extras din protocoalele ședințelor consistoriale* în „Candela”, an XXXI, 1912, nr.3.,martie ,p.167.
- ****Extras din protocoalele ședințelor consistoriale* în „Candela”, an XXXI, 1912, nr.3., martie ,p.224.

****Extras din protocoalele ședințelor consistoriale* în „Candela”, an XXXI, 1912, nr. 11, nov., p. 451.

****Extras din protocoalele ședințelor consistoriale* în „Candela”, an XXXI, 1912, nr.3.,martie ,p.167.

****Extras din protocoalele ședințelor consistoriale* în „Candela”, an XXXI, 1912, nr. 11, nov., p. 451.

****Extras din protocoalele ședințelor consistoriale* în „Candela”, an XXXII, 1913, febr.,p.112.

****Extras din protocoalele ședințelor consistoriale* în „Candela”, an XXXII, 1913, mai.,p.180.

****I.P.S. Archiepiscopul Metropolitul nostru Silvestru*, în Candela, an IV, 1885, nr. 11, noiembrie, p. 684-685.

****Iarăși epitropiile și împuterniciții parohiali* în „Viitoriul”, an IV, 1907, nr.9, 1/14 mai, p.69.

****Illustritatea Sa dl. baronu Eugeniu de Stărecea ...* în „Candela”, an IX,1890, nr. 1, ian., p.61-64

****Intoleranță romano-occidentală* în „Viitoriul”, an II, 1905, nr. 2, 15/28 ian., p.15.

****În 11 /23 novembre a.c....* în „Candela”, an III, 1884, nr. 12, dec., p. 798.

****În 15/27 octomvre 1889 ..* în „Candela”, an IX, 1890, nr.3, mart., p.186-187.

****În 18/30 sept. fu sântită în Storojineț...* în „Candela”, an VII, 1888, nr.10, oct.,p. 616-621.

****În 26 octombrie/ 7 noemvre a.c.* în „Candela”, an X, 1891, nr.12, dec., p.765.

****În 30 iuliu a.c. fu sântită ...* în „Candela”, an VIII, 1889, nr.9, septembrie, p. 665-666.

****În atenția cantorilor bisericesti* în „Viitoriul”, an V, 1908, nr.5, 1/14 martie, p. 39.;

****În Lopușna..* în „Candela”, an IX, 1890, nr.6, iuie, p.406-407.

****În lunile din urmă ...* în „Candela”, VIII, 1889, nr. 12, dec., p.858-861.

****În timpul din urmă au fostu sântite de I.P.S. par. nostru Archiepiscopu și Metropolitu Silvestru*, în Candela an VI, 1887, nr. 11, noiembrie, p.684-685.

****În ultima conferință pastorală a Protopresviteriei Cernăuțului* în „Candela”, an X, 1891, nr.3, martie, p.182-186.

****Închiderea cimitirului*, în „Candela”, an XIX, 1900, nr.9, septembrie, p.556.

****Înființarea unei societăți preoțești* în „Patria”, an I, 1897, nr. 48, 19/31 oct, p. 1.

****Înființarea unui cimitir bisericesc n-o poate interzice o comună* în „Candela”, XXVIII, 1904, nr.2, febr., p. 123-124.

****Întrebări și cazuri pastorale. Departarea cimitirului de locuințe* în „Candela” an XXIV, 1905, nr.1, ian., p.61.

****Învățăământul catehetic*, în „Viitoriul”, an III, 1906, nr. 10, 15/28 mai, p.73-74.

****Învățăământul catehetic*, în „Viitorul”, an VII, 1910, nr. 24, 15/28 decembrie , p. 176.

****Învățăământul din religiune* în „Viitoriul”, an II, 1905, nr. 12, 15/28 iun., p.91-92.

****Învățăământul din religiune*, în „Viitoriul”, an II, 1905, nr. 10, 15/28 mai, p.76-77.

****Locuințele preoțești* în „Candela”, an XXIV, 1905, nr. 4, aprilie, p.272.

****Neglijență* în „Viitoriul”, an IV, 1907, nr. 7, 15/28 mart., p.47.

****Noua ordinațiune relativă la regularea raporturilor de serviciu între parohi și cooperatori*, în „Viitoriul”, an III, 1906, nr.1, 1/14 ian., p.1-2.

****Ocuparea unui post de cantor*, în „Viitoriul”, an III, 1906, nr. 14, 15/25 iul., p.119.

****Onorată redacțiune!* în „Viitoriul”, an VI, 1909, nr. 21, 1/14 nov., p.166.

****Paroh și cooperator* în „Viitoriul”, an V, 1908, nr. 23, 1/14 dec., p.175.

****Parohii și cooperatorii* în „Viitoriul”, an III, 1906, nr. 12, 15/28 iun., p.89-91.

****Patronatul Bisericesc*, în „Deșteptarea”, an XII, 31 oct./ 13 nov. 1904, nr. 86, p. 1.

****Pălimarii bisericesti* în „Viitoriul”, an III, 1906, nr. 23, 1/14 dec., p.183.

****Părintele protopresviter Leon Popescul ni trănsmite următoaria dare de seamă*, în „Candela”, an V, 1886, nr. 3, martie, p. 192.

****Pensionarea preoților* în „Viitoriul”, an IX, 1912, nr. 21, 24 mai/6 iunie, p. 81.

****Prea Venerabilul nostru Consistoriu arhiepiscopescu* în „Candela”, an XIII, 1894, nr. 6, 1 iunie, p.373-374.

****Predicământul în bisericile noastre parohiale*, în „Viitoriul”, an III, 1906, nr. 14, 15/25 iul., p.107.

****Protocolul adunării generale extraordinare a Asociațiunii Clerului gr. or. din Bucovina, ținute în 7/19 Mai 1898, în Cernăuți.*, în „Candela”, an XVII, 1898, nr. 6, iunie, p. 288-289.

****Raportu despre conferința pastorală în protopresviteriatul Vicovilor* în „Candela”, an V, 1886, nr.7, iul., p. 454.

****Reflexiuni la adunarea preoților din 1/14 mai a.c.* în „Viitoriul”, an XI, 1914, nr. 9, 15(28) mai, p. 57-58.

****Reflexiuni la situația cooperativelor* în „Viitoriul”, an II, 1905, nr.2, 15/28 ian., p.9-11.

****Regularea congruei preuțești* în „Candela”, an XVIII, 1899, nr. 1, ianuarie p.70-71.

****Relativ la problema teologilor absolvați* în „Viitoriul”, an X, 1913, nr. 18, 8/21 septembrie, p. 115.

****Remunerarea pălmarilor* în „Viitoriul”, an I, 1904, nr. 7, 15/28 sept., p. 54.

****Reproducem propunerea pâr. Paulincu din Conferința pastorală* în „Candela”, an IX, 1890, nr.12, dec., p. 791-792.

****Ritualul bisericii ortodoxe* în „Candela”, an XXI, 1902, nr. 10, octombrie, p.657-658.

****Sânțire de biserică* în „Candela”, an XXVII, 1908, nr.6, iunie, p.355.

****Sânțiri de biserică*, în „Candela”, an XIX, 1900, nr. 11, nov., p. 707.

****Sânțire de biserică* în „Candela”, an XXIII, 1904, nr.1, ian., p. 53.

****Sânțire de biserică* în „Candela”, an XXIII, 1904, nr.9, sept., p. 588.

****Sânțire de biserică* în „Candela”, an XXVII, 1908, nr.8, aug., p.479.

****Sânțire de biserică* în „Viitoriul”, an II, 1905, nr. 18, 15/28 sept., p.143.

****Sânțire de biserică*, în Candela, an XXIV, 1905, nr. 11 noiembrie, p. 743.

****Sânțire de biserică* în „Candela”, an XXIII, 1904, nr.10, oct., p. 660.

****Sânțire de biserică* în „Candela”, an XXVII, 1908, nr.9, sept., p. 544.

****Sânțirea bisericii celei noauă din Cuciur mare* în „Candela”, an X, 1891, nr. 12, dec., p. 762-763.

****Sânțirea bisericii celei noauă din Ostrița* în „Candela”, an XI, 1892, nr.12, dec., p.781-782.

****Sânțirea bisericii din Bobești*, Candela, an II, 1883, nr. 9 septembrie, p. 503

****Sânțirea bisericii din Horodnicul de sus* în „Candela”, an XVIII, 1899, nr.12, dec., p.824-826.

****Sânțirea bisericii din Samușin în Protopreviteria Dnistrului* în Candela, an II, 1883, nr. 11, decembrie, p. 626.

****Sânțirea bisericii filiale în Prevorochi* în „Candela”, an XVII, 897, iunie, p.276.

****Sânțirea bisericii în Cadobești* în „Candela”, an IX, 1890, nr. 9, sept., p.596-597.

****Sânțirea bisericii nouă în Sadagura* în „Candela”, an XVII, 1898, nr.9, sept., p. 474.

****Sânțirea bisericii noue în Moșii-Istenie* în „Candela”, an XX, 1901, nr. 11, nov., p. 850.

****Sânțirea bisericii noue în Staneștii pe Siret* în „Candela”, an XVII, 1898, nr.9, sept., p.475.

****Sânțirea bisericii parohiale din Șipot pe Sirete* în „Candela”, an XI, 1892, nr.10, 1 oct., p.653-654.

****Sânțirea bisericii parohiale noue în Zeleneu* în „Candela”, an XXI, 1902, nr.10, oct., p.649.

****Sânțirea bisericelor din Mihoveni, Gura-Humorului și Poiana-Stampii*, în „Candela”, an IV, 1885, nr. 12, decembrie, p. 747-751

****Sânțirea bisericelor noue din Camena și Lisaura lângă Suceava* în „Candela”, an XV, 1896, nr.11, nov., p. 471.

****Sânțirea bisericii din Văslăuți*, în Candela, an II, 1883, nr. 9, septembrie, p. 504.

****Sânțirea bisericii noue din Banila pe Ceremușu* în „Candela”, an I, 1882, nr.6, 1 dec., p.300-301.

****Sânțirea capelei de pe cripta familiei baronului Nicolai Petrino în Vășcăuți pe Ceremuș* în „Candela”, an XV, 1896, nr. 12, dec., p. 512.

****Sânțirea iconostasului bisericii din Liteni*, în „Candela”, an III, 1884, nr.1, 1 ian., p.63.

- ****Sânțirea temeliei pentru biserica nouă în Bosance*, în „Candela”, an XXII, 1903, nr.5, mai, p.316.
- ****Sânțirea temeliei pentru biserica nouă în Slobozia Rarancei* în „Candela”, an XXII, 1903, nr.8, aug., p.521.
- ****Sânțirea unei clopotnițe și a unui clopotu nou* în „Candela”, an IX, 1890, nr. 12, dec., p. 789-791.
- ****Sânțiri de biserice* în „Candela”, an XX, 1901, nr.7, iulie, p. 593.
- ****Sânțiri de biserice* în „Candela”, an XXII, 1903, nr. 7, iulie, p. 446
- ****Sânțiri de biserice*, în „Candela”, an XX, 1901,nr.9, sept., p. 724.
- ****Sânțiri de biserice*, în „Candela”, an XXII, 1903, nr. 11, noiembrie, p. 748.
- ****Sânțiri de biserice*, în Candela, an XXII, 1903, nr. 1, ianuarie, p.65.
- ****Sânțiri de biserici*, în „Candela”, an XXVIII, 1909, nr.9, sept., p. 58.
- ****Sentița curții î. r. de apel nr. 931 din 21 febr. 1895* în „Candela”, an XVII, 1898, nr.9, Sept., p.471.
- ****Sfințire de biserici* în „Candela”, an XXIII, 1904, nr.5, mai, p. 315.
- ****Sfințire de biserică* în „Candela”, an XXIII, 1904, nr. 11, nov. , p. 732.
- ****Sfințirea bisericii din Neguștina în protopresviteratului Siretului* în „Candela”, an IV, 1885, nr. 10 octombrie, p.622.
- ****Sfințirea bisericii din Ceahor* în „Candela”, an III, 1884, nr. 11, nov., p. 725 -728.
- ****Sfințirea bisericii*, în „Candela”, an II, 1883, nr. 11, noiembrie, p. 681.
- ****Sfințiri de biserici* în „Candela”, an XXI, 1902,nr.8, aug., p.518.
- ****Situațiunea cantorilor bisericești* în „Viitoriul”, an I, 1904, nr. 5, 15/28 august, p.36-37.
- ****Starea preoților de la țară*, în „Gazeta Bucovinei”, an II, 1892, nr.32, 23 apr/5 mai. p. 2.
- ****Uă biserică noauă în Cuciur mare* în „Candela”, an IX, 1890, nr. 6, iunie, p.404.
- ****Un caz tipic ca urmare a patronatului așa numit „privat” în biserica noastră* în „Viitoriul”, an IX, 1912, nr. 42-43, 1/14 dec., p. 166.
- ****Un institut biblic românesc* în „Candela”, an XXVI, 1907, nr. 10, octombrie, p. 696-697.
- ****Un izvor de rele* în „Viitoriul”, an II, 1905, nr. 17, 1/14 sept., p.131 - 132.
- ****Unele abuzuri din bisericile și cimitirele noastre* în „Viitoriul”, an VI, 1909, nr.7, 1/14 apr., p.52.
- ****Unele indegetări cu privire la predicământ* în „Viitoriul”, an III, 1906, nr.16, 15/28 aug., p.124-125.
- ****Viața preoților de la țară* în „Gazeta Bucovinei”, an II, 1892, nr. 32, 23 aprilie/5 mai, p. 1-2.

Curriculum vitae

Data și locul nașterii: 28 mai 1983, Rădăuți, Suceava

E-mail: paulvalenciuc@mail.com

Studii

1998-2003: Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei”, Suceava

2003-2007: Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, Specializarea Teologie Pastorală

2007-2008: Cursurile de masterat ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, Specializarea Teologie istorică-practică

2007-2009: Cursurile de masterat ale Facultății de Filozofie a Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, Specializarea Filozofie creștină și dialog cultural,

2008 - cursurile de doctorat, Școala doctorală „Isidor Todoran”, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, Specializarea Istoria Bisericii Ortodoxe Române cu Noțiuni de Paleografie

Activitate științifică

Studii publicate în reviste românești

1. *Expoziția Generală Română din 1906. Note sumare*, „Analele Bucovinei”, București, 2007, p.101-110
2. *Mitropolitul Silvestru Morariu Andrievici, apărător al dreptei credințe și al demnității românești*, în vol. Silvestru Morariu Andrievici, *În apărarea Bisericii strămoșești*, ediție îngrijită de Ioan Paul Valenciuc, Ed. Biblioteca Miorița, Câmpulung Bucovina, 2007, p. 11- 72.
- 3., *Elemente de teologie la Sfântul Iustin Martirul și Filosoful*, în vol. „Adversus Haereses, vol II Filosofie creștină și dialog cultural”, Lumen, Iași, Editor: Tudor Ghiddeanu, 2008, p. 520-541.
4. *Mitropolitul Vladimir de Repta și comunitatea evreilor din Cernauti*, în „Analele Bucovinei”, București, 2009, p.111-124.
5. *Exhortațiune către tineri a Mitropolitului Silvestru Morariu Andrievici* în „Analele Bucovinei”, 2010, în curs de publicare

Lucrări

1. *Tipiconul Sfântului Sava cel Sfințit (transliterație și diortosire)*, Bucovina istorică, Suceava, 2002, 600 p.
2. *Volovat. Viata unui sat în pagini de presa 1882-1945, vol. I*, Biblioteca Miorița, Câmpulung Moldovenesc, 2006, 122 p.
- 3., *Mitropolit Silvestru Morariu Andrievici, În apărarea Bisericii strămoșești - editie îngrijita de...*, Biblioteca Miorița, Câmpulung Moldovenesc, 2007, 150 p.
- 4., *Foaia Ordinaciunilor Consistoriului episcopal în treburile școlare ale Diecesei Bucovinei*, Biblioteca Miorița, Câmpulung Moldovenesc, 2008, 120 p.
5. *Contribuția bucovineană la sfântirea Sfântului și Marelui Mir în Biserica Ortodoxă Română 25 martie 1882*, Septentrion, Radauti, 2009, 139 p.
6. *Mitropolitul Vladimir de Repta. Viața și opera* – Ed. „Septentrion”, Rădăuți, în curs de publicare

Declarație

Subsemnatul Valenciuc Ioan Paul, candidat la titlul de doctor în teologie, declar că lucrarea *Preoțimea ortodoxă din Bucovina în timpul ocupației habsburgice (1775-1918)*, pe care o prezint ca teză de doctorat, sub îndrumarea Pr. Prof. univ. dr. Alexandru Moraru, îmi aparține în întregime, iar la alcătuirea ei nu am folosit alte lucrări decât cele menționate în note și în lista bibliografică.

Diac. Ioan-Paul Valenciuc